

Tesna finančna zveza med Francijo in Anglijo

Trajno vezanje franka do funta — Finančne žrtve za vojno v razmerju 2 : 3 — Sporazum bo veljal še pol leta po vojni

Pariz, 12. dec. br. Ko se je francoski finančni minister Paul Reynaud v novembu mudil na obisku v Londonu, je povabil angleškega finančnega ministra sira Johna Simona v Pariz. John Simon se je dejansko 4. novembra odzval vabilu. Iz Pariza je po radiu govoril o tesnem sodelovanju Anglije in Francije tudi na gospodarskem področju. Kakor pa se je šele danes izvedelo, je bil že takrat sklenjen tudi poseben sporazum, o sodelovanju obeh imperijev na finančnem in gospodarskem področju za dobo do konca vojne in še za 6 mesecev po podpisu mirovne pogodbe.

Finančni in gospodarski sporazum med Anglijo in Francijo določa v glavnem: Obe državi si bosta med seboj dobavljali devize in jih poljubno uporabljali po svoji uvidnosti. Franki, ki jih rabi angleška armada v Franciji, se bodo zamenjavali za funte, funti, ki jih rabi Francija za nabavo raznih potrebščin v Angliji, pa za franko. Obe vladi sta si medsebojno zavezali tudi ohranitev razmerja med francosko in angleško valuto z vseni sredstvi. Nadalje določa sporazum, da bosta obe državi podpirali v finančnem pogledu tudi svoje zaveznike in predvsem Poljsko. Te podpore pa bosta dajali v določenem medsebojnem razmerju, in sicer Francija dve petini, Anglija pa tri petine. V takem razmerju bodo tudi vsi njeni skupni izdatki za vojno. Tudi kredite v tujini bosta sprejemali po sporazumu ali celo v sodelovanju.

London, 12. dec. s. (Reuter.) Finančni

minister sir John Simon je sporočil danes v spodnji zbornici, da je bil med angleškimi in francoskimi finančnimi ministri v smislu nedavnega sporazuma o gospodarskem in finančnem sodelovanju dosežen sporazum, ki predvideva sodelovanje v naslednjih šestih točkah:

1. Kadarkoli bo rabilo angleško finančno ministrstvo francoska plačilna sredstva ali francosko finančno ministrstvo angleška, jih bo druga vlada stavila na razpolago, ne da bi bilo za to potrebno plačilo v zlatu.
2. Obe vladi se zavežeta, da ne bosta podvezli nobenih takih ukrepov v zaščito valute, da bi omejevali uvoz iz druge države.
3. Če bo potrebna finančna pomoč tretjim državam, zlasti Poljski, jo bosta nudili obe državi skupno.
4. Sedanje razmerje med angleškim funtom in francoskim frankom ostane neizpremenjeno v višini 180 francoskih frankov za funt.
5. Nobena izmed obeh držav ne bo najela posojila ali kredita v nevalutnih državah brez odobritve in sodelovanja druge.
6. Ta sporazum velja do konca vojne in še šest mesecev po sklenitvi mira.

Sir John Simon je pripomnil, da predstavlja ta sporazum nekakšen vrhovni angleško-francoski vojni svet za finančne zadeve. Finančni strokovnjaki Anglije in Francije se bodo v vsakem primeru potrebne sestajali ter se dogovorili o skupnih ukrepih.

Gamelin opozarja na možnost nemškega napada

Dnevno povelje generala Gamelina angleškim četam Nemško zbiranje ob luksemburški meji

Pariz, 12. dec. br. Vrhovni poveljnik zavezniške vojske general Gamelin je poslal vrhovnemu poveljniku angleške vojske generalu Gortu pismo, v katerem je opozoril na priprave za veliko nemško ofenzivo na zapadu. Gamelinovo pismo je bilo davi kot dnevno povelje sporočeno britanskim četam na zapadni fronti.

Gamelin pravi v njem: »Že v dnevnem povelju 14. oktobra sem opozoril na generalno ofenzivo, na katero so se tedaj Nemci pričeli pripravljati, in sem naglasil, da moramo biti pripravljeni na vse. Dva dni pozneje so bile nemške priprave v polnem teku, toda naše operacije so onemogočile, da bi se nemška ofenziva kakorkoli razvila. Odtlej je Nemčija še intenzivneje nadaljevala svoje priprave, toda doslej se ni upala pričeti s splošnim napadom. Tudi še sedaj se Nemci zbirajo in razvrščajo, da bi bili pripravljeni na odločilno borbo.«

Francoski listi poročajo v zvezi s tem pismom o novem kretanju nemških čet vzdolž luksemburške meje. Na meji se pojavljajo nemške čete v vedno večjem številu. Nemško prebivalstvo iz vasi ob reki Sauer, ki teče kakšnih 80 km vzdolž meje in se pri Wasserbilligenu steka v Mozelo, je moralo že zapustiti svoja prebivališča in se umakniti na vzhod. Nemške čete so bile posebno ojačane okrog Tryera in Echterwaldbrückena.

Zatišje na fronti

Berlin, 12. dec. br. Agencija DNB pravi v svojem današnjem poročilu o razvoju na fronti, da je francosko topništvo obstreljevalo nemške postojanke pri Perlu, Oberperlu in na Schneebergu. Francosko poveljstvo je hotelo na ta način preprečiti, da bi nemške izvidniške čete dosegle potek najnovjših trdnjaviških del vzdolž gornjega teka Mozela. Nemško letalstvo pa je kljub temu obstreljevalo in slabemu vremenu nadaljevalo svoje izvidniške polet nad sovražno ozemlje.

Pariz, 12. dec. b. Agencija Havas je objavila danes le kratko poročilo o položaju na fronti. V njem pravi, da se večer ni zgodilo nič pomembnejšega. Vreme je zelo neugodno. V glavnem sneži in pritisnil je tudi precejšen mrz. Le ob gorenjem delu Rena je prišlo do manjših prask.

Uradna vojna poročila

Pariz, 12. dec. AA. (Havas). Poročilo vrhovnega poveljstva od davi se glasi: Udeleževanje patrol na raznih delih bojišča.

Berlin, 12. dec. AA. (DNB). Vrhovno poveljstvo poroča:

Vzhodno od Mozela so se tu na tam udeležovali strojniški in topniški oddelki. Letala so izvršila nekaj ogledniških poletov nad Veliko Britanijo.

Pariz, 12. dec. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je izdalo naslednje 199. vojno poročilo:

Na raznih točkah fronte so bili v akciji izvidniški oddelki.

Berlin, 12. dec. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo naslednje vojno poročilo:

Vzhodno od Mozela je bilo nekoliko sovražnega topniškega zaporednega streljanja na ozemlje pred našimi postojankami. Naše letalske sile so izvršile nekaj posameznih izvidniških poletov v smeri proti Veliki Britaniji.

Vojno poročilo št. 200

Pariz, 12. dec. br. Vrhovno poveljstvo vojske je nocoj objavilo naslednje 200. vojno poročilo:

Po poslednjih vesteh so se v pretekli noči razvili živahni boji na področju med Saar in Warndtkeim gozdom. Na tem področju je prišlo danes do novih bojev in topovskega streljanja. Položaj francoskih postojank se v ničemer ni spremenil.

Angleži odbili

tri nemške napade

Pariz, 12. dec. s. Charles Mauriac poroča v »Petit Parisien«, da so nemške čete zadnjih 24 ur izvedle tri nove napade na angleške postojanke na zapadni

Angleži so zadovoljni s svojim letalstvom

Poročilo ministra Kingsleya parlamentu — Letala so doslej preletela nad milijon milj

London, 12. dec. s. Na današnji seji spodnje zbornice je podal letalski minister sir Kingsley Wood ekspozice o dosedanjem poteku vojne v zraku. Uvodoma je poudaril, da se je premoč angleškega letalstva nad nemškim izkazala zlasti z izkunjami zadnjih tednov. Angleška letala tipa Hawker in Spitfire so se izkazala za boljše, kakor so nemški bombniki tipov Dornier, Junkers in Heinkel. Se važnejše pa je, da so nadmočna tudi nad nemškimi lovskimi letali tipa Messerschmidt. Angleška lovka letala so prizadela nemškim letalom težke izgube ter so se izkazala kot hitrejša in gibljivejša.

Posebno važno delo opravljajo letala obalne zaščite. Uspešno ščitijo konvoje angleških ladij ter so ponovno odbila napade nemških letal na nje. V 57 primerih so napadla tudi sovražne podmornice ter jih v 19 primerih poškodovale oziroma uničila. Preletela so od začetka vojne dalje skupno razdaljo nad 1 milijon milj. Zlasti so se izkazala, ko so spremljala poškodovano angleško podmornico na popravilo v norveško luko ter jo zopet privedla nazaj.

Letalski minister je nadalje omenil pomoč, ki jo nudijo matični državi dominion, poleg drugih v zadnjem času tudi Južna Afrika in Južna Rodezija. Letalstvo poljske vojske bo istotako v kratkem priključeno zavezniškemu letalstvu. Wood je zaključil svoj ekspozice z ugotovitvijo, da je angleški letalski obrambni sistem dober, da so moštvo in aparati nadmočni nad sovražnikom. Z vsakim dnem imajo zavezniški večjo moč v letalstvu in njihova premoč v zraku se vedno bolj utrjuje.

Minister za blokado Cross je omenil, da predvidevata angleški in francoski ukrep o zaseženju nemškega izvoznega blaga izrecno samo zaseženje in ne tudi razlastitev. Na ta način je zagotovljeno, da bodo imele nevtralne države zaradi tega ukrepa kar najmanjših izgub. Vprašanje, ali bo treba gospodarsko vojno preko tega ukrepa še nadalje poostri, pa ostaja zaenkrat odprto in je to odvisno od nadaljnjega razvoja.

Parnik „Bremen“ se je vrnil v nemške vode

Po angleških vesteh ga je srečala angleška podmornica, a ga ni hotela napasti

London, 12. dec. s. (Reuter.) Angleška admiraliteta je objavila popoldne komunikacije, ki pravi, da je neka angleška podmornica opazila danes nemški prekomornik »Bremen« v dosegu svojih torpedov. »Bremen« je bil na poti proti Nemčiji. Podmornica prekomornika ni napadla ker ima prepoved, da bi katerokoli ladjo torpedirala brez svarila.

Parnik »Bremen« je bil opažen davi v bližini norveške obale, očitno na poti iz Murmansk v Nemčijo. V angleških uradnih krogih pripominjajo, da je po mednarodnih zakonih prepovedano torpedirati katerokoli ladjo, preden niso vsi potniki in člani posadke na ladji na varnem. Navadnih rešilnih čolnov na odprtem morju pa ni mogoče smatrati kot zadostno zagotovilo za varnost. Iz tega vzroka podmornica »Bremen« ni smela napasti. Podmornica pa tudi ni mogla »Bremena« zajeti, ker razvija »Bremen« večjo hitrost.

Berlin, 12. dec. br. DNB je nocoj objavil, da se je veliki nemški prekomorski parnik »Bremen« danes pojavil v nemških teritorialnih vodah. V nemški javnosti je sprito te vesti zavladalo veliko zadovoljstvo.

Nove žrtve min in torpedov

London, 12. dec. s. (Reuter.) V Severnem morju se je danes po eksploziji, ki je nastala iz še neugotovljenega vzroka, potopila angleška motorna ladja »King Albert« (4500 ton) iz Londona. Enega člana posadke pogrešajo.

V švedskih teritorialnih vodah se je potopil neki 1400 tonski švedski parnik, ki je zadel na mino. Vsi člani posadke so rešeni.

Stockholm, 12. dec. br. Švedski 1477-tonski tovorni parnik »Torog« je danes v švedskih teritorialnih vodah pri Amsterburgu naletel na mino in se potopil. Vsa posadka je bila rešena.

Helinski, 12. dec. s. (Reuter.) Po poročilih nevalutnih opazovalcev štejejo sovjetske čete, ki so zbrane na finski meji, ena in pol milijona vojakov. Poleg tega se v bližini meje nahaja 1000 sovjetskih letal.

Pustolovščine poljske podmornice „Orzel“

Vozila je iz Gdynje v Anglijo šest tednov, največ ponoči in pod vodo

London, 12. dec. j. (Reuter.) Iz angleških mornariških krogov prihaja poročilo o nenavadni odisejki poljske podmornice »Orzel«, ki se je bila po nevarnem begu iz internacije v Talinu rešila v Severno morje ter se priključila angleški mornarici.

Cim je Nemčija napadla Poljsko, je »Orzel« odplul iz pristanišča v Gdynji, kjer je bil vidisan. To je bilo 1. septembra. Stiri dni je potem podmornica čakala na morskem dnu v Gdansk, da se ji nudi prilika uiti na odprto morje. Pri poskusih bega je bila ponovno bombardirana od nemških letal in obstreljevana od nemških protipodmorniških čolnov. Slednjič se ji je posrečilo prebiti zaporo nemških zasledovalcev in odpluti na odprto Baltičsko morje. Ker pa je medtem kapitan težko obolel, je podmornica odplule v Talin. Estonška vojaška oblast je poljsko podmornico takoj zasegla. Estonski vojski so s topov na podmornici pobrali zapornike ter začeli odnašati z nje torpede. Navzile vestnosti estonskih vojakov pa se je posadki posrečilo skriti 5 torpedov, dočim so jih 15 Estonci odnesli. Podmorniška posadka se je skrivaj pričela pripravljati na beg. Ob 2. ponoči 5. septembra se je poljskim mornarjem posrečilo napasti estonsko stražo na ladji, jo zvezati in spraviti pod krov. Vendar je eden od straže lahko glasno zaklical na pomoč. Takoj so se z vseh koncev pristanišča posvetili žarometi in proti podmornici so zapraskale salve iz pušk in strojníc. Navzile temu se je poljski podmornici posrečilo uiti toči izstrelkov in podmorniških bomb s tem, da se je globoko potopila. Proti 9. uri jutraj je zasledovanje nekoliko pojenjalo in podmornica je končno lahko odplula na široko morje.

Ujeta estonska straža na podmornici je med tem ves čas protestirala proti ujetju.

Posebno mnogo sovjetskega vojaštva je zbrano na Karelski zemeljski olini, kjer se očitno pripravlja nova ofenziva.

Oslo, 12. dec. j. (Norske Telegrambyro). Mornariško oblastvo poroča iz Bergena, da je bil včeraj blizu obale na Severnem Norveškem torpediran grški parnik »Garafila« (5000 ton). 20 članov posadke je bilo rešenih, nekaj pa jih še pogrešajo. Ladja je bila namenjena v norveško luko Kilkennas, da bi naložila tovar železne rude za Holandsko. Ob času torpediranja se je parnik nahajal v norveških teritorialnih vodah. Cim se dožene, od koga je bil parnik torpediran, kar bo dognala uvedena preiskava, bo norveška vlada energično protestirala na pristojnem mestu.

London, 12. dec. br. Angleški 4500 tonski parnik »King Albert« je v Severnem morju naletel na mino in se potopil. Od 33 članov posadke je bil eden ubit, ostale je rešil neki drugi parnik.

Štiri angleške ladje potopljene ob južni Afriki

London, 12. dec. br. Današnji »Evening News« je objavil nekaj podrobnosti o usodi štirih angleških tovornih ladij, o katerih že nekaj dni ni nikakih vesti in ki so jih zaradi tega oblasti proglasile za izgubljene. Vse štiri ladje so pred dnevi odplule iz Capetowna in krenile proti Veliki Britaniji. Na južnem Atlantikem oceanu jih je odčno napadla in potopila neka nemška križarka ki križari, kakor je bilo že ponovno ugotovljeno, med zapadno Afriko in Južno Ameriko.

Ribiške ladje v minskem polju

Ostende, 12. dec. j. Reuter. Flotilja belgijskih ribiških ladij, ki jo je tvorilo pet motornih bark, je zabredla približno 10 milj od obale na odprtem morju iznenada v razsežno polje min. Pri odstranjevanju min so tri mine eksplozirale. Ena ribiška ladja se je zaradi eksplozije potopila, pri čemer je bilo več članov posadke ranjenih. Deloma so bile poškodovane tudi ostale ribiške ladje, ki so jih pa še spravili do obale.

Zaplenjeni Liliputanci

Milan, 12. dec. AA. (Stefani). »Popolo d'Italia« piše, da je 4. t. m. neka francoska nadzorovalna ladja ustavila italijanski parnik »Saturnia«, ki se je vračal iz New Yorka, in sicer z namenom, da bi pregledali njegov tovar. Med potniki je bila skupina nemških Liliputancev, ki so se vračali z newyorške razstave. Francoski častnik se je razburil zaradi odloka, ki ga je treba izvajati glede na Liliputance, ter je vprašal za mnenje poveljnika francoske ladje. Ta je odgovoril, da 10 pritlikavcev lahko nadaljuje svojo pot, enajst pa se jih smatra za vojni plen. Ti pritlikavci so morali prestopiti na francosko ladjo.

Politična koncentracija na švedskem

Stockholm, 12. dec. br. Kakor poroča »Stockholms Tidning«, je ministrski predsednik snovi uspešno zaključil pogajanja z opozicijskimi političnimi pravniki glede koncentracije švedskih političnih sil in rekonstrukcije švedske vlade. Danes dopoldne je imel še poslednje razgovore s posameznimi politiki, ki prihajajo v poslušanje za sodelovanje v razširjeni vladi. Dobro počen krog zatrujejo, da bo še nocoj kralju Gustavu predložena lista članov rekonstruiranega kabineta v odobriti.

Stockholm, 12. dec. br. Tukašnji politični krogi so mnenja, da bo švedska vlada še nocoj podala ostavko, da pa bo sedanjí ministrski predsednik Hanson dobil mandat za sestavo nove, odnosno za rekonstrukcijo nove dosedanje vlade. Po zatrujevanju poudaril krogov po mestu Sandlerja prevzel rekonstruiranega švedski poslanik v Oslu Huntara. Tudi naslednji trije ali štiri ministri v dosednji vladi bodo nadomeščeni z novimi.

Švedska vedno bolj računa z vojno

Zeneva, 12. dec. z. Zastopniki skandinavskih držav, zlasti pa Švedske so zelo v skrbeh zaradi razvoja dogodkov v Severni Evropi. Sedaj so še skoraj trdno prepričani, da se bo morala tudi Švedska v najkrajšem času braniti s orožjem.

Japonski diplomat o izgledih Nemčije

Tokio, 12. dec. AA. (DNB) Dosedanji japonski veleposlanik v Berlinu Ošima je izjavil zastopnikom časopisja, da demonstrativna samozavest Anglije in Francije ne odgovarja dejstvu. On je osebno prepričan, da ima Nemčija mnogo več izgledov, ker se dosedanja vojna na enem bojišču v načelu mnogo razlikuje od vojne na dveh bojiščih, kakor je bilo to v svetovni vojni, ker ima Nemčija danes na razpolago surovine in žito iz Vzhodne Evrope in z Balkana. Razen tega je Nemčija danes v nasprotju z letom 1914. pripravljen na dolgo vojno. Kar se tiče nemške obrambne sile, je pohod na Poljsko dokazal, da je ta sila v vsakem oziru popolnoma pripravljena. Odnosaji med Nemčijo in Italijo — je dejal dalje Ošima — so zelo tesni in bodo takšni tudi v bodoče ostali. Končno ugotavlja, da Japonska vodi mnogostransko zunanjo politiko in da mora pri tem upoštevati politični razvoj, ki bo imel znaten vpliv na odnose Japonske z Nemčijo, USA in Sovjetsko Rusijo.

Danska in Nemčija

Basel, 12. dec. z. Berlinski dopisnik »Basler Nachrichten« opozarja, da tvori Danska v nemški kampanji proti severnim državam častno izjemo. Nevtralni krogi mislijo, da to ni samo posledica okolištin, da je Danska svojo častno kot edina severna država sklenila nenapadalni pakt z Nemčijo, marveč da namerava Nemčija navezati s Dansko se tesnejše stike. Ne izključujejo niti možnosti, da bo Nemčija ponudila Danski zavezniško pogodbo.

Vse nemške visoke šole zopet odprte

Berlin, 12. dec. br. Prosvetni minister je odredil, da se z 8. januarjem otvorijo vse one nemške univerze in visoke šole, ki so bile doslej zaradi vojne zaprte.

»Völkischer Beobachter« pravi v svojem komentarju o tej odredbi, da bodo na drugi strani francoske in angleške univerze ostale še nadalje zaprte. Tudi to je znamenje življenjske sile nemškega naroda in njegovih mirnih živcev.

V Varšavi se hiše še vedno rušijo

Pariz, 12. dec. br. »Pat« poroča danes, da se v Varšavi še vedno rušijo hiše, ki so bile po nemških letalskih bombah poškodovane. 29. novembra se je tako sesulo neko veliko poslopje in pokopalo pod seboj večje število ljudi. Šest je bilo ubitih, dva sta bila nevarno ranjena. Cesta, ob kateri je stala hiša, je morala biti zaprta, ker so jo ruševine skoro popolnoma zadale.

Božične počitnice na strokovnih šolah

Beograd, 12. dec. AA. Z odlokom ministra za trgovino in industrijo bodo božične počitnice trajale v vseh šolah, ki spadajo v področje tega ministrstva od 23. decembra 1939 do vštete 9. januarja 1940.

Muslimanski verski poglavar ozdravel

Sarajevo, 12. dec. o. Muslimanski verski poglavar reis ul ulema Fehim Spaho je okrevael od svoje bolezni ter je zopet prevzel posle od svojega namestnika.

Zagrebski gostilničar izginil brez sledu

Zagreb, 12. dec. o. Že 6. decembra je odšel od doma v Kranjčevićev ul. št. 7 v Zagrebu gostilničar Martin Vuketić in odtlej ga nihče domačih ni več videl. Imel je pri sebi 20.000 din v gotovini ter za več kot 200.000 din raznih tujih valut. Po informacijah iz policije je bil Vuketić znan kot »rni borzijanec«. Bavi se je z nedovoljno trgovino s tujim denarjem in vrednostnimi papirji ter razvijal živahno delavnost na tem področju, zaradi česar je imel pri sebi vedno mnogo tujih valut in denarja.

Nesreča šibeniškega vlaka

Zagreb, 12. dec. o. Kakor poročajo iz šibenika je davi skočila v Kninu s tira lokomotiva z več vagoni potniškega vlaka, ki prihaja iz Šibenik običajno ob 6.45. Zaradi nezgode je prišel vlak v Šibenik s 4-urno zamudo. Kolikor je znano, ni bil nihče ranjen.

Rimske najdbe pri Varaždinu

Varaždin, 12. dec. o. Na posestvu Afroda Carneluttija v Petrijancu so delavci izkopali zelo dobro ohranjen rimski sarkofag, ki ga bodo prepeljali v varaždinski muzej. Pričakujejo še nadaljnja odkritja. Na področju sedanega Petrijanca je bilo nekoč rimsko naselje Aqua Viva.

Buša povrgla trojčke

Glinč, 12. dec. o. V Majskih poljanah pri Glini je krava kmetja Petra Sužnjeviča povrgla tri normalno razvita teleta, ki so vsa moškega spola in zelo živahna, zaradi česar menijo, da jih bodo ohranili žive. Kmetje prihajajo v velikem številu od blizu in daleč, da vidijo to čudo. Krava je navadna buša domače pasme.

Iz državne službe

Beograd, 12. dec. p. Prenešen je k finančni direkciji v Zagrebu za računsko inspektorja 6. pol. skupine Matej Dagele, doslej pri finančni direkciji v Ljubljani.

Napredoval je v 3. pol. skupino I. stopnje načelnik živinorejskega oddelka pri ministrstvu za kmetijstvo Josip Zidancik.

Sneg v Dalmaciji

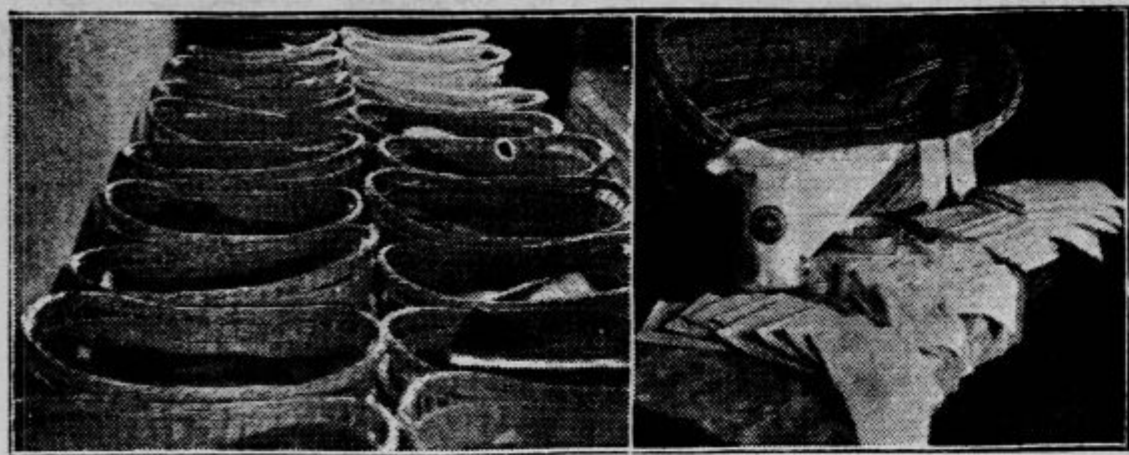
Split, 12. dec. o. Ponoči je na dalmatinskih gorah in na vrhovih otoka Brača zapadel sneg. Na odprtem morju razsaja hudo neurje s snežnim viharjem, ki dosega na uro brzino nad 90 km.

Vremenska napoved

Zemunska: Hladno, po večini oblačno in megleno vreme v vsej državi. V pralnjskih in južnih krajih dež, v ostalih predelih, predvsem po hrihah ponekod sneg.

Tisoči novorojenčkov potrebni pomoči

Unija za zaščito dece razpošilja košare z dojenčkovo opremo

leži: skupina opremljenih otroških košar, darila najrevnejšim in najpotrebnejšim otrokom. To bo radosti in veselja pri materi! — Na desni: vse tisto, kar je v eni košari: 16 plenč, 4 flanel, 4 pletene jopice, 4 srajčke, 1 povoj, 2 otroški rjuhi, milo, 1 brisača, 1 gumirano platno, 1 škafca vazelne, vata, žimnica, odeva in knjiga dr. Dragača. »Pomoč novorojenčkom. Priloženi so tudi nasveti, kako naj matere ravnaajo z opremo.

Ljubljana, 12. decembra Unija za zaščito dece v Ljubljani se je odločila ustanoviti fond za opremo otroških košar — popolnih dojenčkov opremo. ki se naj bi darovale onim materam, ki si iz socialnih razlogov ne morejo nabaviti potrebne opreme za nego dojenčka. Kako potrebna je taka akcija, se vidi že iz tega, da je Unija za zaščito otrok, ko je komaj prvič objavila svojo namero, že začela dobivati veliko prošnji potrebnih stvari.

Slovenija je še vedno pretežno kmečka dežela, in človek bi mislil, da otroci ki bivajo v svežem zraku in na soncu, ob mleku, zelenjavi in sadju, dobro uspevajo. In vendar spada Slovenija med one dežele, kjer je umrljivost otrok v prvih letih največja. Pri nas v Sloveniji umre 12% otrok v prvem letu starosti — vsak osmi živorojen otrok umre, preden je star leto dni! In kar je še huje, umrljivost otrok ne pada, temveč je v zadnjih letih celo nekoliko narasla. V drugih celo industrijskih deželah, znaša umrljivost otrok le 5 do 6%, v najboljših le 2 do 3%. In tud, pri nas v zavodih, kjer se otroci negujejo, kakor je treba je umrljivost celo šibkih in bolehnih otrok le 2 do 3%.

Vse to so dejstva, ki so že znana, o katerih so strokovnjaki in laiki že mnogo pisali, toda vedno znova moramo povedati

te številke in jih postaviti pred oči javni vesti in oblastem. Kajti vzroki te velike umrljivosti naših otrok niso nepremagljive bolezni, marveč so vzroki velike umrljivosti: revščina, beda — in neznanje. Matere pri nas po večini še doje, dojenčki imajo pravilno hrano, razen tam kjer materina podhranjenost in pretežko de' o ne vzamejo otroku prežgodaj edino naravno in pravilno hrano. Potem začenja orehnati, ki je neprimerna in navadno nezadostna. In skoraj še huje je z obliko. Pri revnih družinah in to je žal velika večina naših družin in prav tiste ki imajo največ otrok — prebogostno ni v kaj zaviti otroka, niti da bi ga obvarovali mraza, da ne govorimo o tem, da bi mogli tako paziti na snago, kakor je za zdravje dojenčka nujno potrebno. Zime so pri nas hude — a gorivo pri revnih družinah ni denarja, in otročki so dosti bolj občutljivi za mraz kakor odrasli. V stare cunje zaviti otroček prežaba, se prehladi — in prehladi ki je odraslemu le nadležen je za dojenčka lahko smrtna bolezen. Zato vprašanje oblačila naših najmlajših ni le vprašanje kakšnega luksusa, temveč prav življenjsko vprašanje naših otrok in s tem — vsega naroda.

Vse to nujno zahteva, da je treba nekaj narediti za preskrbo najmlajših s potrebnimi oblačili, in sicer ne le, da bi dajali

nekaj plenč in srajč tu in nekaj tam, temveč, da se vsakemu otroku podari celotna oprema: košarica za ležišče — kajti važno je, da »štručka« ne plega enkrat na eni, enkrat na drugi postelji, ali pa v naročju tega ali onega odraslega, temveč, da ima svoj prostor, kjer more v miru ležati. Košarica mora biti seveda opremljena s potrebno posteljnino. Potem je treba dati vsaj približno zadostno število plenč, srajč, jopic, brisač, nepremočljivo platno in nekaj vazelne in pudra. Skoraj tako važna kakor oprema je tudi knjiga z navodili o otroški negi.

Tako misli Unija za zaščito otrok, da bo mogla tako košarica služiti morda po več otrokom iz isti družini, znanje pa, ki bo črpno iz knjige in navodil o pravilnem oblačenju in negi dojenčka sploh, pa se bo širilo v dotičnem kraju in tako uspeh ne bo izostal, saj je na vsi nega otrok pogosto pomankljiva tudi tam, kjer bi bilo dovolj sredstev za pravilno ravnanje. Tako polna otroška oprema pa stane okrog 350 do 400 din in ob naraščanju vseh cen bo stala v bodoče mnogo več. Kar smo mogli do sedaj opremiti po kakor kaplja na vroč kamen komaj za prvi majhen poskus bo to. A koliko otrok je, na tisoče otrok ki so potrebni pomoči. Zato se Unija ponovno obrača na vsa javnost, da jo podpira pri njenem potrebnem delu in daruje za fond za otroške košare.

Lani je nekdo v »Jutru« sprožil lepo misel kakor darujemo včasih namesto venca na srob kako vsoto dobrodelni ustanovi, tako bi mogli namesto šopka mladi materi darovati nekaj denarja za dobro stvar — in katera stvar bi bila ob taki priliki bolj primerna, kakor taka ki je v prid majhnim živim otrokom? Spomnite se svojih bližnjih ne le v žalosti ampak tudi v veselju. Mlade matere, ko srečne držite v naročju svojega lepo nezovega dojenčka, spomnite se mater, ki ne morejo z veseljem gledati na svoje otroke ki sledajo nanje le s strahom in trpljenjem, ker vedo, da otrok trpi, pa mu ne morejo pomagati, da je v življenjski nevarnosti pa ga ne morejo rešiti! Vsa majhna dar bo dobrodošlo tudi v majhnim darilcem lahko pomagata rešiti otroku življenje! Naslov, kamor bi lahko poslali skromen prispevek je Unija za zaščito otrok Ljubljana, Beethovnova 14/I, ček. rač. 13883, telefon št. 3826.

nim ognjem je bil Hacker ustreljen. Nemške oblasti vodijo preiskavo, da ugotove, kakšni motivi bi bili utegnili Hackerja privedi do krvavih dejanj.

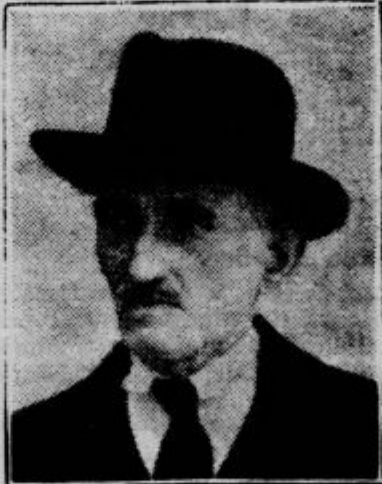
Maribor, 12. decembra

Kakor se Hackerjevo ravnanje zdi na prvi pogled nedoumno, naravnost blazno — končna borba med njim in njegovimi preganjalci je bila tako strahovita, da ga je zadel okrog 200 krogel in je bilo njegovo truplo vse prečešano — dajajo nekatera znamenja vendarle slutiti, da so bili njegovi trije umori na nemških območjih organi preiščeni množično masovno dejanje. Pri mrtvici so našli sudetski potni list, kakršne so nemška oblastva izdajala takoj po okupaciji, precej denarja in izredno veliko količino municije. Kraj, kjer je bil Hacker ubit, je oddaljen samo en kilometer od naše meje, a kakor kažejo podrobnosti poizvedbe, ni Hacker z ničemer izpričal domneve, da bi hotel prebežati na našo stran. Ker so naši obmejni organi stalno obveščali nemške obmejne oblasti o Hackerjevem gibanju, kolikor ga je bilo mogoče opaziti z naše strani, je včeraj prišel v Maribor policijski komisar Jung iz Gradca, da predstavnikom naše obmejne straže izreče iskreno zahvalo. Medtem ko so bile zadnji čas nočne patrulje na nemški strani meje precej redke, je meja od petka dalje noč in dan hermetično zaprta.

Smrt znanega kožarja

Litija, 12. decembra

Na litjskem pokopališču smo pokopali uglednega posestnika Jaka Smrekarja iz št. Jurja pri Litiji. Po vsej dolini in tudi mnogih Ljubljančanov so ga poznali pod imenom: Hribski Jaka. Njegova domača ja čepi na prijaznem hribu. Jaka se je bil-žal 85 letnik. Bil je trštat, visok mož, ki

se je krepko upiral vsem boleznim. Znal je mlikavno pripovedovati o svojih dogodivščinah. Barantel je s kožami, kar je danes v naših krajih že redka obrt. Revirji so izpraznjeni, puške preveč pokajo, ko je pa lovec in pasov na pretek. Jaka je poznal boljše čase. Nakupoval je kože prav po vsem Zassavju. Prav do poslednjega je imel trgovske zveze z ljubljanskimi kožarji in je bil reden gost »Divje kože« na vselej. Pot do Hribkega. Jaka je bila mnogim prijetno razvedrilo in je bil stari poštnjak najboljši srecen, ko se je zapredel v pomensk s svojimi znanci pred idilnim čebelnjakom. Ko so ga zdaj prinesli poštnjurski fantje na svojih ravnih, ki so na naše pokopališče, ga je spremljala številna družina. Vsa je mel za pokopnika le pohvalno besedo. Staremu mastopniku pojemajočega kožarskega čeha bo ohranjen lep spomin.

Miklavž je obdaroval

delavsko dečo na meji

Slatina Radenci, 12. dec. V zdraviliški restavraciji v Slatini Radenci se je v nedeljo 10. t. m. zbralo na pobudo uprave zdravilišča tamkajšnje delavstvo s svojimi malčki k miklavževanju, katero sta jim pridelala lastnika zdravili-

šča ga. Vilma in g. dr. Ante Šarič. Tej lepi priložnosti je razen številnih domačinov prisostvovalo tudi precej obširna iz okolice. Za uvod je lepo spregovoril sam lastnik zdravilišča g. dr. Ante Šarič. Za njim je zdraviliški ravnatelj g. Kosmač v daljšem govoru orisal pomen te humane priložnosti lastnikov zdravilišča zlasti v teh časih, ko dirjajo zunaj naših mej viharji, ki vplivajo tudi pri nas na podražitev raznih življenjskih potrebščin tako, da bi to leto brez dvoma pri marsikateri ubožni delavski družinici izostala ta tradicionalna navada miklavževanja. Vse to sta upoštevala lastnika, ki ubožnim malčkom lastnih uslužbencev nista hotela kratiti veselja in sta s svojim velikim darom omogočila, da

so bili vsi otroci, po številu 116, deležni dobrot miklavževanja.

Nabito polna dvorana je živahno sledila nastopu Miklavža (g. Humana), ki je po primernem nagovoru na naše malčke in zbrano občinstvo obdaril stare in mlado. Vsi otroci so bili obdarovani z velikimi paketi, v katerih je pripravil zdraviliški oskrbnik g. Rudolf Sečko po nalogu lastnikov zdravilišča vsakemu posebej potrebno obleko, kakor gornjo, tako toplo spodnjo, nadalje obutev, razne šolske potrebščine in različno pecivo.

Radost obdarovanih malčkov je marsikatero mater ganila do solz. To izredno veselje je bilo izneseno v posebni deklaraciji obdarovanja Rudolfa Mariča.

Utopljenec pri Renkah je iz Ljubljane

Tragedija Ivana Novaka, vratarja na univerzi

Zagorje, 12. decembra

Kakor je »Jutro« kratko poročalo, so zagorski orožniki v nedeljo popoldne potegnili iz Save pri Renkah neznanega utopljenca, starega okrog 50 let. Ker pri sebi ni imel dokumentov niso mogli ugotoviti identitete, pač pa je kratka bežica v »Jutru« napotila iz Ljubljane v Zagorje go Novakovo, soprogo potresenega Ivana Novaka, vratarja univerze v Ljubljani. Gospa se je danes ob 15. pripeljala na zagorsko pokopališče in je v pokopniku takoj spoznala svojega moža.

V petek bodo minili štirje tedni, odkar je Ivan Novak zapustil dom in se ni več

vrnil. Doma je rekel svoji soprogi, da pojde v službo, toda napotil se je proti Zalogu. Kolikor je znano, je nekoga svoje- ga predstojnika obvestil, da pojde zaradi bolezni v smrt in da ga bodo našli med Zalogom in Vevčami. Toda po splošni sodbi obupanec ni toliko časa ležal v vodi. Suknjiča, ki ga je imel ob odhodu na sebi, sedaj niso več našli in tudi njegove suknje voda gotovo ni odnesla. Morda je kaj odprodal, saj ob odhodu pred štirimi tedni ni imel denarja s seboj. Bil je lepo obrit. Vse upravičuje domnevo, da si je poiskal hladni grob v Savi šele pred nekaj dnevi. Pokopnika bodo jutri, v sredo, odpeljali v Ljubljano, kjer bo pogreb.

Razbojniku Hacetu spet na sledu

Vse kaže, da zdaj ne bo ušel

Mokronog, 11. decembra

Razbojnik Haca dela orožništvo še vedno velike preglavice. Kakor vse kaže, je hotel a pismi, ki so prispela iz štajerske, spraviti zasledovalce na napačno sled ter se je med vsem tem časom, kar se je pojavil pri Trebelnem in blizu Hmeljnika, skrivaj po tamonjnih gozdovih ali celo po samotnih vaseh, kjer je našel varno skri-vališče. Upravičen je sum, da ima zveste pajdaše, ki mu pravčasno javijo vsako nevarnost. Tudi pisma, naslovljena na neko dekle, pri katerem je bil prenočeval, potrjujejo sum, da je pisma na štajerskem oddal kateri izmed njegovih pajdašev.

Pazljivi orožniki so mu spet prišli na sled. Da bi se več ne izmuznil in da bi brezuspešili pomoč skritih pajdašev ali tudi nevednih in nepoučenih zaščitnikov, so poklicali večje število orožnikov, ki ga pod vodstvom orožniških oficirjev zasledujejo v mokronožki okolici.

Kakor se doznava, se je Haca premaknil iz okolice Trebelnega proti Kapli vasi pri Trzisku, kjer ga zasleduje večja patrila orožnikov. Tudi drugod so močnejše orožniške patrulje, da mu tako onemogočijo vsak izhod iz obkoljevalnega obroča. Upa-ti je, da je nevarni zločinec naposled vendarle v pasti, iz katere mu vsi pomagati in pajdaši ne bodo mogli pomagati.

V soboto dopoldne je prišel Haca v neko hišo v Kapli vasi ter je zelo nervozen poprosil gospodinjico, ki je bila sama doma, za vodo. Žena ga je spraševala, kdo je in ali kaj prodaja, pa ni določila pravega odgovora. Ko se je napil vode, je hitro šel. Ženi se je čudno zdelo. Kam se mu tako mudi, ni niti od daleč sumila, kdo bi bil. Ko so se v popoldanskih urah oglašili zasledujoči orožniki in Kapli vasi in pokazali ženi sliko Haceta, je takoj potrdila, da je na slikki tisti, ki jo je bil prosil za vodo. Ženica se je silno prestrašila, ko je izvedela, kako nevarn človek jo je bil obiskal.

Tihotapci opija razkrinkani

Med člani mednarodne družbe, ki je na debelo spravljala opojni prašek čez mejo, je bil tudi Slovenec

Valentin Hrastnik

Beograd 12. decembra

Beogradska policija je te dni razkrinkala družbo mednarodnih tihotapcev, ki se se na debelo ukvarjali s preprodo opija. Pred dobrim tednom je kriminalni oddelček zaupno izvedel, da namerava Branko Dejanovčan, ki je kot mizaraki pomočnik zaposlen v beogradske delavnice vagonov, spraviti čez mejo večjo količino opija ali opijske baze. Policija je na Dejanovčevem stanovanju napravila hišno preiskavo in pod deskami v tleh v resnici našla 40 zavitkov belega in rumenega strupenega prahu. Polcija je moža takoj aretirala in Dejanovčan je priznal, da sta opiji hranila pri njem Peter Brkan, sekcijski šef beogradske direktije mednarodne družbe »Wagons-Lits«, in Valentin Hrastnik — ime ga izdaja za Slovenca — ki už v sloves nevarnega mednarodnega tihotapca, sicer pa biva v Carigradu kot trgovec z lesom.

Zanimiva je Dejanovčeva pripoved o tem, kako se je z Brkanom privratar srečal. Seznanil ju je Anton Drušković, nadzornik v beogradske delavnice družbe »Wagons-Lits«. Brkan mu je dejal:

Siromašen človek si, a prav lahko postane bogat če znaš biti zaupanja vreden in previden. Kadar popraviš vagon, bi v stranicah II. razreda na oknih prav lahko napravil majhne vdolbine v katere bi se dala spraviti kakšna stvar. Takšne delo bi se ti lepo izplačalo.

Dejanovčan se je povabilu odzval, začel je delati tajne skrivališča v oknih vagonov II. razreda, ki vozijo med Beogradom, Atenami in Parizom. Ko so bile prve pri-pave končane, ga je Brkan seznanil s Hrastnikom, ki je blago dobavljal. Za vsak kilogram opija, ki je srečno prišel čez mejo, je Dejanovčan dobival po 200 din. Hrastnik ga je seznanil še s nekim Grkom,

ki je bil očitno glavni organizator podjetja.

Brkana so aretirali v njegovem stanovanju v lastni palači v Čolak-Antini ulici. Tudi Brkan je brez oklevanja priznal. Med drugim je navedel, da je zagonetnik, Grk, ki je bil vodja družbe, bivši trgovec Leander Konstantinidis iz Carigrada. Z njim ga je seznanil Grk Niko Skajaris, ki stalno biva v Carigradu ali Parizu in se na debelo bavi s tihotapstvom. Ko je Skajaris izvedel, da je Brkan šef vagonov na progi Beograd — Pariz, je takoj navezal stike z njim in poskrbel, da sta se Brkan in Konstantinidis sešla v hotelu »Vienne« v Carigradu. Takrat — blo je leta 1933 — je Konstantinidis Brkanu zaupal, da do-biva opij po prav ugodni ceni od Rusa Raskina v Carigradu. Potem je organizacija tekla kakor po maslu. Zveza med Carigradom in Parizom je bila brezhibna, v žepih tihotapcev so se stekali bajni zaslužki. Brkan je priznal, da je v prvih dveh letih preko naše države spravil okrog 150 kg opija.

Pozneje, ko se je Brkan stalno naselil v Beogradu, je zveze s tihotapci za nekaj časa prekinil. Nekega dne leta 1936. pa ga je Konstantinidis obiskal v njegovi palači v Beogradu in ga pregovoril naj se vrne v tihotapsko družbo. Toda šele kakšno leto pozneje se je Brkan spet lahko lotil posla, ko se je seznanil z Valentinom Hrastnikom. Zveze so bile obnovljene in lani se je Brkanu posrečilo, da spravi spet kakšnih 30 kg opija čez mejo. A ko so začeli v Evropi grmeti topovi, se je kontrola na mejah močno poostila in tihotapci so spet ostali križem rok. V stanovanju siromašnega Branka Dejanovčana je ostala zadnja zaloga nevarnega belega prahu, ki je vso družbo spravil pod ključ.

Kmetovalec o načrtu štednje

št. Jernej, decembra

Vaš cenjeni list je že spregovoril zelo tehtno besedo glede novih načrtov o štednji, ki bodo v marsičem morda koristni komu drugemu nikakor pa ne kmetu producentu. Dovolite mi, da ta Vaša izjavljana ponazorim s približkami, da bo stvar stala nedvoumno s pibitki.

V tistih načrtih je rečeno, da je velika škoda za narodno gospodarstvo, da kolje kmetje oziroma prodajajo za zakol napol doraslo živino, ki bi bila, če bi jo redili še nekaj mesecev, vredno mnogo več. Tako, da propada mnogo narodnega premoženja.

Razmere so pa dejansko take, da ima kmet toliko večjo škodo, kolikor dalje re-di mlado tele, in se ga zato skuša izbežiti čim prej. Navadno že po šestih tednih prej ga namreč mesar ne vzame. Če bi pa bilo mogoče, bi ga zaklal ali prodal že prvi dan, ko mu ga krava povzre. Zakaj vsak dan mu prinaša doraslo tele novo škodo, ker požre več krmal pridobi na ceni. Enostaven račun to pokaže. Tele je godno za zakol s šestim tednom. Do tedaj popije 420 litrov mleka, kar naj bi bilo po krajevnih cenah 420 dinarjev. Takrat do-seže 60 kg teže, ki velja (po maksimaini ceni 40 t.) komaj 240 dinarjev. Tako bi bil kmet pri prodaji na zgubi za 180 di-narjev, če bi bilo samo to. K temu pa je treba prišteti v resnici še izubo, ki jo ima kmet zaradi tega, kar krava mesar dobi pred teleom več ne doji. Če ponovimo

račun za desettedensko rejo ali več, najdemo, da je kmet še bolj udarjen. Prav isto velja za rejo svinj, ki je tudi defic-itna.

Zato se že čuti težnja, da bi živino čim manj spuščali. Nekateri je prakticirajo tako, da po prvem teletu redijo kravo samo še za mleko, ko se pa kot mlekarica več ne izplača izročiti živino mesarju. Rav-najo tedaj prav nasprotno, kakor zahteva izvedenci za narodno gospodarstvo, ki delajo načrte za donosnejše gospodarje-nje. Novi načrt obeta narodnemu gospodarstvu večje dobičke. Ker pa prinaša načrt producentu kmetu dejansko škodo, ni narejen v korist kmetu narodu.

Sedanji načrt za štednjo je kasičen primer za to, da v narodno-gospodarskih računih proizvajalca kmet in živinorejlec ne štejeta, ampak predvsem računi prekupecev in izvoznikov. Za kmeta bi bil sprejemljiv samo tak načrt štednje, po katerem bi kmet štedil za sebe. To bo pa mogoče le tedaj, če se razmere temeljito revidirajo v korist kmetstvu in živinorejstvu, tako da se naš kmet ne bo čutil nič več prepuščenega samemu sebi pri obrambi lastnih koristi in da se bo vanj povrnilo zopet kaj zaupanja. Brez dvoma bo kmet živino redil samo v tem primeru, če bo to donosno njegovemu gospodarstvu. I. P.

Postanite članovi Zveze
Vojniškega in
Vojniškega in

Povišanje rudarskih mezd pri TPD

Celotno povišanje znaša v letošnjem letu do 14%

Ljubljana, 12. decembra Danes je bila pri generalnem ravnatelju TPD v Ljubljani mezna razprava zaradi nove ureditve mezd rudarjev v revirjih te družbe. Razprava, katere so se udeležili zastopniki Delavske zbornice, Zveze in-dustrijske in delavskih strokovnih organi-zacij, je vodil gospod rudarski elavar inž. Čuček. Od strani Trboveljske premogokopne družbe so bili navzočni gospod generalni ravnatelj Rihard Skubec ter ravnatelj generalnega ravnateljstva in rud-nikov.

Kdo je bil Henrik Prešeren?

Pojasnilo k članku o »grobem obrekovanju pesnika-prvaka«

Ponedeljska izdaja »Jutra« je poročala o nevspešni zamenjavi na razstavi nemške knjige v Beogradu. Usodni dokument ima naslov: »Policijske novice o glavnem slovenskem pesniku Heinrichu Presernu«. Na to sledi besedilo tiral ce pariške policije iz leta 1864, češ da je imel Henrik Prešern v Parizu dvojni z nečastnim izdom. Vsa krivda za krččo zamenjavo zadene gos-poda, ki je razstavo uredil. Tako zame-njavo je mogel napraviti le kak literarni ignoranč, ki mu ni znano, kako je bilo, našemu pesniku ime, kedaj je umrl in da v Parizu n kdar bil ni.

Kaj bi rekli Nemci, ako bi naša literatu-ra tako površno pisala o Schillerju ali Goetheju? Ali tudi Henriku Presernu, oziroma njegovemu spominu delamo veliko krivico, ko ga proglašamo za »puštolovca«, Poročevalcu iz Beograda pač ni bilo znano ozadje.

Henrik Preschern vitez Heldenfeld (1833—1922) je bil potomec gorenjske ve-je Prešernov. Njegov ded Janez p. d. škander (1769—1814) je bil gostilničar na Brezovici pri Ljubljani. Tega sin (torej Henkov oče) Franc (1802—1883) je bil nekak veliki župan (Oberrihter) na Brezovici in vodja komisije za osuševanje barja. Leta 1861. je dosegel plemstvo s pridevkom »vitez Heldenfeld«. Prav za prav s je plemstvo le nazaj priboril (Wiedererleihung), ker je že njegov predhod-nik Janez Krstnik Preschern, ki je bil naj-

višji uradnik pri kranjskem deželnem so-dišču, dobil leta 1724. plemstvo z istim naslovom. Leta 1760. je ta rod izumrl. Dva s nova Tadej. Matija in Franc Ksaverij sta bila odvetnika, hči Jožefa pa zadnja opatinja ljubljanskih klarisij.

Henrikov stric Jurij (očetov brat) je bil bogat trgovec v Trstu. Gotovo je on s svojim premoženjem pomagal bratu Fran-cu, da si je spet priboril plemstvo. Tržaški bogataš Jurij je zapustil vse svoje ogromno premoženje brezovskemu bratu, oziroma njegovim otrokom (Amalija, Mimi, Henrik, Zan in Franc). Oče Franc se je menda čisto odtujil slovenstvu. Že po le-tu 1848 se je kot bogat zasebnik preselil na Dunaj in tam tudi umrl.

Izmed otrok je zadnji umrl Henrik Preschern vitez Heldenfeld in sicer v Gradcu leta 1922 star 89 let. Njegovi otroci še živijo v Gradcu. Henrik se je vse-kakor zavedal slovenske pokolenja. Le-ta 1910 je postal pokrovitelj Družbe sv. Cirila in Metoda. Denar je zanj nakazal višji štabni zdravnik dr. Karol Vrečer, doma iz Vojnika pri Celju.

Baje je pokojni Henrik v Gradcu rad zahajal v slovensko družbo, kar bi lahko potrdili Slovenci, ki so živeli v Gradcu pred vojno. Kako je bilo s tisto rabuko v Parizu, ni znano. Bil je pač mlad, bogat in vročekrvn. V Gradcu je živel kot sol-den in splošno čistan rentnik. Gimnazio in filozofijo je študiral v Ljubljani. A. B.

Krvava žaloigra onkraj meje

Zagonetni Josef Hacker iz Sudetov, ki je ustrelil tri nemške obmejne stražnike, preden je padel sam

Maribor, 12. decembra

Med prebivalstvom onkraj severne meje je te dni povzročil mnogo razburjenja pa tudi mnogo gorja pojav zagonetnega pot-punka, o katerem so končno ugotovile ob-lasti, da je bil 22-letni Josef Hacker iz Nuerschau v Sudetih.

Hacker ki je bil na zagonetnem poto-vanju po krajih vzdolž jugoslovensko-nem-ške meje v družbi 15-letne rojakinje Mari-je K. je v petek proti večeru tik meje pri Arnovžu (Ehrenhausen) naletel na carin-skega stražnika Johanna Lemera. Leiner je po službeni dolžnosti oba potnika usta-vil. Hacker pa je iznenada potegnil revol-ver in stražnika na mestu ubil. Nato sta potnika hitela proti naši meji, čez ča pa sta iz strahu pred našimi granicirji kreni-la proti Gomlicu (Gamlitz) kjer ju je ustavil carinski stražnik Johann Masser. Masser je bil medtem že izvedel o zločinu, ki je bil malo prej izvršen pri Arnovžu in je bil zelo previden a Hacker je bil hitrejši in ga je s strelom iz revolverja v čelo na mestu ubil. Po dejanju sta nevarna po-tnika brez sledu izginila v noč.

Naslednje jutro so nemške oblasti spravile ves svoj varnostni aparat na noge, da zajamejo dvakratnega morilca. Finančnim stražnikom, orožnikom in četam hitlerjev-skih oboroženih formacij so se pridružili številni domačini, ki so se oborožili z vsem, kar jim je že prišlo pod roko. V nedeljo zjutraj so nekateri izmed zasledovalcev začeli strelati v bližini Vrhove (Langegg). Ko so pohiteli na kraj streljanja, so našli smrtno zadetega pomožnega obmejnega stražni-ka Rajmunda Oswalda na tleh. Morilec ki je spet pobegnil je poprej na slepo streljal še proti oknom bližnje hiše, h katerim so pritekli domača gospodinja in njeni otroci, da pogledajo, kaj se godi, a na srečo strelhi niso zadeli.

Hacker in njegova spremljevalka sta se nazadnje zatekla h kmetu Deutschmannu v Pesnici (Pössnitz) in ga prosila zavetja. Deutschmann ju je spravil v šupo na seno, ki stoji precej na samem, in je še prejel od njiju 20 mark nagrade. A ker je že sam ališal o pogonu za nevarnim morilecem, je brž obvestil orožnike. Šupo je obkolila ce-la vojska proganjalcev in med pravim boj-

Gospodarstvo

Kontingent za izdajo državnih blagajniških zapisov je povećan za 1 milijardo

Ministrski svet je na predlog finansičnog ministra in na podlagi § 113., točke 1. finansičnog zakona predpisao novo uredbu o izdajanju blagajniških zapisov finansičnog ministarstva, ki spreminja najveći znesek, do katerega sme finansični ministar za izdavanje državnih obveznosti in za okrepitve blagajniške gotovine glavne državne blagajne, izdati v našoj državi blagajniške zapise finansičnog ministarstva. Ta maksimalni znesek blagajniških zapisov se poveća od dosadašnjih 2 milijardi na 3 milijarde din, pri čemer se upoštevajo tudi zapisi, izdani po dosadašnjih treh uredbah.

S prvo uredbom od 2. januara 1936 je bilo namreč određeno da sme finansični ministar izdati blagajniške zapise do 500 milijonov din, a nadaljnjo uredbu od 23. novembra istoga leta je bil ta najveći znesek dočinen na 1 milijardo, z uredbom od 3. februara lanskega leta na 1,5 milijarde, z uredbom od 9. avgusta t. l. na 2 milijardi in z najnovijom uredbom na 3 milijarde din.

Predpisi glede roka, s katerim se smejo izdati ti blagajniški zapisi (3 mesece do 3 leti, so ostali nespremenjeni. Kakor doslej, določa finansični ministar s svojim odlokom obliko in besedila zapisov, kakor tudi višino obrestne mere. Obresti se plačajo za 6 mesece naprej. Nespremenjena je ostala tudi določba, da tekoče določene obresti naprej, če se blagajniški zapisi ne vnovčijo ob dospelosti in se sami molče nadaljšajo za toliko časa, za kolikor so bili prvotno vpisani. Do prvega prihodnjega plačila, obresti lahko potem vpisniki po svoji uvidenosti spreminjajo trajanje podaljšave vpisa.

Poleg gori omenjenih blagajniških zapisov finansičnog ministarstva imamo kakor je znano, tudi blagajniške zapise Narodne banke. Se preden je finansično ministarstvo pričelo izdati blagajniške zapise, je Na-

rodna banka izdajala svoje blagajniške zapise. V zadnjih letih je bil obtok blagajniških zapisov Narodne banke razmeroma majhen, in se je letos do konca avgusta gibala na višini 30 milijonov din. Sele v septembru in oktobru je Narodna banka znova v večjem obsegu izdala take blagajniške zapise z namenom, da zmanjša obtok bankovcev (izdaja blagajniških zapisov Narodne banke pomeni, da pridejo bankovci iz prometa v Narodno banko). Tako je imela Narodna banka ob koncu septembra za 440 milijonov blagajniških zapisov v obtoku od tedaj pa se je pričel obtok blagajniških zapisov zopet krčiti in je 8. decembra nazadovao na 155 milijonov.

Poleg teh blagajniških zapisov je v zadnjih mesecih finansično ministarstvo izdalo še posebne blagajniške zapise za narodno obrambo, in sicer na podlagi uredb od 1. septembra in 21. septembra t. l. ki sta pooblastili finansičnog ministra za izdajo takih posebnih blagajniških zapisov za narodno obrambo do vsote 840 milijonov din. Narodna banka je do 8. decembra t. l. eskontirala za 802 milijona din teh blagajniških zapisov, ki na niso namenjeni da gredo v promet, ker se bodo izplačali iz zneska ki bo pripadala državi ob valorizaciji zlate podlage Narodne banke.

V tej zvezi je omeniti uredbu od 28. novembra ki pooblašča finansičnog ministra da sme zaradi mobilizacije sredstev za narodno obrambo sklada ustanovljenega s § 19 finansičnog zakona za leto 1939/40, emitirati posebne bone za narodno obrambo, ki se bodo postopno in po potrebi dale v promet. Obresti teh bonov in boni sami se bodo izplačevali iz narodne obrambne sklada. Ta uredba tudi pooblašča Narodno banko da sme po potrebi eskontirati ali lombardirati te bone za narodno obrambo ki jih bo prevzela Državna hipotekarna banka.

dar za približno 80 milijonov manjši nego ob koncu oktobra, ko smo dosegli največje stanje obtoka. Najnoviji izkaz Narodne banke od 8. decembra pa zaznamuje ponovno povečanje za 123 na 9286,2 milijona din (lani ob istem času 6974,1), tako da je bil 8. decembra naš obtok bankovcev večji nego ob koncu oktobra. V začetku meseca se običajno naš obtok bankovcev zmanjšuje; v prvem tednu decembra se je tudi prejšnja leta povečal (tako je na pr. lani v prvi četrtini decembra narasel na 190 milijonov).

Vzoredno s povečanjem obtoka so v prvi četrtini decembra nazadovale obveznosti na pokaz 107,2 na 1822,6 milijona din (lani 2284,4); med temi obveznostmi na pokaz se je predvsem zmanjšala naložba glavne državne blagajne od 109,6 na 34,9 milijona din, 2. rovní računi so se povečali za 31,3 na 1087,9 milijona din, obveznosti na pokaz po raznih računih pa so se zmanjšale za 63,9 na 699,7 milijona din. Obveznosti z rokom, kjer se knjiži jo blagajniški zapisi Narodne banke v obtoku so se zmanjšale za 55 na 155 milijonov din. Narodna banka je torej vnovčila za 55 milijonov din svojih blagajniških zapisov, kar je tudi pripomoglo k povečanju obtoka.

Zlata podlaga se je v prvi četrtini decembra dvignila za 0,1 na 1887,9 milijona stabilizacijskih din (lani 1906,9) v stvarni vrednosti 3180,6 milijona din. Devize, ki se ne vtejejo v podlago so se v tem tednu povečale za 48,2 na 637,1 milijona din (lani 552,2). Skupna vsota meničnih in lombardiranih posojil se je zmanjšala za 71,4 na 2488,4 milijona din (lani 1765,9). Vsota eskontiranih blagajniških zapisov za narodno obrambo pa je v prvem tednu decembra narasla le še za 4,3 na 802,2 milijona din.

Glede na stvarno vrednost zlatega zaklada v višini 3180,6 milijona din, je znašalo ob koncu novembra kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz 28,47% (prejšnji teden 28,51%).

Gospodarske vesti

== Trgovinska pogajanja z Madžarsko ==
ponovno odložena. Ker potече naš planirani trgovinski sporazum z Madžarsko ob koncu letošnjih leta bi se morala te dni pričeti v Beogradu jugoslovnsko-madžarska trgovinska pogajanja za sklenitev novega sporazuma. Predvideno je bilo, da se pogajanja prične po končanju pogajanj s Francijo. Ker pa so se pogajanja s Francijo zavlekla in je vrhu tega vodja jugoslovnske delegacije pomočnik zunanjega ministra g. Milivoj Pilja še vedno bolan, so bila pogajanja z Madžarsko znova odložena. Tudi tehnično ne bi bilo mogoče zaključiti pogajanj do konca decembra. Zato bo sedanjí trgovinski sporazum z Madžarsko podaljšan do konca marca priložnjega leta, pogajanja pa se bodo vršila v januarju ali v začetku februarja.

== Pregleditev avtomobilov na pogon z domaćim gorivom. Odbor za propagacijo domaćih pogonskih goriv pri kraljevski banški upravi v Ljubljani (Kongresni trg 1, Avtoklub) poziva vse avtomobiliste, ki nameravajo pregraditi svoja vozila na pogon z domaćim gorivom, da javijo odboru vse svoje želje in ob enem sporoče točne podatke o svojih vozilih. Predvsem pridejo v poštev kot gorivo: plin, ogje in les. Enako pozivamo tudi vse podjetnike in obrtnike, ki se bavijo s pregraditvijo vozil z ožrom strojev na pogon z domaćim gorivom, da nam nemudoma javijo svoj naslov in kakšne pregraditve izdelujejo. Odbor daje tudi vsa potrebna pojasnila.

== Pšenico izvažamo v Italijo. Iz Splita poročajo, da sta tamošnja loka zapustili dve ladji s tovorom 845 ton pšenice za Italijo. V luki pa tovorijo pšenico še tri druge ladje. Pšenico je prodal v Italijo »Pri-zade« v smislu trgovinskega sporazuma.

== Predpisi o obćinskih hranilnicah ==
je naslov LXII. zvezku zbirke »Zakoni in uredbec, ki je pravkar izšel v knjižnici založbi tiskarne Merkur v Ljubljani. Knjižica obsega: uredbu o obćinskih hranilnicah, čl. 47. do 62. zakona o Drž. hipotekarni banki, besedilo člena 4. iz uredbec, s katero se uvaža zakon o izvršbi in zavarovanju iz leta 1930, vzorni pravilnik o poslovanju obćinskih hranilnic, uredbu o sodnih poglih (depozitih) in uredbu o nedvigljivih (zapidnih) sodnih poglih. Knjižico so prilepili tudi obrazci k § 48. uredbu o sodnih poglih. Mehko vezana 116 in VIII strani obsega okoli 400 strani in poštino vred 21 din. Dobi se pri knjižnici založbi tiskarne Merkur v Ljubljani, Gregoričeva 23 in v vseh knjigarnah.

Borze

12. decembra

Na jugoslovnskih borzah notirajo nemški kilaški čeki nespremenjeno 14,20 — 14,40. Grški čeki: so se nudili v Ljubljani po 37,25 in v Beogradu po 36,75, v Zagrebu pa je bil promet po 36,75. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebačkim efektinim tržišču se je vojna škoda pri slabi tendenci nudila po 423 (v Beogradu je nadalje popuščala in je prišlo do prometa po 413,50 do 416). Zaključili so bili zabeleženi le v 7%, investicijskim posojilju po 96 in v 8%, Blarvom posojilju po 98 (v Beogradu po 93).

Devize

Ljubljana. Ofćinski tečaj: London 178,40 — 178,60, Pariz 98 — 100,80, New York 442,87 — 448,37, Curih 995 — 1005, Amsterdam 2318,50 — 2386,50, Bruselj 729,50 — 741,50. Tečaj na svobodnem trgu: London 214,23 — 217,43, Pariz 121,13 — 123,43, New York 5458 — 5520, Curih 1228,35 — 1238,35, Amsterdam 2900,95 — 2938,95, Bruselj 901,12 — 913,12. Curih, Beograd 10, Pariz 9,91, London 17,50, New York 446, Bruselj 73,55, Milan 22,50, Amsterdam 236,75, Berlin 178,62, Stockholm 106,20, Oslo 101,3250, København 86,15, Sofija 5,30, Budimpešta 79, Atene 3,35, Bukarešta 3,30.

Effekti

Zagreba. Državne vrednote. Vojna škoda 428 bl. 4%, agrarne 50 — 52, 4%, severne agrarne 51 bl. 6%, begunske 76,50 bl. 6%, dalm. agrarne 68,50 bl. 7%, stabiliz. 93 bl. 7%, invest. 96 — 97 (96), 7%, Blar 86,50 — 88, 8%, Blar 93 — 93,50 (93); delnice: Nar. banka 7300 den., PAB 198 den., Trboveljska 235 den., Gutmann 55 bl., Sečerašna Ojstak 110. Beograd. Vojna škoda 412,50 — 413 (413,50 — 416), 4%, sev. agrarne 49 bl. 6%, dalm. agrarne 66 — 68,50 (66 — 68,25), 6%, begunske 74 — 75 (74,50), 7%, Blar 85,50 — 86,50, 8%, Blar 92,50 — 93 (93).

Blagovna tržišta

Zito

+ Chicago, 12. decembra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 97,25, za maj 94,50, za jul 92,875; koruza: za dec. 53,625, za maj 55,375.

+ Winnipeg, 12. dec. Začetni tečaj: senica: za jul 54,375, za okt. 85,50.

+ Novosadska blagovna borza (12. t. m.) Tendencja nesprem. Pšenica: baška okol Novi Sad 184 — 186; gor. b. 185 — 187;

srem. 184 — 186; slavonska 185 — 187; ladja Tisa 190 — 192; žr: baška 142 — 144. Uvea: baška, sremski in slavonski 148 — 150. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 160 — 165. Kuruza: baška 134 — 135; banatska 131 — 132; nova par. Indija 105 — 107. Moka: baška in banatska *0g+ in *0gg+ 280 — 290; *2+ 260 — 270; *5+ 240 — 250; *6+ 230 — 240; *7+ 190 — 200; *8+ 125 — 135. Fižol: baški sremski bel brez vreć 375 — 380. Otrobi: baški in sremski 117,50 — 120.

Glasiilo dr. Mačka

o novem volilnem zakonu

Uveljavljenje novega zakona je nujna državna potreba
Volilni red mora biti napreden in pravičen

»Hrvatski dnevnik« včeraj vnovič razpravljala v uvodniku o volilnem zakonu. Med drugim piše:

»Volilni zakon je prav za prav že nekaj let na dnevnem redu. Obiljubljaj ga je že dr. Milan Stojadinović. Ko so bile razpisane lani skupščinske volitve, so se oristali dr. Stojadinovičeva režima cinčni izgovorjari, da niso nikdar napovedali, kdaj bo uveljavljen novi volilni zakon. Tokrat ni vlada nič napovedovala, da bo sprejela novi volilni zakon, temveč je mesto obljub prišla z dejanji Zakon o volitvah narodnih poslancev je tako važna zaveda da je ni mogoče odlašati. Brez volilnega zakona za parlament si sploh ni mogoče misliti urejene države. Dosedanji volilni zakon je bila prava provokacija vseh svobodoljubnih težejih Srbov Hrvatov in Slovenecv.

Hrvatí se prvenstveno zanimamo za naš hrvatski sabor in njegov volilni zakon, ki je tudi že izdelan in predložen na merodajnem mestu. Zanima pa nas seveda tudi volilni zakon za naš skupni parlament, ker je ostala tudi po ustanovitvi banovine Hrvatske še cela vrsta skupnih zadev. Nam ne more biti vseeno kakke partnerie bomo imeli v bodoćem skunnem parlamentu, to tem bolj ker sporazumna organizacija države ne more biti napredna strankarska zaveda temveč mora sloneti na soglasju vseh ter h državnih komponent. Nam je mnogo na tem da pridejo v novi parlament resnični predstavniki srbskega naroda. Zaradi tega mora biti novi volilni

zakon resnično napreden. Ni dovolj, če se uvede namesto javnih volitev tajno glasovanje. Zagotoviti se morajo vsa jamstva za čistost volitev. Nadvse je potreben tudi pravičen in pravičen proporc, brez katerega sploh ni pravega parlamenta.

Mi smo preveć dosledni in pošteni, da ne bi razumeli srbskih zahtev po novem volilnem zakonu. Pri sprejetju sporazuma niso sodelovale vse stranke, kar je gotovo pomanjkljivost in bi bilo vsekakor bolje, če se to ne bi zgodilo. Toda če ni bilo mogoće to sodelovanje pri sklepanju sporazuma, je povsem mogoće pri sprejetju novega volilnega zakona. V načelu so sicer vse stranke zadovoljne s predlogom volilnega zakona, ki ga je izdelal dr. Maček, vendar jim je treba dati priliko, da se tudi javno in jasno izrazijo o svojem stališču v tem vprašanju. Hrvati želimo pokazati s tem Srbov, da naši predstavniki v vladi niso prenehali biti poborniki svobode in demokracije.

Zakon o volitvah v hrvatski sabor je že izdelan v obliki uredb, ki bo proglašena, čim bo potrjena. Je v vsakem pogledu napreden, kakor bo moral biti napreden tudi volilni zakon za skupni parlament. Živimo v težkih časih in ne vemo, kaj nam prinese prihodnji dan. V takih časih se mora vsaka država opirati na svoj narod preko njegovih pravih predstavnikov v parlamentu. To so dejstva, na katera je treba stalno misliti, posebno pa še pri formuliranju novega volilnega zakona.

Beleške

Krstna slava

našega kraljevskoga doma

Danes slavi naš kraljevski dom svojo 10. slavo sv. Andreja, ki bo združena obćinno službo božjo v dvorski kapeli na Beđinu. V maršalatu dvora v Beogradu pa bodo ves dan razernjene dvorske knjige za vojsovanje čestitk.

Razprava o novem

volilnem zakonu

Prvotno je bilo nameravano da bi se včeraj, v terek nadaljevala na sej. ministrskega sveta razprava o volilnem zakonu. Medtem so se pojavili razni spremenjivalni predlogi in se je sinoći ob 17. se enkrat sestao poseben odbor ministrov, ki ima nalogo, definitivno redigirati načrt volilnega zakona. Seje se je udeležili tudi podpredsednik vlade dr. Maček, ki se je včeraj vrnil iz Zagreba.

Od odbora »zdelani načrt bo predložen ministrskemu svetu na današnji seji. Ker je prećkovati, da bo razprava o načrtu volilnega zakona zelo obsežna, je sklicana v naprej že tudi seja vlade za četrtak, oba dneva ob 17.

Resolucija avtonomnih mest o pobijanju draginje

Zupani avtonomnih mest Ljubljane, Maribora, Ptujja in Celja, so imeli včeraj v Celju sestanek, na katerem so razpravljali zlasti o nalozah, ki jih imajo obćine po uredbah o zaštiti pred zračnimi napadi, o rezervah hrane, o podporah družinam vojaških obveznikov in o pobijanju draginje. Na koncu posvetoovanja je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da se čim prej izda pravilnik glede izvršitve uredb o zaštiti pred napadi iz zraka in da se mestom dajo na razpolago potrebna sredstva s strani države in banovine. Zlasti se naj tudi izvrševanje uredb in pravilnikov o zračni zaštiti dopolni s kazenskimi sankcijami in prisilnimi sredstvi, ki bodo omogoćila, da se pri prebivalstvu doseže namen predpisa. Avtonomnim obćinam naj se omogoćijo finansična sredstva za nabavo rezervne hrane ter zagotovijo brezplačni prevoz za to hrano oprostite trošarin pri monopolnem blagu ter davčna olajšanja.

Kar se tiče pobijanja draginje, zahtevajo v Celju zbrani štirje župani, naj se čim prej izvrši popis vseh življenjskih potrebšćin pri trgovcih organizira maksimalna kontrola nad zalogami in določi maksimum čistega dobika pri razpečavanju. Stroga kontrola se naj izvaja tudi nad karteli. Za prećstvitve proti draginskiim predpisom naj se ustanovijo posebna sodišća, ki bodo pospešeno sodila. Posebna pažnja naj se posveti tudi ilegalni trgovini in varizništvu.

Vera jugoslovnsko vsmerjene mladine

Izšla je 1. številka V letnika omladinškega kulturno-političnega lista »Naša misel«, ki je kljub razočaranjem in težavam današnjega časa vsa prežeta vere v jugoslovnsko misel. List prinaša zelo skrbno izbrano vsebino, ki razpravlja o naših najbolj perećih političnih in prosvetnih vprašanjih.

Posebno zanimiv je članek »Jugoslovnska omladina in sporazum«. Članek kritično presoja dne 26. avgusta objavljeni sporazum z izrecnim poudarkom, da jugoslovnski nacionalisti ne bodo v nćemer ovalili njegovo lojalno izvajanje. Na koncu pravi članek:

»Trenutni neuspehi ne bodo razćarali jugoslovnsko vsmerjene omladine. Jugoslovnski omladinci v sedanjih dneh samo obnovljajo vero v konćno zmago jugoslovnske misli, ki je ustvarila to državo. Ji dala vsebino ter utemeljila njen obstoj. Danes postavljamo meje med nas. Preko

njih pa bo živel jugoslovnski genij, ki nas je vodil mimo cilnice in latnice, mimo verskih, kulturnih in pokrajinskih razlik, skozi vse nećloveško trpljenje in preko ruševin mogoćnih carstev k združitvi v svobodni državi. Premagali smo druge, premagali bomo tudi sebe.

Napaćni Prešernov dokument odstranjen

Poroćali smo že, da je bil na razstavi nemške knjige v Beogradu tudi policijski dokument, ki se je nanašal na nekoga Henrika Prešerna. Po dokumentu je moral biti ta Henrik Prešeren, ki ga je kak nemški literarni zgodovinar zamenjal z našim Francetom Prešernom, prećesen pustolovec.

Sedaj nam poroćajo iz Beograda, da je organizator razstave prof. dr. Gesemann, čim je bil opozorjen, da Henrik Prešeren nima ničesar skupnega z našim najvećim pesnikom, listino takoj odstranil z razstave.

Stališće hrvatskih katolićkih akademikov

Nedavno je »Hrvatski dnevnik« ugovoril po rezultatu volitev v posameznih strokovnih društvih na zagrebaćki univerzi, da so se izrekli proti Hrvatski seljaćki stranci skoro vsi akademiki, ki so organizirani v katolićkih akademskih organizacijah »Domagoje« »Križarije«. Sedaj objavljajo v teh dveh organizacijah organizirani katolićki akademiki v »Obzoru« izjavo, da nimajo nobenih zvez s političnimi pogledi glasila dr. Janka Šimraka »Hrvatske straće« in da ni ta v nobenem pogledu upravićena tolaćčiti njihove politićne poglede.

Katolićki akademski — pravi dalje objava — nimajo ničesar proti HSS in se ne strinjajo s politik, ki poskuša zanesti nesporazum med organizirane katolićane in HSS. Organizacija hrvatskih katolićkih akademikov »Domagoje« stoji kot društvo, ki je vćlanjeno v Hrvatski katolićki akćiji, izven in nad vsako strankarsko politiko. Člani »Domagoja« se lahko politićno udeleştvujujo po svobodnem preudarku v vsaki hrvatski stranci, ki ni od cerkve prepovedana. Zato se nahajajo danes v »Domagoju« katolićki dijaki, ki pripadajo raznim politićnim gledanjem. Med njimi je tudi lepo število pristašev HSS in politike dr. Mačka.

Shodi za žensko volilno pravico

Tudi po srbskih krajih se vrste shodi ženskih organizacij za žensko volilno pravico. Med drugim so bili takí manifestacijski zbori jugoslovnskih žena razen v krajih, ki smo šh že navedli, tudi v Valjevu, Kosovski Mitrovici, v Skoplju, Nišu, Bećlini in Plevlju. Povsod so bile soglasno sprejete resolucije, v katerih zahtevajo žene pravico do soddloćevanja v upravljanju države in pri politićnih poslih, zlasti pa seveda aktivno in pasivno žensko volilno pravico.

Sreska skupščina JNS za srez Nećrtin

V ponedeljek zvečer je bila v Negotinu skupščina organizacije Jugoslovnske nacionalne stranke za negotinski srez. Bila je lepo obiskana ter sta bila z nje poslana brzojavna pozdrava predsedniku JNS Petru Živkoviću in prvemu podpredsedniku Jovanu Banjaninu, ki sta kandidirala v negotinskem srezu kot skupna kandidata združene opozicije. V volilni borbi so morali prenašati pristaše opozicije v tem srezu najhušji teror Stojan »Novićevih« oblasti, ki so pozaplele nad 200 najhušć-dnešnjih opozicionalecv iz sreza. Na skupščini je podal poroćilo o politićnem položaju bivši ministar Ignjat Stefanović.

Polemika o ustanovitvi zadrudne tvornice za modro galico

Novosadska Kmetijska zbornica trdi, da so tvornice za modro galico v 9 letih zaslužíle 100 milijonov din

V nedeljski številki smo poročali, da se pripravlja ustanovitev zadrudne tvornice za modro galico, in sicer glede na bližnji potek pogodbe med državo in tvornico »Zorko«. Tudi smo poročali, da je kmetijska ministar dr. Cubrilovića posetil predstavnik kmetijskih zbornica dr. Novaković in mu izročil spomenico o potrebi ustanovitve take tvornice na zadrudni podlagi. Kakor poroćajo iz Beograda gre predlog za tem, da bi tudi država vplaćala del zadrudne glavnice. Stroški za tako tvornico so predvideni v višini 10 milijonov din.

V industrijskih krogih poudarjajo da ta nova tvornica ni potrebna, ker imamo v naši državi že 4 tvornice, ki izdelujejo modro galico (Sabac, Subotica, Kruševac in Celje). Te tvornice izkorišćajo le del svo je kapacitete, zato smatraje v industrijskih krogih, da je ustanovitev nove tvornice ne potrebna in se razpoložljivi kapital lahko porabi za potrebnejše investicije.

Glede na stališće industrije objavlja se-daj Kmetijska zbornica za duravsko banovino odgovoru v obliki komunikacije, v katerem pravi med drugim naslednje: Strem-ljenje kmetijskih zbornic gre za tem, da se zajamči cena doćava modre galice za potrebe kmetijstva. Letos sta bili dve kon-ferenci predstavnikov zadrudnih in kmetijs-kih organizacij iz vse države, ki sta pri-šli do zaključka da se da vprašanje modre galice rešiti najbolje z zadrudno produk-

cijo. Udeleştencem teh konferenc je bilo dobro znano, koliko tvornic je v naši državi in da te tvornice izkorišćajo le polovico svoje kapacitete. Znano pa je tudi da so te tvornice na osnovi pogodb z državo v devetih letih zaslužíle preko 100 milijonov din t. j. znesek ki bi zadostoval za gradnjo 10 novih tvornic. Zakaj tvornice v svojo obrambo niso uporabile najvaž-nejšega argumenta, namreć produktijske stroške za modro galico in se vedno sklicu-jele na pogodbo. Znano je da so tvornice modre galice dobivale baker po nov prećni cení 7,50 din za kilogram. Pri tej cení so znašali produktijski stroški za galico 2,90 din. V resnici pa so tvornice prodajale galico po 5,50 do 5,75 din (lani celo 5,90 din). Tudi pri cení 11 din za kilogram bakra znaćajo produktijski stroški modre galice le 3,21 din. Tvornice zatrjujejo, da stane sedaj baker 18 din za kilogram. Zato predlaga Kmetijska zbornica, da tvor-nice dopuste ugotovitev po kakšni cení so si nabavile baker za letošnji kampanjo. Obenem ugotavlja komunikacija, da so naše tvornice prodajale modro galico v Bolgari-jo po mnogo nižji cení. Zadrudne in kmetijs-ke ustanove nameravajo zgraditi lastno tvornico le zaradi tega, ker ne morejo dopustiti tako brezobzirno izkorišćanje kmeto-valcev, ne pa morda zaradi tega, ker bi bile mnenja, da kapaciteta obstojećih tvor-nic ne zadostuje.

Zaposlenost se je zaradi vojne obćutno zmanjšala

Na podlagi statistik Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani za september in oktobar smo že ugovorili znatno nazadovanje zaposlenosti. Popvprećno število zavarovancev se je od avgusta do septembra pri ljubljanskem uradu skrćilo za 6714, medtem ko je lani v istih dveh mesecih število zavarovancev nazadovalo za 444 zavarovancev. To obćutno nazadovanje zaposlenosti v prvih dveh vojnih mescih je imelo za posledico, da je bilo povprećno število zavarovanih delavcev v oktobru za 4000 manjše nego lani v istem mesecu, medtem ko je bilo v avgustu še za 4000 večje nego v lanskem avgustu.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev objavlja sedaj podatke šele za mesec septem-ber, ki pa kažejo enako sliko. Število zavarovancev je pri vseh organih osred-njega urada v naši državi nazadovalo od 767.871 v avgustu na 731.749 v septembru, zmanjšalo se je torej za 36.122 medtem ko je lani v istem mesecu nazadovalo le za 2200. Tako je bilo v septembru v naši državi za 23.924 zavarovancev manj nego

lani v istem mesecu, medtem ko smo imeli v avgustu še za 21.019 zavarovanih delavcev več nego v lanskem avgustu. Najobćutnejše nazadovanje je v septembru zabeležila gozdno-zagarska industrija, namreć za 10.041 zavarovancev in industrija tobaka za 7757. Pri gradnjah nad zemljo, se je število zavarovancev zmanjšalo za 7117 in v industriji gradbenega materiala za 3017. Obćutnejše povećanje pa zaznamuje od avgusta do septembra zaposlenost v kemićni industriji, ki je narasla za 2104 delavcev.

V primeri z lanskim septembrom je zabeleží najvećji padec števila zavarovancev okroćni urad v Skoplju (za 24,1%) v Sarajevu (za 18,0%) in v Nišu (za 12,8%). Znatnejše povećanje pa beleží še vedno okroćna urada v Beogradu in Banjaluki.

Skupna dnevna zavarovana mezd je znašala v septembru v državnem povprećju 24,70 din, t. j. za 0,47 din več nego lani v istem mesecu. Skupna zavarovana mezd pa je znašala 451,8 milijona din nasproti 451,3 milijona din v lanskem septembru.

jona din. Naš kiliński dolg nasproti Mađarski je narasel za 9,8 na 27,0 milijona din, medtem ko se je naš kiliński dolg v Rumuniji zmanjšal za 0,5 na 39,0 milijona din. Sedaj bo prišlo do likvidacije kiliringsa z Rumunijo, ker se uvedejo plaćila v devizah. Saldo našega dolga v tem kiliringu, ki znaša 39 milijonov, je po večini nastal na podlagi predplaćil za še ne dobavljeno blago. Ta predplaćila bodo sedaj stornirana, ker se bo odslej vršilo plaćilo v devizah in je prićakovati, da bo po izvršenem povračilu predplaćil znašal saldo le kakih 10 milijonov din. Ponovno je tudi nekoliko narasel naš kiliński dolg v Turćiji in sicer za 0,4 na 4,3 milijona din. Naš dolg v turistićnem kiliringu z Bolgarijo pa se je ne-bistveno povećal na 2,25 milijona din.

Povećan obtok bankovcev

Kakor smo že prejšnji teden poročali, se je naš obtok bankovcev v zadnji četrtini novembra zaradi obćajnih većjih potreb ob koncu meseca povećal za 212,9 na 9163,2 milijona din. Pri tem pa je bil van-</

Stališče Italije je ostalo nespremenjeno

Pomen sklepov velikega fašističnega sveta — Možnost dogovora med Italijo, Nemčijo in Rusijo? — Pričakovanje Cianovega ekspezeja

Rim, 10. decembra. Sklepi velikega fašističnega sveta niso izzvali v Rimu posebnega iznenadenja, pač pa splošno zadoščenje. Potrdili so v glavnem to, kar je bilo znano o dosedanjem stališču Italije, ki se ves čas od izbruha vojne ni izpremenilo. Čeprav so sedaj iznenadenja na dnevnem redu in obsežuje položaj splošna negotovost, vendar je zadržanje Italije postalo že stabilno in bi ga mogli spremeniti le dalekosežni dogodki, ki jih danes komaj še slutimo.

Pred Benesko palačo, kjer so izobesili kakor vedno ob taki priliki, insignije fašistične stranke, se je zbrala tudi to pot množica, ki je pozdravljala člane velikega sveta in čakala na kakršnakoli obvestila. Bil je to po izbruhu vojne prvi sestanek najvišjega fašističnega sveta, ki je v hierarhiji celo nad ministrskim svetom in se v rednih razmerah sestaja ponavadi dvakrat na leto. Splošno se je pričakovalo, da bo »Grand Consiglio« potrdil zgodovinski sklep duceja od 1. septembra, kar se je tudi res zgodilo. Italija vztraja torej na svojem stališču nevojskovanja. Vendar poudarjajo komentari, da to nikakor ne pomeni nevtralnosti, ker Italija slej ko prej stoji na stališču »puške ob nogi«, popolnoma svobodna v svojih bodočih odločitvah. To stališče bo izpremenila le tedaj, kadar bodo to zahtevali njeni lastni interesi, nikakor pa ne morda iz kakih ideoloških pobud. Komentari naglašajo, da je Italiji enkrat že uspelo uspešno pobiti komunistično nevarnost v zapadnem bazenu Mediterana; protivila se bo tudi boljševiški nevarnosti na vzhodu, toda samo, kakor smo že omenili, če bodo ogroženi njeni lastni življenjski interesi, nikakor pa ne za tuj račun, zlasti ne za »nasprotnike od včeraj«. Tukaj je menda edini sektor, kjer bi lahko Italija intervenirala lokalno, ne da bi se s tem spuščala v borbo med ostalimi vesilami.

Tudi poudarjanje zavezniške pogodbe z Nemčijo ni iznenadilo, ker se Italija navzlic vsemu ni formalno odtujila od Nemčije, dasi se ni strinjala niti z nemško pogodbo z Rusijo, niti sploh z napadom na Poljsko, ki je izzval evropsko vojno. V rimskih političnih krogih se v zvezi s tem naglašalo, da je Italija ostala na svojem revizionističnem stališču; tudi ona hoče drugačno ureditev sveta in drugačen mir, kakor je bil versajski. In v tem se načelno strinja z Nemčijo. Zaradi tega je tudi popirala madžarske in bolgarske revindikacije in ravno pred par dnevi je list »maršala Baiba, «Il Corriere Padano», naslovil na Rumunijo apel, naj ugodno sprito nevarnosti na severu zahtevam svojih sosedov, sicer ji grozi težka usoda.

Zanimivo je, da polslužbeni komentari obenem zatrjujejo, da ni nikakega naprotja med nevojskovanjem Italije in berlinsko vojaško pogodbo. V komuniketu velikega sveta se tudi izrecno omenjajo trije sestanki osovinskih zunanjih ministrov. Prvi je bil v Mitanu med berlinskim paktom, ko so mu bile dodane tajne klavzule, ki se več ne zdijo tako velike usanke. Drugi sestanek je bil v Solnogradu, tri tedne pred vojno, ko je nemška vlada zvedela,

da bo v vojni osamljena, in tretji v Berlinu, ko je bilo to stališče samo še potrjeno. V komuniketu ni več govora o osamljenosti Italije, ki je po izbruhu vojne izpadla iz diplomatskega slovarja, in tudi o ideološki povezanosti obeh avtoritativnih režimov ni več govora. Medsebojni odnosi so se torej omejili le na konzultiranje.

Podunavsko-balkansko področje je nedvomno v italijanski interesni sferi. Italija se zavzema za status quo na Balkanu v tem smislu, da ne želi sprememb v korist druge velesile. Vendar se v zadnjem času delo razlikuje med zapadnim delom Balkana, kjer je Italija neposredno zainteresirana, in med črnomořskimi balkanskimi državami, kjer bi v nujnem primeru dopuščala tudi druge vplive. Po zasedbi Albanije se smatra Italija za največjo balkansko državo z odgovarjajočim političnim, gospodarskim in kulturnim vplivom na jugovzhodu Evrope. Tukaj zatrjujejo, da se bo Italija varovala, da v slučaju večje aktivnosti Rusije na Balkanu ne pride posredno v nasprotje tudi z Nemčijo, kar bi konveniralo zaveznikom. Nemčija od svoje strani se bo tudi trudila, da vpliva v Moskvi, da loka ne napne preveč. Te tri velike sile, Italija, Rusija in Nemčija, se bodo torej skušale sporazumeti, pri čemer se samo po sebi vsiljuje vprašanje, v koliko bodo ob tej priliki morda prizadele interese balkanskih držav. Duce je imel priliko o vsem tem informirati nemškega ministra dr. Leya in tudi odhod nemškega veleposlanika v Berlin se tolmači v tem smislu. Balkanski odgovorni državniči bodo morali pokazati veliko mero modrosti in spretnosti, da v tej borbi med velesilami ohranijo neodvisnost svojih držav kakor tudi mir na tem tako izpostavljenem področju.

Komunike vsebuje tudi pripombo glede čuvanja interesov italijanske pomorske trgovine. Od izbruha vojne na morju sta si zapadna zavezništva prizadevala, da blokada ne bi oškodovala italijanskih interesov. Zgodilo se je sicer, da so bili tu in tam ti interesi v nevarnosti, zato so pa takoj dobili kompenzacijo na drugi strani. Zlasti odkar je blokada poostrena in razširjena na ves nemški izvoz, se trudijo zavezništva, da olajšajo italijansko pomorsko trgovino mnogimi koncesijami, ki gredo tako daleč, da bo izjemoma lahko Nemčija po morški poti tudi v naprej dobavljala premog Italiji v kolikor tega ne bodo mogli storiti zavezništva, ki italijanske potrebe lahko krijejo le deloma.

Prihodnji četrtak bo jesenski sestanek »zbornice fašev in korporacij« na katerem bo najprej novi predsednik minister Grandi komemoriral svolega predhodnika admirala Ciana. V nadaljnjem poteku seje bo zunanji minister grof Ciano podal svoje v komuniketu velikega sveta napovedano poročilo, za katero vlada že sedaj veliko zanimanje. Govor grofa Ciana bo prinesel gotovo še več javnosti v cilje italijanske zunanje politike, toda bistveno bo obrazložil le to, kar je vsebovano že v komuniketu velikega fašističnega sveta.

Dr. O. A.

12.000 duhovnikov v francoski vojski

V Franciji velja splošna vojaška obveznost tudi za duhovnike vseh veroizpovedi — V svetovni vojni so se katoliški duhovniki borili izredno hrabro

V Franciji so duhovniki vseh veroizpovedi podvrženi vojaški dolžnosti kakor drugi državljani in morajo v primeru vojne služiti po potrebi tudi na fronti. To izenačenje duhovnikov z laiki je bilo izvršeno v izvajanju ločitve cerkve od države in je v začetku tekočega stoletja izzvalo oster protest Vatikana. S časom pa se je Sv. stolica pomirila z dejstvom in ko se je začela vojna leta 1914, je celo izrecno ukinila določila kanonskih pravil, ki duhovniku prepovedujejo bojevanje z orožjem. Francoski duhovniki so se na fronti vedli zelo junaško. Vojaški zapiski, pričajo da jih je bilo 16.000 pohvalno omenjenih v armadnih poveljih, mnogi po večkrat, 10.000 jih je dobilo vojni križ, 900 častno legijo, 1600 pa vojne svetinje, kar vse dovolj dokazuje hrabrost in požrtvovalnost francoskih duhovnikov. Paulo jih je v vojni okrog 5000.

Danes je zopet vse novo pokolenje duhovnikov, menihov in semenišnikov v Franciji poklicano pod orožje. Po podatkih članka v »Revue des Deux Mondes« jih je do sedaj pod zastavami do 12.000. V Parizu je vpoklicanih 524 duhovnikov, v Lilleu 480, v Lyonu 370 itd. Menihov različen redov je prišlo pod zastavo takisto zelo mnogo: do 1000 jezuitov, kar znaša polovico vseh francoskih članov tega reda, 500 kapucinov, 178 dominikancev itd. Med temi duhovniki je mnogo oficirjev; polovica vseh pariških duhovnikov, ki služijo danes v vojski, so oficirji. Nekateri so dobili oficirske čine že v prejšnji vojni, drugi so dovršili tečaj za rezervne oficirje kot semenišniki. So pa med njimi tudi taki — seveda jih je mnogo manj — ki so v svetovni vojni ali kasneje kot laiki postali oficirji, pa potem izstopili in se posvetili duhovniškemu stanu. V glavnem štabu letalstva služi n. pr. polkovnik, ki je profesor cerkvenega prava v Lyonu, dalje kapetan, ki je ravnatelj cerkvenega zavoda, drugi kapetan, ki je župnik v Clermont-Ferrandu, in končno narednik, ki je v civilu glavni nadzornik cerkvenega kolegija.

Že v svetovni vojni so v francoski vojski obnovili institucijo vojnega svečenstva. V posameznih vojaških oddelkih služi danes 400 vojni kuratorji, ki so prideljeni vojski na suhem; mornarice jih ima 49, letalstvo pa 29. Vojni kuratorji so podvrženi vojaški disciplini, dobivajo kapetansko plačo, nosijo pa duhovniško obleko z vojaško kapo. Armada ima tudi dva vojna škofa;

prvemu so podrejene kopne in zračne sile, drugemu pa mornarica. Razen katoliških služijo v vojski seveda tudi duhovniki drugih veroizpovedi, ki pa niso tako številni, ker je pač njihovo in njihovih vernikov število mnogo manjše. Celotno katoliško pravoslavnih svečenikov iz ruske emigracije služi pod francoskimi zastavami.

Glavna francoska in angleška letala

Sicer redkobesedna poročila vrhovnih poveljstev francosko-angleške in nemške vojske imajo vedno več podatkov o bojnih in akcijah letalstva. Pri tem navajajo poročila tudi označbe raznih vrst letal, ki so sodelovala v borbi na tej, ali oni strani.

V francoski zračni vojski uporabljajo trenutno v glavnem naslednja letala:

- 1.) izvidniško letalo »Mureaux 115« s brzino 290 km na uro; oboroženo je z vdelanim letalskim topom in dvema premakljivima streljnicama;
- 2.) bojno letalo »Bloch 200«; brzina 220 km, oboroženo s 3 premakljivimi streljnicami;
- 3.) dvomotorno bojno letalo »Bloch 210«; brzina 280 km, 3 premakljive streljnice in 1 premakljiva letalski top;
- 4.) dvomotorno, doslej najboljšo francosko bojno letalo »Bloch 131«; brzina 340 km, 1 premakljivi top in 2 premakljivi streljnice;
- 5.) lovsko in izvidniško letalo »Potez 63«; brzina 320 km, 2 vdelane topova v krilih, 1 vdelana streljnica ter 2 premakljivi streljnice;
- 6.) enomotorno in enosedesno lovsko letalo »Morane 406«; brzina 480 km, 2 streljnice vdelani v krila in 1 vdelan letalski top;
- 7.) enomotorno in enosedesno francoski lovski aparat Curtiss H 75; brzina 480 km, 4 vdelane streljnice v krilih.

Glavni tipi angleških vojskih letal so:

- 1.) bojno letalo »Lockheed Hudson«; dvomotorno, brzina 345 km, 3 premakljive streljnice;
- 2.) bojno enomotorno letalo »Fairley Battle«; brzina 320 km, 1 vdelana strelj-

nica, v osi propelerja in 2 premakljivi streljnice;

3.) letalo za skušbo na angleški obali Avro »Anson«, brzina 260 km; dvomotorno, dve premakljivi streljnice;

4.) težki dvomotorni bombnik »Hampden«; brzina 350 km, 1 vdelana streljnica, 3 premakljive streljnice;

6.) bojno letalo »Bristol Blenheim IV«; dvomotorno, brzina 350 km, 1 vdelana in 1 premakljiva streljnica;

6.) bojno dvomotorno letalo »Vickers Wellington«; brzina 320 km, 2 premakljivi streljnice.

Poljska vojna mornarica

Poleg novo ustanovljenih treh poljskih divizij na francoskem ozemlju o katerih smo že pisali, obstajajo še vedno tudi poljska vojna mornarica, čeprav seveda močno zdecimirana. Po nedavnih angleških poročilih o obisku predsednika poljske vlade generala Sikorskega se nahajata v sestavi angleške mornarice moderna poljska torpedna rušilca »Bliskavica« in »Grom« ter podmornici »Orel« in »Vilka«. Ob pričetu poljsko-nemško vojne je znašala tonaža poljske vojne mornarice okoli 17.000 ton. Obsegala je med drugim 4 moderne torpedne rušilce, 6 podmornic in 5 torpedov. Vse te edince so bile med vojno uničene z izjemo onih, ki se nahajajo sedaj v sestavi angleške mornarice. Torpedna rušilca »Bliskavica« in »Grom« sta zapustila poljsko vojno luko Helo že pred izbruhom sovražnosti ter se prebila

Vojna v zaledju

Za Nemčijo pripravljajo nakaznice za življenjske potrebine tudi v Angliji in Franciji

Nemški listi objavljajo sezname oblačilnih predmetov, ki jih je mogoče kupiti samo proti predložitvi karte za oblačila. V seznamu so vse vrste nogavic ki jih ima vsaka oseba pravico nabaviti na leto največ šest parov, dalje vse vrste kravate srajc in spodnjih hlač, jutranjih plaščev domačih oblek, predpasnikov, vse vrste šalov žepnih robcev.

Prav tako si je mogoče nabaviti samo proti predložitvi nakaznice za oblačila narodne noše, diradla, blago za tapciranje pohištva, zavese, brisače, namizne prte, oboje, koce, puloverje, jopice itd.

*

V dunajski »Uranije« je predaval profesor dunajske medicinske fakultete dr. Karl Reitter o prehrani bolnikov med vojno. V svojem predavanju je dokazal, da odgovarjajo odmerjene količine živil na kartah za življenjske potrebine povsem zdravniškemu predpisu o prehrani normalnega človeškega telesa. Po njegovih izsledkih potrebuje človeško telo dnevno 70 gramov beljakovine in obliki mesa in jaje. 50 gramov masti in 250 gramov ogljikovih hidratov v obliki moke in sladkorja. To vse skupaj zneso 2200 kalorij, kolikor potrebuje človek za normalno življenje. S kartami za življenjske potrebine dobi vsak človek v Nemčiji danes 48 gramov beljakovine, 60 gramov masti in 280 gramov ogljikovih hidratov, kar znaša skupaj 1900 kalorij. Primanjkljaj na beljske vseh je mogoče kriti z uživanjem divjadi, perutnine in krompirja. Kar se tiče vitaminov jih je dovolj v dodeljeni količini surovega masla.

Pri bolnikih je treba dajati bolniško hrano po stanju bolezni. Sladkorom bolnim je treba dati dve karti za meso in mast, zato pa naj se jim odvzame karta za sladkor in kruh. Zdravniki morajo biti pri predpisovanju dodatnih kart za bolnike zelo tankovrstni. Nikakor ne smejo nasledati bolnikom, ki mislijo, da imajo že v naprej pravico do dodatnih kart za mleko, meso, jajca ali sladkor. Izkušnja dokazuje, da je med bolniki velik odstotek takih, ki si bolezen samo domišljujejo.

*

V zapadnih velesilah vlada kljub četrtmu mesecu vojne še vedno prosta trgovina z življenjskimi potrebščinami. V Angliji so uvedli do sedaj samo karte za surovo maslo in slanino. Vendar pa vlada sedaj že razmišlja o ureditvi prodaje govejega in svinjskega mesa ter sladkorja. Omejena je seveda že tudi poraba bencina za zasebne potrebe.

V Franciji je zaenkrat vlada samo priporočila državljanom, naj štedijo z življenj-

skosi. Sklagerak in Katagat v neko angleško pristanišče, ki ga listi iz razumljivih razlogov ne navajajo.

Pot podmornic »Orel« in »Vilka« pa je bila zvezana z večjimi težavami. Obe podmornici sta zapustili Helo šele med poljsko-nemško vojno ter sta se najprej zatekli v obito estonsko luko Tallin, ki je sedaj pod upravo sovjetske vojske. Tu sta bili takoj zastraženi. Estonske vojaške oblasti so zaplenile tudi vse zemljevidke, ki so bili na krovu obeh podmornic. Kljub temu se je podmornicama posrečilo skriti v pobegniti. Vao pot od Tallina do angleške luke, kamor sta se zatekli, sta vozili samo ponoči in brez vsake zemljepisne karte. Voznja je zato trajala polna dva mesca. Kako se je mogla posrečiti, se bo najbrž izvedelo šele po končani vojni.

Atentat na most

v Firth of Forthu

Angleška policija vodi prelaskavo zaradi bombnega atentata na most v Firth of Forthu. Atentat je izvršil neki neznanec na ta način, da je vrzel bombo iz vlaka, ko je vozil ta preko mosta. Bomba je eksplodirala na mostu, vendar pa ni napravila večje škode. Policijske oblasti mislijo, da je bil atentator najbrže član irske revolucionarne organizacije in da je bil atentat bolj demonstrativnega značaja kakor pa resen poskus poškodovati ta strateško nad vse važni železniški objekt.

»komi potrebščinami. Odredila pa je že, da mesarji enkrat na teden ne smejo prodati govejega in svinjskega mesa in da morajo mlinarji pri mletju pridelati pšenice, 2 odstotka ržene moka.

Prodaja bencina je še vedno prosta in je vlada sama naprosila lastnike avtomobilov, naj prostovoljno omeje svoje avtomobilske vožnje. Vendar pa je tudi francoska vlada že vse pripravila za racionalizacijo življenjskih potrebščin. V vseh županstvih se nahajajo že popolni seznam prebivalstva s pripadajočimi kartami za živila.

*

Žene oficirjev rdeče vojske

»Paris Soir« poroča iz Rige, da so se pri oddelkih sovjetske vojske, ki so zasedli otoka Dagö in Oesel na Estonskem, pojavile razne nevednosti. Med njimi je za razmere v Sovjetski Rusiji najbolj značilna ta:

Ko so bili sovjetski vojski porazmeščeni v novih garnizijah so oždenjeni oficirji dobili dovoljenje da za ožmi pridejo tudi njihove žene. Od tega trenutka dalje so se začele sitnosti in težave. Žene so potle preko Talina in Rige ter so se tam seznanile z najnovejšo žensko modo. Videle so, da se tu nosijo svilene obleke, prepleti klobučki, elegantni plašči in vse drugo, do česar žensko srce ne more ostati ravnodušno. Izjavile so da jih je sram pred domačinkami in da hočejo biti prav tako oblečene kakor Latvijke in Estonke. Vse to pa stane denar, oziroma je za to treba atvijske in estonske valute. Nastali so spori ki toliko da niso rodili spošlnega upora žensk. Vse stvar se je naposled uredila tako, da so poveljniki sovjetskih posadk zahtevali od političnih komisarjev, naj gledajo, da se dovoljenje za prebivanje žensk na oporiščih preklicijo. To se je tudi zgodilo in odslej rdečim vojakom nič več ne jemlje duševnega ravnotežja.

Zbirke za zlato zalogo Slovaške

Ker Slovaška do danes še ni prejela na njo odpadajočega dela zlato zaloge bivše češkoslovaške Narodne banke, je vlada pred nekoliko tedni organizirala posebno zbirko zlata na Slovaškem. Država pridobiva letno 300 kg zlata iz svojih rudnikov, vendar je to le premajhna količina za svrhe slovaške Narodne banke. Zbirka je po zatrtjevanju slovaških listov dala pozitivne rezultate in je prebivalstvo darovalo zlata, srebra, predmetov iz dragocenih kovin ter gotovine za okrog 30 milijonov kron.

siže se precej stare zaloge, vendar je bil strah neupravičen. Dasi se je izvozilo iz Dolenjske še precej vina, ga je vendar še mnogo na razpolago. So vinske gorice, ki so bile doslej še prav malo obiskane od vinskih trgovcev. Vse pa kaže, da pridejo tudi te na vrsto.

Zaradi velikega povpraševanja so se tudi vinu pričele dvigati cene, česar so dolenjski vinogradniki veselji, saj zahteva delo v vinogradu, poleg velikega truda tudi mnogo denarnih izdatkov.

Živahna vinska kupčija na Dolenjskem Cene vinu so zaradi velikega povpraševanja čvrste

Novo mesto, 11. decembra. Letos je bila izdatna in kakovostno dobra vinska letina. Kljub znatnim količinam je povpraševanje po vinu veliko. Mnogi vinogradniki so že prodali vse vino. Zlasti vina boljše vrste so šla hitro v denar. Po dolenjskih cestah se dan z dnem vozijo tekoči naloženi tovorni avtomobili s polnimi sodi vina za domačo rabo, kakor tudi za izvoz v tujino.

Prvotno so bili vinogradniki v strahu, da bodo težko prodali vino, ker je bil mar-

siže se precej stare zaloge, vendar je bil strah neupravičen. Dasi se je izvozilo iz Dolenjske še precej vina, ga je vendar še mnogo na razpolago. So vinske gorice, ki so bile doslej še prav malo obiskane od vinskih trgovcev. Vse pa kaže, da pridejo tudi te na vrsto.

Tudi na progi Trebnje-Sevnica je potrebna vrnitev nekaterih vlakov

Baš pred letom dni je bila slovesno otvorena nova železniška proga Tržišče-Sevnica. Bil je to za Mirnsko dolino pomemben dogodek, ker so se s tem tej silkoviti dolini odprla vrata v svet. Z vsozm redom, s katerim so se na novi progi uvedle zadovoljive železniške zveze na vse strani, so bili prebivalci Mirnske doline zelo zadovoljni, ker so mogli hitro opraviti svoje posle in se vračati na svoje domove. Proga je bila razstavljena, ker so vlaki redno prevažali številne potnike, a pred tedni smo doživeli veliko razočaranje. Ukinjenje železniških zvez je Mirnsko dolino hudo prizadelo, ker nova proga s sedanji svazami ne ustreza željam in potrebam Mirnske doline. Potniki se morajo spet posluževati konjske vprege ali avtotaksov, če hočejo brez prevelike zamude časa potovati v eden ali drugi kraj. Zaradi sedanjih slabih zvez nima ta proga zdaj skoro nikakega pomena. Ker je bila naša proga tudi pri obnovi nekaterih vlakov prezrta so prebivalci Mirnske doline še bolj razočarani, ker je nerazumljivo, zakaj bi bili le oni prezrti.

Cepljenje zoper legar na Dolenjskem

Škofljan, 11. decembra. V škofljanški okolici se je pojavilo nedavno kar pet obolenj na legarju. Bolezen sama je gotovo posledica pogostih poplavl Krke, kakor njenih pritokov, predvsem potoka Radulje. Ta se nevarna bolezen ne bi preveč razširila in ne bi ljudje

zatrli tifusa imeli hudih posledic, je Higienški zavod odredil obvezno cepjenje vseh prebivalcev od 6. do 40. leta starosti. Predvsem bodo cepjeni ljudje onih vasi, ki so najbolj prizadete po poplavi.

Dna, je bilo vsem pravčasno objavljeno cepjenje za 6. t. m., je bil odziv med ljudmi malenkosten. Razen otrok se je podvržlo cepjenju le še nekaj učiteljev, dočim so vsi drugi sloji izostali. Ljudje pač ne razumejo važnosti tega cepjenja, ki se vrši brezplačno. V sredo 13. t. m. bo ponovno cepjenje in pričakujemo, da bo sedaj gotovo več ljudi prišlo, da se vnaprej zaščitijo pred nevarno boleznijo. Če bi se bolezen pojavila v poletnem času, bi bilo gotovo še več žrtv in bi ne pomoglo niti to, da so bili domala vsi od vode poplavljeni vodnjaki razkuženi in očiščeni, kar je izvršila občina z domačo motorno brigado.

Še o pokopališču pri DM v Polju

Na članek o homatijah okrog pokopališkega vprašanja pri DM v Polju je g. L. oziroma F. odgovoril v »Slovencu« z dne 3. t. m. To pa na priljubljen način, ki v mnogih primerih ni vzporeden za nadaljnjo polemiko, ki bi pač bila samo na korist tega vprašanja, ki z razširitvijo pokopališča ni rešeno, marveč je bilo z drag denar samo odloženo za nekaj let, kar je trdila tudi nadzorstvena oblast, ki je razveljavila zadevne sklepe občinskega odbora. Gospod F. se stvarnih argumentov, ki smo jih iznesli, prav nič ne dotika. V svoji nestvarnosti je zapel že tako izpeto popevko o režimih JNS in JRJ in slavospev na župana g. Kebrla, ki mu je v resnici slavospev tako potreben, kakor je nobenemu županu pri Devici Mariji v Polju. Ko na malo spreten način potvarja resnico, se spomni še možnosti okuženja talnice vodnjakov; toda to možnost »ovrže« v resnici z zelo zabavnim poukom o zemljepisnih starnih; le berite ga, takole piše:

»Tudi sklicevanje na zdravstvo ne drži. Če vam je znano, kje pokopališče leži, in kje je sever in jug, ter da na severnem delu podaljšujejo pokopališče in da školski vodnjak stoji na južnem delu (1), oddaljen od tega mesta okrog 300 m, ne govorite o okuženju talnice.«

Iz tega pouka sledi, da vode ne tečejo več po terenskih prilikah po padcih in pritiskih, marveč jim diktrirajo tek zemljepisne strani, po nekih, samo g. F. u znanih zakonih. Po njegovem pouku torej talnice ne tečejo od severa proti jugu. Mi pa tega ne verjamemo, saj v Polju in vseh drugih vaseh na desnem bregu Save vedo, da teče talnica od severa proti jugu, ko je vendar v Slapah in v Vevčah polno studencev. Ker bo voda tekla še naprej po svojih naravnih zakonih, bo z razširjenjem pokopališča, ki bi dalo prostora za nad 200 novih grobov, nevarnost okuženja vodnjakov, tudi šolskega, še večja, zakaj po naših računih je 300 in 100 še vedno 400, če tudi vztraja g. F., da je 200.

Da ne bo obveljal očitak, da smo v tej zadevi premalo poučeni, bomo svoje prvotne navedbe malo bolj podkrepili:

Z odlokom št. 2639/5 z dne 6. 12. 1938 je nadzorstvena oblast razveljavila vse sklepe občinskega odbora glede nameravanega razširjenja pokopališča in je prepovedala izvršitev sklepov, četudi so bili sprejeti pod prejšnjimi občinskimi upravami. Utemeljitve odločbe je bila vsestranska in je čisto gotovo služila nekaterim odbornikom, ki jim napredek ni mar, v lep pouk. To je dejstvo, ki ga g. F. ne more obiti. Tudi je resnica, da so bile pritožbe proti sklepu občinskega odbora o razširjenju pokopališča vložene že pred iztekom prizivnega roka. Zato jih je sresko načelstvo obravnavalo v smislu zakonitih predpisov in v skladu z njimi izdalo goraj citirano odločbo, ki pa je — kar bo vse občane močno zanimalo — na zelo skrivnostni in zagoten način izginila. Le kako ste mogli, g. F., to neizpodbitno dejstvo kot tako »dobro poučenje« pisec v svoji resničoljubnosti tako izkriviti? Saj se vendar še spomnite, da je ta odločba povzročila toliko »vršanj«, da je celo grozil odstop občinskega odbora, kar pa, seveda, ni bilo resno mišljeno, čeprav bi bilo kaj takega sprito poznejših dogodkov in incidentov na občinskih sejah pričakovati. Vemo, da je pomirjenje prinesla intervencija foruma neke politične stranke, o čemer pa g. F. najbrž hoti ni bil »poučen«. Nemalo je bil občinski odbor spet vznemirljen, ko je občinska uprava septembra t. l. vnovič prejela odlok št. 22805/2, katerega izvršitev je na tako skrivnostni način izginil, in ki je prepovedal razširiti pokopališče. Zaradi tega ponovnega odloka nadzorstvena oblast je bila pod točko 10) na seji občinskega odbora dne 6. oktobra t. l. pritožba proti zadevni odločbi, katera pa sploh ni prišla v razpravo, ker je bila seja predčasno zaključena.

Neovrznito dejstvo je, da občinski odbor ni nikdar v smislu § 125. zakona o občinskih skupstvih pritožbah proti odlokom nadzorstvenega oblastva, s katerim je bilo občinski upravi prepovedano razširjati pokopališče. Prav zato zdaj vso javnost obine zelo zanima, kako sta mogla biti oba odloka razveljavljena, ko se občinski odbor vendar ni pritožil. G. pisec bo zdaj spoznal, da smo kaj dobro poučeni in da so bile naše navedbe čisto resnične.

Prav tako bi zanimalo javnost, kdaj je bil oblasni komisijaki ogled za razširjenost pokopališča na mestu samem. Saj je bil svet kupljen komaj pred tremi mesci. Kdo so bili člani komisije? Ali so bili povabljeni h komisiji vsi prizadeti lastniki sosednih zemljišč? Kdaj je bil stavljen zapisnik o komisijakem ogledu in katero oblastvo je na podstavi posledice te razprave izdalo gradbeno dovoljenje? Ali so odlok o tem dovoljenju prejele vse zainteresirane stranke? Ne pozabite, da veljajo za javne zgradbe določila gradbenega zakona prav tako, kakor za zasebnike. Zanimivo bi bilo zvedeti še, katero oblastvo je pregledalo in odobrilo načrte in proračun za napravo ograje okrog razširjenega pokopališča, katere ni napravil oblastveno pooblaščen strokovnjak.

To so dejstva in zanimivosti; skratka stvarnost, ki vam je, gospod F., močno primanjkuje; z nestvarnostjo ni mogoče koristno polemizirati. Vendar sem vam hvalen za toliko obzirnost, ki mi jo izkazujete ob zaključku svojega dopisa, in pravite: »Paite, da ne bo preveč — zaviralci«! Saj bi mi mogli zagroziti kar s kanonom; ustrežalo bi znamenju časa, in...

Domače vesti

Ob stoletnici Muzejskega društva za Slovenijo je izšlo društveno glasilo Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo kot slavnostni zbornik, ki bo posebno skrbno opremljen in bo obsegal okrog 400 strani besedila ter 28 prilog na umetniškem papirju. Pri jubilejnem Glasniku sodeluje 25 naših najvidnejših znanstvenikov s prispelki, ki so posvečeni vsem dobam naše zgodovine in vsem področjem naše zgodovinske vede. Dasi bo obseg Glasnika zelo velik, ga bodo dosegali družinski člani prejeti proti plačilu nezvisane članarine 30 din pod pogojem, da imajo članarino plačano vsaj do konca leta 1938. Nov, člani pa prejmejo jubilejni letnik Glasnika za isto ceno 30 din pod pogojem, da plačajo članarino za tri leta vnaprej v skupnem znesku 90 din. Knjižarniška cena Glasnika bo znatno višja od tega zneska. Prijave za članstvo in znesek je naslavljati na Muzejsko društvo za Slovenijo v Ljubljani, Narodni muzej, Bleiweisova cesta 24.

Velikodušen dar djalša kuhinji Domovini v Ljubljani je naklonil g. Pavel Knaflič, tovarna v šmartnem pri Litiji. Ob 25letnici mature ji je poslal 10.000 din s željo, da bi našel mnogo posnemovalcev.

Dar CMD. G. Ivan Zolnir, šolski upravitelj v Ptujju je daroval Družbi sv. Cirila in Metoda 200 din namesto venca na grob gđ. Olge Štjančeve, učiteljice v Ormožu. Iskrena hvala!

Novi poročniki trgovske mornarice. Pred izpito kom sijo v Kotoru so se te dni vršili kapitanski in poročniški izpiti trgovske mornarice. Med drugimi so položili poročniške izpite Metod Kosce, Balodir Podgornik, Oskar Rimondo in Srečo Volčecel.

Izredna glavna skupščina Zdrženja jugoslovenskih glasbenih avtorjev, UJMA sklicana po predsedniku UJMA za nedeljo dne 17. decembra 1939 v Zagrebu se odprla na nedoločen čas. Sklicanje izredne glavne skupščine UJMA se bo objavilo na isti način.

Novi grobovi. V Radovljici je umrla gđ. Minka Jegličeva. Pogreb ugodne pokojnice bo danes ob pol 16. — V Ljubljani je umrl g. Edvard Černe, stavbenik in posestnik. Pogreb bo jutri ob 16. na pokopališču v Dravljah. Pokojnika lep spomin, žalujčim naše iskreno sožalje!

Pri korulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefov« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče zdravilo proti zaprtju, katere se uporablja brez posebne diete. »Franz-Josefov« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Oziroma št. 1074/39

Predavanje »Narodnega doma« v Zagrebu. Berislavčeva ulica 11. V sredo 13. t. m. ob pol 21. bo predaval profesor dr. Josip Nagy o padu dubrovniške republike in njegovih posledicah. Vstop prost.

Stoletnica niškega vojvode Nikole Rašića. Na skromen način so v Nišu in po vsej Srbiji večeraj praznovali 100letnico rojstva enega največjih borcev za svobodo, niškega vojvode in komandanta dobrovoljskega odreda Nikole Kola-Rašića. Rašić je vse svoje življenje žrtvoval borbi za svobodo srbskega naroda proti Turkom, a v enaki meri, kakor je bil hraber vojak in vojskovođa, je bil tudi neumoren propagator kulture in znanja. Otvorjal je šole po zaslužjenih krajih, iz kneževine Srbije je tihotapl bukvarje in čitanke, a o njegovi hiši v Nišu so rekli, da je knjižnica in arzenal orožja od vrha do tal. Umrl je leta 1898. Niška občina je takrat sklenila, da mu priredi pogreb na svoje stroške, takoj nato pa je sprejela enak sklep tudi kraljevska vlada, ki je takrat imela svoj sedež v Nišu. Denar, ki ga je v ta namen darovala niška občina, je bil depozit, da se Rašiću postavi spomenik. Razne homaje, ki jih je v tem času Srbija doživela, pa so bile na žalost krive, da Rašičev spomenik še dandanes ne stoji.

Tudi letalske linije so zaradi pomanjkanja bencina skrčile promet. Zaradi pomanjkanja bencina so nekatere mednarodne zračne zveze skrčile število poletov na najnižjo mero. Naše letalstvo je računalo z možnostjo, da mu bo nafto in bencin dobavljala Rumunija, naknadno pa so se pokazale razne težkote. Kakor poročajo, je v rumunskih lukah 27 naših parnikov, ki čakajo dovoljenja, da se odpravijo v domačo rečna pristanišča. Med njimi je 15 parnikov, ki so že naloženi z nafto. Kakor hitro bo urejena zadeva s temi parniki, bo za del časa odpravljeno pomanjkanje bencina pri nas. Nemška »Lufthansa« je na poti Berlin — Zemun — Carigrad reduc rala promet na minimum tako, da njeni avioni lete samo še enkrat na teden v vsako smer. V novembur in decembru na tej poti ni bilo niti enega potnika iz Nemčije za Turčijo. Turčija pa želi, da bi ta proga redno obratovala, ker predstavlja najhitrejšo zvezo med Evropo in njenimi mesti. Turčija ima na načrtu, da od Carigrada naveže nove proge do Ankare in do posameznih turških pristanišč.

Obup. V Spodnjem Tinskem blizu Loke pri Zsumu je tragično končal Martin Čolc. Imel je ljubavno razmerje z neko upokojeno vdovo, s katero bi se bil rad poročil, vdova pa je odklanjala zakon, da ne bi izgubila pokojnine po umrlem možu. Vdova mu je sicer odvzela britez, s katero je bajte hotel končati njo in sebe, narkar se je nekoliko pomiril. Že četrto uro nato pa je izginil in so ga našli obešenega.

21 prekrškov naredb o štednji z bencinom v Zagrebu. Preteklo nedeljo so prvič na področju banovine Hrvatske veljali predpisi naredb o omejitvi vožnje z avtomobili. Prometni stražniki so od sobote ob 13. do ponedeljka ob 8. ustavili na zagrebških cestah 21 avtomobilov, ki so prekršili predpise.

Grobjar je kradel križe z grobov. V Babini gredi blizu Dajakova so prišli na sled sistematični kradji železnih križev na grobnih. Tatov dolgo niso mogli razkriti, nazadnje pa je preiskava pokazala, da je to bogoslovensko delo opravljal sam vaški grobar in križe s pomočjo nekega cigana spravil kot staro železje v denar. Ko so orožniki začeli poizvedovati za tatovi, jim je bil grobar nekakšna desna roka in z vso vnašo je iskal sledi. Ko so nazadnje doznali, da so križi iz Babine gredne romani v neko trgovino v Vinkovcih, je prišlo na dan, da jih je prinašal na prodaj neki cigan. Ko so ga aretirali, je razkrinjal še grobarja.

Ko jim je gospodar umri na vozu, so ga konji sami pripeljali domov. Kmet Ilija Kolar iz Tavankuta pri Subotici se je te dni z vozom, v katerega je bilo vpreženih par konj, odpravil po opravkih v bližnje mesto. Ko je bil že nekaj kilometrov na poti, pa je iznenada umrl, zadet od kapi. Konji so začutili, da se je z gospodarjem nekaj zgodilo, ko so omahnile vajeti. Sam, od sebe so se na cesti obrnili in mrtvega gospodarja pripeljali domov.

Za božič in novo leto kupujte razglednice, ki jih je založila Ciril-Metodova družba, ker s tem pomagata šolski družbi, ter podpirate domačo obrt! (—)

Iz Ljubljane

Javni »Užubenci« za zvišanje prejemkov. Včeraj ob 11. dopoldne se je zgledala na banovinski upravi deputacija občestva iz zastopnikov 32 organizacij državnih in mestnih uslužbenecv in upokojencev. Vodil jo je zastopnik Zdrženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev g. Sovre. Zaradi službene odsotnosti g. bana je sprejel deputacijo g. podban dr. Majcen. Deputacija je opisala nevedrni položaj, v katerega so zašli zaradi narasle dragine javni namščenci in upokojenci, in je prikazala nujno potrebo zvišanja prejemkov. Posebno je poudarila, naj se zaradi nadaljnjega narasčanja cen po izvršenem prvem povišanju prejemki avtomatično povišujejo vzporedno z dviganjem cen. Svoje zahteve je predložila deputacija v posebni spomenici.

Modernne pletenine — Karničnik Nebotičnik

Stoletnica Muzejskega društva za Slovenijo. Med najstarejša znanstvena društva v Sloveniji, pa tudi v državi spada Muzejsko društvo za Slovenijo, ki bo proslavilo v soboto 100letnico svojega obstoja. Ob tej priloiki bo v slavnostni dvorani mestnega poglavarstva v Ljubljani v soboto ob 6 zvečer pod pokroviteljstvom bana dravske banovine izredni občni zbor. Istočasno bodo tudi zborovanja slovenskih zgodovinarjev in sicer v soboto ob 9. dopoldne in ob 3 popoldne v čitalnici Narodnega muzeja v Ljubljani. Na zborovanjih bodo predavali naši najvidnejši znanstveniki o aktualnih problemih slovenskega zgodovinarstva.

Zlata nedelja za nakup božičnih daril je letos v nedeljo dne 17. decembra. Kupujejo občinstvo se naproša, da izkoristi to priliko v ljubljanskih trgovinah, ker bodo trgovine, kakor že objavljeno, naslednjo nedeljo ves dan zaprte.

Zorko Prelovec spada med najbolj popularne slovenske skladatelje. Pot mu je utrla njegova pesem »Jaz bi rad rdečih rož«, ki je bila splošno znana in se je pela tako pogostokrat, da je skoro ponarodela. V pravem pomenu besede ponarodela pa je njegova žalostinka »Dobrodober«. To dokazuje, da so Prelovecve melodije lepe, prikladne in v resnici se njegovi zbori zelo radi poslušajo in so zato tudi pogostokrat na sporedu naših pevskih koncertov. Prelovecv spomin bo počastilo pevsko društvo Ljubljanski zvon, katerega pevovodja je bil pokojni Prelovec skoraj 25 let, na koncertu Prelovecv skladb, ki bo v petek 15. t. m. ob 20. uri v veliki Filharmonični dvorani, vstopnice pa so v prodaji v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

Kavarna »CENTRAL«

DANES V SREDO VSO NOČ ODPRTO.

VSAKO NEDELJO PLES.

Po novi cesti v Tivoliju, ki ob železniški progi veže Cesto v Rožno dolino in Lattermannov drevored, še vedno vozijo kolesarji, čeprav jih mednarodne značke opozarjajo, da je vožnja tudi s kolesi po tej cesti strogo prepovedana, saj je vendar namenjena samo mirnim sprehajalcem po Tivoliju. Kolesarje torej opozarjamo na prepoved vožnje po tej cesti, da ne bo kakšne nepričakovane globe.

Naše rojake, ki so morali iz zasednega ozemlja v naše kraje in so pogostokrat, posebno v zimskem času brez posla, podpira pevsko društvo »Tabor«. Zbor Taborašev bo priredil v ponedeljek 18. t. m. koncert na korist te podpirne akcije. Na koncertnem sporedu so različni zbori in samospeli. Zbor vodi pevovodja Guček. Koncert bo v mali Filharmonični dvorani v ponedeljek 18. t. m. ob 20. uri. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice. (—)

Za mestne reveže je darovala 150 din trdnica Jelenič in Simončič. Pred škofijo štev. 13., v počaščenje pok. kanonika g. Josipa Šiške, a mestna vrtnarija je v znamenje tega darila na krsto položila preprost venec. G. A. Ebenspanger, trgovina s semenji in deželnimi pridelki, je poslala 500 din za božičnico in za revne otroke v stari cukrarni; g. Bogomil Kolbal, Dvořakova ulica 10., je daroval 300 din, g. A. Jovanovič, Livarska ulica 3., je pa poslal 300 din za najbednejše v stari cukrarni. Mestno poglavarstvo izreka najtoplejšo zahvalo tudi v imenu obdarovanih in prosi dobrosrčne občane, da posnemajo te dobrotnike pri pripravih za božične praznike.

Narodnostna slika Primorja. Kakor je bilo že objavljeno, priredi vodstvo CMD za ljubljanske podružnice in ostalo občinstvo nekaj predavanj narodno obrambne vsebine. V petek 15. t. m. bo predaval ob 20. uri dr. Lavo Čermelj, ki bo podal narodnostno sliko Primorja. Predavanje bo v Kazini, II. nadstropje, v dvorani Društva inženirjev. Družba vabi vse, ki se zanimajo za narodnostna vprašanja, da se predavanja udeležijo. Vstop je svoboden.

Trgovski ples. Na številna vprašanja naznanja Klub absolventov trgovske akademije, da je tudi v letošnjem predpustu nameraval prirediti »Trgovski ples«, kakor ga je z velikim uspehom priredil že v poslednjih dveh letih. Z ozirom na splošni položaj pa je klub to namero opustil, zaradi česar trgovskega plesa letos odnošno v letošnjem predpustnem času ne bo.

V društvu »Soča« bo predaval v soboto 16. t. m. v dvorani pri »Levusu« ob pol 21. uri ravnatelj meštanske šole v pokroju g. Anton Mervl. Tema predavanja se glasi: »Laž spremenljiva«, tožalica in vodnica od rojstva do groba.« Predavanje je saljivo-resno in primerno času, v katerem nam je potrebna dobro volja in v kateri nam smeh krepi vero, težko prizadete od vsesplošne krize človeštva in kultura. Predavatelj bo aktualno dokazal, da

FRA DIAVOLO

Rezervirajte si za ta film vstopnice v predprodaji!

SIJAJNA AUBERJEVA KOMIČNA OPERA Z NAJBOLJŠIMA NERAZDRUŽLJIVIMA KOMIKOMA STAN LAURELOM in OLIVER HARDYJEM!

KINO SLOGA, tel. 27-30.

Danes ob 16., 19. in 21. uri.

nam laž sladi življenje, da nam domišljija zida gradove v oblake in nas tako vsaj začasno odteguje bridki realnosti. Pri tem nam r.še življenje v takih obrisih, kakršne bi radi dali svojemu delu. Vsem poslušalcem pa že v naprej: Brez zamere veselo v praznike in novo leto! Na to lepo uro odpočitka in zabave vabimo vse Sočane in prijatelje. Vsem je vstop prost. (—)

Fra Diavolo v Ljubljani. Za razvedrilo ljubljanskega občinstva si je uprava kina Sloga preskrbela film, ki bo z vedrostjo, zdravim humorjem in krasnimi arijami navdušil vsakogar. Gotovo se še spominjate filma »Fra Diavolo«, ki je pred nekaj leti navdušil vse ljubljanske obiskovalce kina. Upravi kina Sloga se je zdaj posretilo dobiti povsem novo kopijo tega filma, ki bo kotovo dosegel isti uspeh, kakor ga je imela premiera. Film je posnet po znani Auberjevi komični operi »Fra Diavolo«. Če vam povemo še, da imata v tem filmu glavno vlogo Stan Laurel in Oliver Hardy, mislimo, da vam lahko jamčimo za izvrstno dvournjo zabavo pri tem filmu. Film je na sporedu le nekaj dni zato ga priporočamo vsem, da si ga čimprej ogledajo. Zaradi velikega zanimanja za ta film, pripravimo nabavo vstopnic že v predprodaji! (—)

Pri sadjarski in vrtnarski podružnici Ljubljana — mesto zaradi nenadnega obolenja g. predavatelja drevi ne bo predavanja. Podružnica bo imela letošnji redni občni zbor z običajnim dnevnim redom v soboto 16. decembra v salonu »Pri Mraku«, Cesta 28. oktobra. Udeležba je za člane dolžna.

JNAD Jugoslavija. Drevi ob 20. bo v posvetovalnici seja centralnega odbora. V četrtak bo točno ob 20 uri članski sestanek združen z zanimivim predavanjem. Posebnih vabil to pot ne bom odposlal. Tajnik I.

Preobremenjenost šolskih otrok. O tej aktualni snovi bo predaval prof. Venčeslav Čopić jutri, četrtak, točno ob 20. na ženski gimnaziji, Blewelsova. Splošno žensko društvo.

Kolo žen zadržark sklicuje v dvorani glasbenega društva »Sloga« drevi ob 20. svoj redni članski sestanek s predavanjem in razgovorom o bodočem delu. Članice vabljene, da se sigurno udeležijo in pripeljejo s seboj prijateljice in sosiseljenice. Predavala bo gđ. Marija Kržičeva. Žena in njena zaposlitev.

Ljudska univerza v Ljubljani, Kongresni trg, mala dvorana Filharmonije. Danes bo predaval ob 20. univ. prof. dr. Fr. Stele o temi: Umetnost pri zapadnih Slovanih — I. del. Vstop prost. (S sklopičnimi sliki.)

Dvarkat nebrečna. Predljudčarico Bregarjevo Tince iz šmartna pri Litiji so pred tedni pripeljali v ljubljansko bolnišnico. Sirota je bila bolhna na živcih. Ko se je okrepila, se je spet vrnila na delo v litijski predljudci. A kmalu je sledila nova nesreča. Ko je Tina doma kurila štedilnik, se ji je užgala obleka in je nesrečno dekle dobilo huđe opekline po vsem životu. Po zdravniškovi odredbi so Tince takoj spet pripeljali v ljubljansko bolnišnico.

Iz Maribora

Ustanova Gizele in Albine Lasbacher. Tukajšnje žensko društvo razpisuje ustanovo Gizele in Albine Lasbacher Ruše in sicer štiri stipendije po 1000 d'n. in šest stipendij po 500 din. Pravico do ustanove ima v smislu oporoke uboga deca slovenske narodnosti in rimsko katoliške vere. Prednost pri podelitvi ustanove pa imajo zakonski otroci brez staršev, v prvi vrsti pa zakonske deklice brez staršev, ki so bili učiteljskega stanu. Prošnje naj se naslavlajo do 15. jan. 1940 na naslov ženskega društva v Mariboru v roke g. Olge Juvančič, upok. šolske upravitelje, Maribor, Ciril Metodova ul. 18, drugo nadstropje.

Božiček v mariborskem gledališču. Poleg nove domače operete Rastbergerjeve »Zaroke na Jadranu« bo za božične praznike tudi v drami zanimiva novost in sicer zabavna veseligr »Konto X« v Košičevi režiji z Gorniškom v glavni vlogi.

Gradec — Zagreb — Maribor. Direktnih telefoničnih zvez med Mariborom in Gradcem ni več, ampak so možne zveze le po ovinku in sicer indirektno preko Zagreba ali Ljubljane. Ni znano, kako dolgo bo to stanje še trajalo.

Poučno predavanje o raku je imel prednočnim v Ljudski univerzi prof. dr. Zalokar iz Ljubljane. Svoja izjavljaja, v katerih je obrazložil pojave raka in zdravstvene metode proti tej zavrati bolezni, je pojasnjeval s številnimi slikami. Mariborsko žensko je dvorano Ljudske univerze popolnoma napolnilo. Pred predavanjem je pozdravil odličnega strokovnjaka in predavatelja, ki je bil deležen prišrtega aplavza, tajnik Ljudske univerze prof. B. Stupan.

Veliko pozornost vzbuja slikarska razstava v mali dvorani Sokolskega doma. Dosedanji obisk razstave je še zadovoljiv. Počrpnost naše domače umetnike z nakupom njihovih umetnin!

Iz Studencev. Jutri v četrtak je v studenski Ljudski univerzi predavanje šef primarija g. dr. M. Černiča o vojni kirurgiji. Na sporedu so tudi tedenske slike, ob zaključku zbranje Miklavževih daril za člane in poslušalce.

Preljudski najboljše mariborskih žahistov. Pri prednočnem tekmovanju so bili doseženi sledeči rezultati: Gerželj — Nosan 1:0, Mišura — Kešić 1:0, Lukeš — Bakarič 1:0, Kuster — Gušnjak 1:0, Rupar — Marvin 1:0, Babič — Kukovec 1:0. Drevi nadaljuje kolo. Stanje: Mišura, Gerželj, Kuster 3 in pol, Babič in Lukeš 3, Maroti 2 in pol, Foray 2, Kukovec in Rupar 1 in pol, Nosan, Marvin, Gušnjak in Audič 1, Kešić in Bakarič 0.

Več kakor 1000 vsorocv brez vrednosti je šlo predvočarjnim preko Maribora čez mejo. Število teh vsorocv brez vrednosti vse bolj narašča, od začetnih 200 do 300 dnevnih sedaj prvič na več kakor 1000. V tem pošiljakih so, kakor znano, razne jestvine, kolikor je dovoljen njihov izvoz.

Iz vrst mariborskih stenografv. Jutri ob 20. je v okviru stenografske krožka na trgovski akademiji predavanje prof. Rakuske o prednostih reformirane slovenske stenografije. Aktualnega predavanja

FILM izredno pretresljive vsebine

JUAREZ — Paul Muni

TRAGEDIJA MAKSIMILJANA HABSBURSKEGA IN SARLOTE KINO MATICA, tel. 21-24.

Ob 16., 19. in 21.15 uri.

Za din 3'50

»Pesem zlatega zapada«

vsak sedež danes ob 5. in 8. uri »KINO MOSTE«. Danes zadnjič! Predprodaja vstopnic od 15. napr.

se ne bodo udeležili samo krožkovni člani, ampak vsi prijatelji slovenskega tesnopisa.

Pravice vpoklicanih vojaških obveznikov. Tajnik Stokovne komisije g. Stanko Vidovič je zbral vse potrebne podatke o pravih vpoklicanih vojaških obveznikov v poseben praktičen priročnik, ki se dobi po vseh večjih knjižarnah in trafikah, pa tudi pri piscu g. S. Vidoviču, Maribor, Gledališka ulica 10.

Kroglo si je pognal v glavo 39 letni kočijaž Jožef Rožencvet, stanujoč v Gregorčičevi 29. Rožencvet je bil pri priči mrtve. Vzrok samomora ni znan.

Pokleknil je pred sodnike in prosil milosti, 17-letni delavec Ignacij Lubej iz Kovace vasi pri Slovenski Bistrici je sedel na zatočni klopi pred tukajšnjim malim kazenskim senatom, ki ga je obsodil na 3 leta robije, ker je bil obtožen zaradi 21 tatvin in virovov. Lubej se je zagovarjal z revščino. Po razglasitvi sodbe je pokleknil pred sodnike ter ih prosil milosti. Nazadnje je kazne sprejel.

Na dnu življenja. 28-letni Stefan L. s Pobrežja pri Mariboru je bil obsojen na 5 mesecev strogega zapora, ker je hotel 16. oktobra zlorabiti peko 10-letno deklico.

Ljubnežni dešeci so nevarne. Prišel je neki posestnik iz mariborske okolice v Maribor. Ko je sedel v neki tukajšnji gostilni pri večerji, se mu je približala prijazna, ljubezniva deklica. Ki jo je dotični posestnik lepo pogostil. Čez nekaj ur pa je opazil, da ni več tiste deklice v njegovi družbi in da mu je na skrivnostni način izginila tudi denarnica v kateri je imel okoli 300 din. Policija, se zanima za ljubeznivo deklico.

Zaradi dekleta. Tukajšnji mali kazenski senat je obsodil 27-letnega Makska Blažiča na 8 mesecev strogega zapora, ker je 9. julija t. l. ob priliki cerkvenega prošenja pri Sv. Urhu zabolet posestnika sina Franca Adama v prsi in levice. Dogodek se je pripetil v zvezi s preprirom zaradi nekega dekleta.

Iz Celja

Zlata nedelja. Združene trgovcev za mesto Celje sporoča svojemu članstvu in vsemu kupujočemu občinstvu, da bodo trgovine v območju celjske mestne občine v nedeljo pred božičem, t. j. 24. t. m., odprte od 7.30 do 12.30. Na Silvestrovo in na dan novega leta bodo trgovine zaprte.

Priredjevalcem božične razstave v »rečolovom. Prejeli smo: Spoštovana gospoda, ki je v nedeljski številki »Jutra« napadla skupno slovenskih slikarjev (Didka, Klemenčiča in Stupice) ob priliki njene likovne razstave v Celju, ovira na ta način pošteno umetniško delo in navaja občinstvo na tehtne pomisleke. Mar je slikarstvo intrgiranje, mešetarjenje, politika? Od teh gospodov bi prej morali pričakovati razumevanja umetniške solidarnosti, ne pa za njih ponižujoče samoposlušnosti. — P. S. Razstava slikarskih del slikarjev Didka, Klemenčiča, Stupice je odprta vsak dan od 9. do 17. v mali dvorani »Celjskega doma«. Prireditelji vjudno vabijo celjske ljubitelje umetnosti, da razstavo obiščejo.

Celjski »rečol« svet bo imel v petek 15. t. m. ob 18.30 redno sejo. Na dnevnem redu so poročila odborov.

Redni letni občni zbor Starešinske organizacije Sloga v Celju, bo v sredo 20. t. m. ob 20 v Celjskem domu. (—)

Moški in ženski podružnici CMD v Celju je nakazal odvnetnik dr. Ernest Kalan v Celju 250 din iz neke sodne poravnave. Iskrena hvala!

Mariborsko Narodno gledališče bo uprizorilo drevi ob 20. v celjskem gledališču Smetanovo opero »Prodano nevesto«. Predstava je za abnoma.

Razprava proti Roganovim tovarštem. Pred petčlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se bo pričela jutri ob 8. razprava proti tovarštem proslulega razbojnika Alojza Rogana, ki so obtoženi številnih ropov, vlovov, tatvin in telesnih poškodb. Na zatočni klopi bodo jutri sedeli Milan Peša, Albin Košak, Josip Pecovnik, Karel Kupnik, Ivan Jazbnšek, Marko Pernek, Pavla Vezovnikova in Amalija Ratejeva.

Napad oporočil. Ko je stopil 33-letni zidar Franc Krašnja v Vitehah pri Laškem v nedeljo oporočil iz svojega stanovanja na presto, ga je pred hišo nenadno napadel neznan možki in ga zabil z nožem trikrat v prsi. Težko poškodovanega Krašnja so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Iz življenja na deželi

Iz Gornje Radgone

Vodnjaki so usahnil. Zaradi dolgotrajnega lepega vremena so se pričeli sušiti vodnjaki, tako da preti pomanjkanje pitne vode, ako ne bo nastopil kmalu deževno ali snežno vreme. Tudi Mura je precej padla.

Iz delovanja obmejnega sokolstva. V nedeljo 10. t. m. je župna uprava v Mariboru izvršila po svojem odposlancu in revizorju br. Trobeju Jožku, profesorju iz Maribora, revizijo poslovanja uprave matičnega društva v Gornji Radgoni. Na izredni seji so podali funkcijonarji svoja izredna poročila o delovanju raznih odsekov, iz katerih je povzel revizor vse potrebne podatke. Po pregledu vseh poslovnih, zlasti blagajniških knjig je mogel ugotoviti revizor najlepši red in je ob koncu svojega poročila izrekel društveni upravi vse priznanje za požrtvovalno in vestno delovanje na tej izredno izpostavljeni obmejni točki. — Prvodecembrske sokolske proslave se je razen številne sokolske družine udeležilo tudi precej ostalega, sokolstvu naklonjenega občinstva in zastopni-

kov uradov. Tudi izredno dobro obiskani družabni večer istega dne je potekel v najlepšem redu in razpoloženju, kar vse priča o skupni povezanosti vsega članstva in sokolstvu naklonjenega občinstva. Ob nastopu dolgih zimskih večerov bi bilo želeli več sličnih družabnih prireditvev. Društvena uprava je na svoji zadnji seji sklenila prirediti do leto silvestrovanje s pestrnim sporedom. Izvoljen je bil poseben prireditveni odbor, ki nam jamči, da bo prireditev dobro uspeša.

Smrtna kosa. V Orehovcih pri Gornji Radgoni je umrl po kratkem bolehanju gostilničar in posestnik g. Haložan Josip. Bil je vnet gasilec. Blag mu spomin.

Iz Ptujja

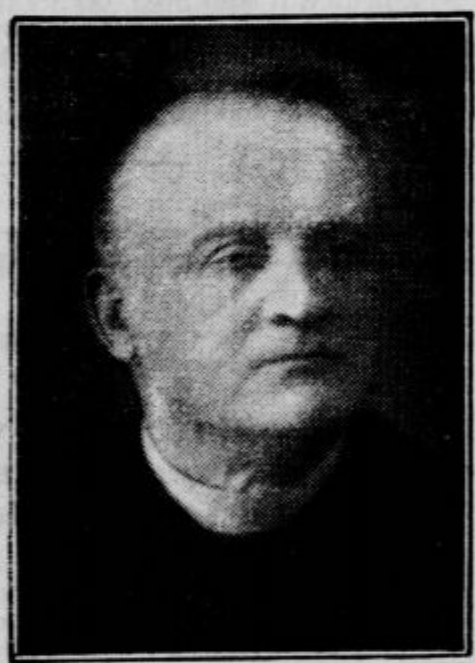
Zvočni kino bo predvajal danes v sredo in jutri v četrtak ob 20. film fantastične vsebine z naslovom KRIK 1938. Kot dodatke kulturni film. Sledi GREH, film pretresljive vsebine.

Zanimivo predavanje. V nedeljo je bilo v nabit polni dvorani delavskega društva »Vzajemnosti« zanimivo predavanje, ki ga je priredil okrožni urad za zavarovanje delavcev iz Ljubljane. Predavanje je otvoril zdravnik dr. Mrgele, nato pa je o preprečevanju nezgod govoril dr. Alujevič ob spremljevanju z diapozitivi. Svoje predavanje je nadaljeval o preprečevanju tuberkuloze. Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo besedam predavatelja. Dobro bi bilo, da bi se taka predavanja vršila večkrat in v večji dvorani.

Dva požara. V gospodarskem poslopu posestnika Frica Tramska pri Sv. Miklavžu pri Ormožu je zaradi neprevidnosti nastal ogenj, ki je uničil stavbo in vse poljske pridelke, ki so bili v njej. Škoda znaša okrog 25.000 din in je le delno poravnana z zavarovalnico. — V skladišču trgovine Stojana Holobarja z barvami v Slomškovi ulici se je vnel sod barve, kar na je pravočasno opazil mimoidoči pasant. Ta je o ognju takoj obvestil lastnika in so ogenj pogasili. Zgoreli so trije sodi barve v vrednosti 1000 din. Sreča je, da so ogenj pravočasno opazili, ker bi bila sicer nastala velika požarna katastrofa.

Tatvina. Železniški upravi je bilo v preteklih dneh ukradeno mnogo železnih delov, ki se uporabljajo pri železniški progi, v vrednosti 5.000 din. Tatu je policija izsledila v nekem starejšem mladotniku dijaku. Ta je ukradeni material prodajal v trgovino s starim železom.

Kanonik Jožef Šiška †

V ponedeljek popoldne so pri Sv. Križu zagrebli enega izmed najuglednejših duhovnikov starega kova, kanonika in zlatotomnika g. Jožeta Šiške. Pokojnik je bil po rodu iz Hraštja pri Ljubljani, kjer se je rodil 14. marca 1861. V cerkveni

SPORT

Službeno in neslužbeno o drsanju

Spori so rešeni, zdaj pride delo!

Jugoslovenski drsalni savez — in ne Vrhovni drsalni savez, kakršno ime si je nadela vrhovna drsalna organizacija na svojem zadnjem običnem zboru — nam je poslal v objavo službeno obvestilo o sklepih sestanka, ki so ga imeli delegati zagrebških drsalnih klubov in člani JDS z delegati Ilirije iz Ljubljane, da bi izgladili znani spor, ki je nastal med VDS in SK Ilirijo. Te sklepe smo objavili iz drugega vira že v naši nedeljski številki, zato jih ponavljamo zdaj le v glavnih obrisih, ki so naslednji:

1) Ilirija prizna formalno pravilnost vseh dosedanjih sklepov, vendar pa bo VDS do odobritve pravil posloval po starih pravilih JDS.

2) Upravni odbor VDS priznava izredni položaj Ilirije in dovoljuje, da je lahko Ilirija do ustanovitve Slovenske drsalne zveze neposredni član VDS z omejitvijo, da se mora Slovenska drsalna zveza ustanoviti najkasneje v dveh letih.

3) Če Ilirija umakne svojo pritožbo na ministrstvo za telesno vzgojo, bo upravni odbor sporazumno predložil prvemu običnemu zboru spremembe pravil, po katerih bo izključena vsaka majoritarna narodnih savezov.

4) Upravni odbor VDS pristane na ponovno delovanje tehniškega odbora v Ljubljani z naknadno odobritvijo običnega zbora. Za sestavo tega odbora delegira upravni odbor gg. Ing. Bloudika in Betetta iz Ljubljane, ing. Plehatega iz Zagreba in dr. Schumacherja iz Starega Bečja.

V nadaljnjem razgovoru se je razpravljalo tudi o državnem prvenstvu v hokeju na ledu in v umetnem drsanju. Kakor lani se zdi, da bo tudi letos obe prvenstvi izvedla SK Ilirija na svojem drsalnišču v Ljubljani sredi januarja 1940.

Po vsebini tega komunikata se mora sklepati, da so glavna sporna vprašanja med obema taboroma v drsalnem sportu spravljena s poti, tako da se zdaj morda le lahko računa z možnostjo, da se bo v našem drsanju začelo ono pravo in že precej nujno delo na terenu...

Jugoslovenski drsalni savez nam je obenem poslal v objavo še nekatere vesti o svojem delovanju in najnovejših dogodkih okoli njega. JDS piše med drugim:

Na eni zadnjih sej je bil sprejet v članstvo Palički SK iz Paliča pri Subotici. Ta klub, ki spada v vojvodinski podsavez, namerava urediti drsalnišče na Paličnem jezeru, ki bi bilo obenem prvo na naših jezerih. (Seveda se v Zagrebu ne spominjajo, da nudi Blejsko jezero že dolga leta mese in mesec dolgo sezono za drsanje in

so bile na njem tudi že številne mednarodne prireditve v drsanju in hokeju na ledu. Op. ur.)

Od mednarodne lige za hokej na ledu iz Bruslja je prejel JDS obvestilo, da v letošnji sezoni zaradi neurejenih razmer v Evropi definitivno ne bo tekmovalja niti za svetovno, niti za evropsko prvenstvo v hokeju na ledu.

Pred kratkim je bil v Starem Bečju ustanovljen vojvodinski drsalni podsavez, ki bo združeval vseh osem drsalnih ali hokejskih klubov iz Vojvodine. Na običnem zboru je bilo sklenjeno, da bo ta podsavez izvedel tekmovalje za prvenstvo dunavske banovine v umetnem drsanju in v hokeju na ledu. Prvoplaščani klub v hokeju na ledu naj bi prišel tudi v finale za državno prvenstvo v Zagrebu in proti ljubljanski Iliriji.

JDS namerava v teku sezone poslati kombinirano moštvo hokejistov zaradi propagande te sportne panoge v Oslje in Beograd. To moštvo naj bi ojačali še igralci iz Vojvodine, tako da bi v omenjenih krajih lahko nastopili dve kompletni hokejski ekipi. JDS skrbi samo vprašanje, kje in kako bo v Oslju in Beogradu dobil primerna drsalnišča in je zato že sedaj stopil v stik z tamkajšnjimi klubi.

ZKD (Zagrebsko drsalno društvo) je poslalo, da čim bolj pripravi svoje moštvo za bližnje težke tekme, svoje dva najboljša igralca v hokeju na ledu Stipetića in Bašića na trening v Milan.

Kolikor bo v sedanjih razmerah mogoče, hoče JDS v teku januarja 1940 poslati svoje hokejsko moštvo v Garnisch-Partenkirchen na tamkajšnje mednarodne zimске igre. Da bi se moglo moštvo dobro pripraviti, je bil sprejet sklep, da bi že v teku decembra odšlo 12 hokejistov na daljši trening v Nemčijo.

Se en prispevek k sporom za drsalno zeleno mizo smo našli, in sicer v zadnjih zagrebških »Ilustrovanih sportskih novostih«, ki objavljajo daljši članek kot odgovor slovenskih drsalcev na očitke, ki jih je neki »S« napravil proti Iliriji v eni zadnjih števil omenjenega lista. V tem članku čitamo marsikatero podrobnost, ki je dovolj zgovorno pojasnilo, zakaj sta si Zagreb in Ljubljana zaradi drsalnega sporta tako vztrajno v lašeh. Članek — tako se zdi — je opravil svojo dolžnost in je trdno prepričan, da je po zadnjem sestanku med zagrebškimi in ljubljanskimi zastopniki drsalnega sporta ta spor zadovoljivo rešen — vsaj za nekaj časa, tako da se bo brez začelo splošno in skupno delo, kar bo zdaj dvoma samo v korist našemu drsalnemu sportu, kakor je tudi splošna želja vseh.

Da, prav gotovo je že skrajni čas, da naši delavci v drsanju zapustijo konferenčne mize in odidejo na drsalnišča, ki bodo kar kmalu klicala po drsalcih.

V nekaj vrstah

BSK in Gradjanski bosta torej, kakor je zdaj dogovorjeno dokončno, odigrala za pokal predsednika vlade g. Dragice Cvetkovića še dve tekmi. Prva bo že kar prihodnje nedeljo v Zagrebu, za drugo, ki bo v Beogradu, pa še ni odločitve med terminoma 24. decembra in 7. januarja. Drugi par teh tekem za omenjeni pokal in v znamenju prestiža med Zagrebom in Beogradom bosta »zaradi sigurnosti« sodila dva italijanska sodnika. V ostalem pa je ponovitev teh tekem tudi s finančne strani zelo razveseljav pojav, kajti že v obeh prvih tekмах so imeli na blagajnah skoraj 150.000 din dohodkov. Če se bo ta številka pri naslednjih dveh srečanjih podvojila, sta oba kluba pri vsej zagrizenosti za zmago in čast zaslužila tudi lepe denarje.

Zagrebska Concordia je v minulih dneh za dva dni odpotovala na gostovanje v Gradec, toda do zadnjega ni bilo nikjer mogoče zaslediti, kako se ji je godilo tamkaj. Včeraj šele so izšla v vseh zagrebških listih prva poročila, ki vedo povedati naslednje: Concordia je v soboto odigrala prvo tekmo s Sportklubom in izgubila z 2:4 (1:1), pri čemer pa je poudarjeno, da zmaga domačinov niti od daleč ni bila zaslužena. V nedeljo je potem Concordia dobila za nasprotnika moštvo Ostmarka, nad katerim je slavila rekordno zmago z 11:1 (5:1). Poročila pravijo, da je bila to prava ekshibicijska igra, v kateri so Zagrebčani po mili volji delali z nasprotnikom, kar so hoteli. Moštvo je imelo nekaj sitnosti zaradi prestopa merje, sicer pa je bilo povsed sprejeto zelo prišerno.

Naš teniški prvak Drago Mitić je te dni odpotoval v Genova, kjer se bo vkrcal na ladjo in odpotoval v Indijo. Mitić se bo v Indiji sestel v ostalimi mušketirji (Pundecom in Kukuljevićem), ki so tjakaj prišli iz Daljnega vzhoda. Po končani turneji se bo vsa družba skupno vrnila domov.

Medklubski gozdni tek smučarjev

Sončarski klub Ljubljana priredi v nedeljo dne 17. t. m. medklubski gozdni tek za smučarje, in sicer za naraščajoč do 16 let na progi 2 km, za juniorje od 16 do 18 let na progi 3 km in za seniorje na progi 5 km. Start bo ob 9.30 pred gostilno »Strelišče« pod Rožnikom. Prijave do 9. ure pri vodstvu tekme.

»Ilustrovane sportske novosti« št. 50 so izšle. Vsebine: Gradjanski in BSK bosta igrala ponovno. — Pripravlja se turneja Žižka, Defilipisa, Cererja in Ciganovića v Ameriko. — Razvoj slovenske atletike od Pretnarja do Gorška in drugih. — Hrvatska sportska sloga je postala zajednica vseh hrvatskih sportnih zvezov. — Slovenski drsalci odgovarjajo »S« na očitke ljubljanski Iliriji. — Tempo — zavoj je temelj modernega alpskega smučanja. — Prvak Rumunije je v Zagrebu igral zelo slabo tlo. Vmes je še več člankov in mnogo pestrega drobiža iz raznih sportnih panog. Posamezne številke so po 1 din.

SK Ljubljana. Zaradi razgovora za prireditve pozivam vse igralce ligškega moštva, naj pridejo drevi ob 20. v prostore tajništva. Vsi in točno! Predsednik.

PRETRESLJIVA, GLOBOKO ZASNOVANA FILMSKA UMETNINA —

Film iz življenja igralcev umetnikov za ljudi, ki obžalujejo umetnost.

KINO UNION, tel. 22-21

V glavnih vlogah: LOUIS JOUVET, Dallo, Claude, Dauphin, Odette Joyeux.

DANES PREMIERA!

ZASTRUPLJENA MLADOST

Predstave ob 16., 19., 21. uri

Shranjevanje krompirja in korenstva čez zimo

Letošnje leto je glede pridelka krompirja zelo slabo. To se že zdaj čuti v precej visoki ceni krompirja. Pomanjkanje krompirja bo še občutnejše pomladi, ko bo treba krompir saditi. Marsikateri kmetovalec bo primoran semenski krompir kupovati. Zato je važno, da se krompir čez zimo dobro shrani in se obvaruje gnlobe. Krompirju namreč škoduje mraz, pa tudi prevelika toplota in vlaga.

Krompir kakor tudi korenstvo shranjujemo navadno v kletih ali pa v podstolnicah. Da shranjujemo krompir in korenstvo v kletih, je dobro, če so kleti primerne. Toda največkrat so kleti naših kmetičev gospodarjev ali premazane ali pa pretopele in precej vlažne. Krompir in korenstvo moremo zadržati na hladnem, če imamo klet, ki je dovolj suha in suha. Zrak bo v kleti čist, toplota pa naj v kleti nikoli ne pade pod 0°C in naj se tudi nikoli ne vzdigne nad 5°C.

Kletna okna naj bodo vedno odprta, da prihaja dovolj svežega zraka v prostor in da se suše stene. Okna se zaprejo le, kadar nastopi mraz in se ohladi zrak za več stopinj pod 0°C. Kakor hitro spet nastopi toplejša vreme, naj bodo okna podnevi spet odprta in se le ponoči zaprejo.

Krompir je nujno potrebno večkrat prebrati in pregledati, zlasti če se pokaže gnloba. To je zlasti letos velike važnosti, ker je že v jeseni bilo marsikaj mnogo gnilega krompirja. Vsek le malo nagib krompir je takoj odstraniti in uporabiti. Kjer se pokaže gnitje krompirja, je zelo priporočljivo, potrošiti po kletih nekoliko apnenega prahu, ker apneni prah ustavi gnitje. Poleg krompirja je potrebno pregledati tudi drugo korenstvo.

Kdor pa nima dobrih klet, naj shrani korenstvo in tudi krompir, zlasti semenski, v podstolnicah ali zasipnicah. To so kupi krompirja ali korenstva, ki se zasujejo s

zemljo. V zasipnicah ostanejo te vrste pridelki mnogo bolje shranjeni in bolj zdravi kakor v vlažnih in zatohlih kletih. Žal, da je ta način shranjevanja pri nas bolj malo znan.

Nekateri spravljajo semenski krompir in korenstvo v globoke jame. Vendar to ni priporočljivo, ker so globoke jame pretopele. Zato je boljše, da se korenstvo in semenski krompir shranjuje v kupa kar na vrhu zemljišča ali se pokrije s zemljo. Ali pa se izkoplje 15 do 20 cm globoke jame, ki naj bodo po množini pridelka 1 do 3 m široke in primerno dolge. Za krompir, ki ga hočemo vso zimo hraniti, so primernejše ozke jame, kjer v takih ostane krompir bolj zdrav in ne prične kaliti. Korenstvo pa, ki ga hočemo čez zimo krmiti živini, naj bo spravljeno v 2 do 3 m širokih jamah.

Krompir ali korenstvo se shranjuje v kup v podobni strehi do 1 m visoko in se takoj pokrije s zemljo. Dokler ni mraza, se nasuje zemlje na obeh straneh kupa za kakih 15 cm na debelo, a vrh naj ostane še nepokrit, da lahko uhaaja sapa iz kupa. Ko pa prične pritisniti mraz, tedaj se ves kup pokrije s prstjo, da ne more mraz škodovati. Zdalj tudi več ne zadostuje prejšnja plast zemlje, temveč je nasuti zemlje do pol metra na debelo. Če je pa zima ostra in brez snega, je priporočati, da po vrhu kupa namečete še slame ali strelje, tudi lahko gnoja, da ne more mraz do krompirja ali korenstva. Zelo umestno je tudi, okoli kupa narediti plitev jarek, da se more deževnica ali snežnica otekati.

Pomladi pa, ko nastopi toplejša vreme, se odvzame od kupa zopet nekaj zemlje, da nista krompir in korenstvo v pretoplem in da ne prične prehitro kaliti.

Tako pripravljene zasipnice so prav priporočljive, zlasti tam, kjer nimajo dobrih klet. Zeleti je, da bi se jih naši gospodarji posluževali v svojo lastno korist.

Sin za pet let starejši od očeta
Značilna zgodba iz nekdanjega turškega Sandžaka

Na kraju glavne novopazarske ulice stoji med drevjem stara, nizka hišica. V njej ima svoj kavarano stari Miloje Arsenijević. Skromna, samotna je njegova domačija, še bolj skromna je kavarna, a vendar ima Miloje precej gostov, ker zna zelo zanimivo pripovedovati, kako je bilo nekdanj v Sandžaku pod turško upravo. Celo letovišarji radi poslušajo njegove zgodbe.

Miloje, ki je vse svoje življenje trdo delal in ostal sirotnak, je marsikaj zanimivega doživel. V enem doživljaju pa sploh nima vrstnika. Dobil je namreč uradno potrdilo, da je bil za pet let starejši od svojega očeta. O tem svojem uradnem potrdilu je Miloje že mnogokrat pripovedoval, a vsi radi poslušajo njegovo zgodbo.

V svoji mladosti je Miloje služil pri pazarskem begu Izvi Hadži-Ibrahimoviću, ki je užival sloves najpoštenjšega turškega veljaka v vsem Sandžaku. Mladi srbski hlapec turškega bega je imel težko delo, bil je pa pošteno plačan in je s svojim zaslužkom preživljal tudi mater-vdovo. Samo nekaj ga je skrbelo in ta skrj je bila tako mučna, da zaradi nje marsikdaj ni mogel spati. Strahovito se je bal poziva pod turško oblast. Ves srbski življenj v Sandžaku je trepetal, kadar se je spominjal na turško kaznilnico v Jemenu, kamor je turška oblast pošiljala Srbe, ki so bili obsojeni na smrtno rjbo, kar se je zaradi lepšega imenovalo: obsodba na 101 leto robovanja. Iz kaznilnice v Jemenu se ni nihče vrnil in vsi Srbi, ki so bili klicani pred turške oblasti, so v strahu in obupu mislili samo na strašno ječo in na grob, čeprav jih niso klicali zaradi kazni.

Nekega dne je tudi Miloje dobil poziv, naj pride pred sodišče. To je bilo leta 1908, v dobi hurijeta-svobode, katero so obetali Mladoturki, ki pa so seveda ravno tako kakor prejšnji režim klicali srbske mladeniče v vojaško službo. Miloje se je poziva hudo ostrašil kakor vsi rojaki. Slugo je vprašal, kaj bo z njim, in sluga mu je povedal, da bo dobil najprej neko uradno pisanje in da naj se pripravi na dolgo

pot. Slugo je vprašal, če je sploh kaka možnost na svetu, da se napovedane poti reši.

— Je, je odvrnil sluga. Pripelji jutri s seboj na sodnijo dve priči z rumeno brado, ki sta stari po 124 let, pa boš lahko ostal doma.

Po vsem okolišču je taval Miloje ter iskal moze z rumenimi bradami. Našel je sicer nekaj takih, a kaj pomaga, ko pa ni bilo na božjem svetu 124 let starega človeka. Beg Izvi je videl potrošiti svojega hlapca, a ko je slišal, kaj se mu je pripetilo, se je nasmeljal ter ga počul:

— To niso ljudje, Miloje, priča z rumeno brado je — cekin, zlata turška lira. Ti stih »124 let« pa pomeni, da moraš dati pisarju dva zlatnika po 124 grošev. Evo ti dva taka cekina, da se rešiš!

Na vse zgodaj zjutraj je stal Miloje pred pisarjem. Ali imaš priči, ga je ta vprašal.

— Imam, efendijo, je odvrnil Miloje ter stisnil pisarju v roke dva cekina.

— Dobro, je dejal pisar, popoldne pa pri di po uradno pisanje.

Miloje je pisanje v redu dobil, sam seveda ni znal čitati, a ko je uradni spis pokazal svojemu gospodarju, se je ta še bolj smejal kakor prvič ter ga vprašal:

— Koliko bi bil star tvoj oče, če bi še živel?

— Kakih 58 let.

— Vidiš, mladenič, ti si pa pet let starejši od svojega očeta. V tem uradnem spisu stoji, da imaš 63 let in da si zaradi tega oproščen vojaške službe.

Tako je Miloje v eni noči preživel 34 let ter po starosti za 5 let prekosil svojega očeta. Če bi turško uradno potrdilo še danes veljalo, bi bil pač najstarejši človek na vsem svetu. Potrdilo pa mu je vendar mnogo koristilo. Pod turško upravo je imel mir in nikdar ni plačeval davkov. Čudovito pomoč »dveh prič z rumenimi bradami« pa je mnogim svojim rojakom razložil ter jih tako rešil turške vojaške službe in raznih drugih tegob.

Zemlja nedognanih skrivnosti

Nova Byrdova odprava v področje Južnega tečaja

Poročili smo, da se je slavni ameriški polarni raziskovalec, admiral Byrd, odpravil na novo veliko ekspedicijo v področje Južnega tečaja, ki ga je na svojih prejšnjih ekspedicijah raziskal in prepoznal tako kakor se noben človek pred njim. Nova odprava je preračunana na tri leta in bo imela svoje glavno oporišče v Mali Ameriki, kakor je bilo to že ob prejšnjih Byrdovih odpravah.

Antarktida, ki se je v povojnem času zanimanje raziskovalcev še posebe osredotočilo nanjo, je ogromen zemeljski pr d l, kjer je celo za polarnega raziskovalca še mnogo nedognanih skrivnosti in kjer prežijo nanj še večje nevarnosti nego okrog Severnega tečaja. Označuje jo pred vsem ogromni mraz 61 stopinj pod ničlo, ki ga morejo bližje okoliščine povečati še do neznanosti. Predvsem ni ob južnotečajnem pasu nobenega Zališkega toka, ki bi vplival blaznilno na podnebne prilike.

Zavoljo tega ima Antarktida na stoletnih metrov debele plasti večnega ledu, ki se razprostirajo preko dvajsetkrat večjega ozemlja nego plasti večnega ledu, ki so jih raziskovali na Grenlandiji. Tudi poleti besni to ledeni vetrovi, ki jih povzroča mrzlotno izžarevanje teh ledenih mas in ki prehajajo v neprestane snežne meteže. Če

prav danes še ne vemo zagotovo, da-li gre pri Antarktidi, ki jo cenijo na 14 milijonov kilometrov površine (Evropa meri samo 10 milijonov štirinajških kilometrov), za resnično celino ali za otoke, so dognali vsaj to, da leži Južni tečaj v nasprotju s Severnim tečajem, ki ga obdaja zamrznjeno morje, ob robu ogromne kopnine, in sicer v višini 3700 m.

Ze od 60. južnega sporednika dalje se pod morjem javlja neka vrsta podzemelske visoke ravni, ki se dviga polagoma do omenjene velike višine. Notranji del Antarktide je razen tega mogoče doseči le preko lednega zidu, ki se dviga v višino 100 m. Z letalom je to oviro mogoče seveda razmeroma lahko premagati in Byrd ima, kakor na prejšnjih svojih odpravah, tudi tokrat letala s seboj, ki v svoji konstrukciji še posebno upoštevajo pristajanje na ledu in snegu.

Od vse ogromne antarktične kopne mase hoče Byrd, kakor je izjavil pred svojim odhodom, raziskati 2500 km širok pas med 80. in 90. stopinjo. V tem predelu so baje ležišča platina, nikla, premoga in druge rude, razen tega pa pripisujejo Antarktidi velik pomen kot oporišče za letala, tako da bo utegnla v bodočnosti imeti še veliko go gospodarsko ulogo.

Obsojen, ker je skrival razbojnika Salaja

Ljubljana, 12. decembra. Že davno se razbojnik Ignac Salaj muči na robiji, kamor so ga poslali za devet let. Še vedno pa prihajajo oblastvom pod roko njegovi pomagači s katerih pomočjo je šele uspelo Salaju, da je delal »držne« podvige in se potem dolgo ogibal oúlastem. Prav danes je mali kazenski senat, v katerem sta pod predsedstvom s. o. s. Rajka Lederhase sodelovala gg. s. o. s. Kralj in Breilh, imel pred seboj mesarskega pomočnika Franca Mazovca iz Zgornje Kašja, ki ga je državni tožilec g. Sever obtožil, da je sprejel od Salaja dr. Bedenka iz Kranja ukradeno puško in daljnogled in da je povrh tega še kake tri mesece in pol skrival Salaja pred oblastmi.

Dasi so bili proti Mazovcu tehtni dokazi za krivdo, kakor mu je bila očitana, je nikakor ni hotel priznati. Čeprav je že s tem, da je v policijski preiskavi zatrdjeval, da je na njegovem domu najdeno puško in daljnogled neke kupil, pokazal, da se je zavedal nepoštenosti pridobljenih stvari, se je vendarle danes sodnikom upal trditi, da Salaja niti ni nikdar poznal, kaj šele da bi bil imel kakšne posele z njim ali ga celo skrival. Pač pa je njegova mati, ko je bila v preiskavi zaslišana, povedala da je hranila in trpela Salaja v hiši le na sinovo prošnjo. Franceta so sodniki po daljši razpravi in krajšem posvetovanju obsodili na šest mesecev strogega zapora in na 120 din denarne kazni. Pri odmeri kazni sta bili za Franceta Mazovca obtožili ni dejstva, da je že bil kaznovan in da ni hotel priznati niti tega, kar mu je bilo dokazano. Svojo nepoštenost po kani Mazovce še nadaljevati, kajti sodbe ni takoj sprejel, temveč si je pridržal zakoniti rok za premislek, češ: »Tega ne bom pozrl!«

R A D I O

Sreda, 13. decembra

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Veseli češki godci in pevci (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi in klavirski koncert gđc. Silve Hrašovecve. — 14: Poročila. — 18: Mladinski ura: a) Slovenski literarni zemljevid (prof. Fr. Vodnik); b) Kaj pravi znanost in tehnika (prof. M. Adlešič). — 18.40: O štajerskih gradovih (g. Leo Pettauer). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Organizacija našega narodnega gospodarstva in socialnih organizacij. — 19.40: Objave. — 19.50: Fotografiranje v naravnih barvah (prof. Fr. Bajd). — 20: Koncert zbora »Glasbene Matice«. — 20.45: Operni odlomki (plošče). — 21.15: Cimermanov kvartet. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pesmi in napevi iz zvočnih filmov.

Beograd 18.15: Orkester. — 19.40: Narodne pesmi. — 20: Prenos opere iz Nar. gledališča. — Zagreb 20: Plošče po želji. — 20.30: Prenos iz Ljubljane. — 22.20: Laha in plesna muzika. — Sofija 18.45: Orkestralna glasba. — 19.50: Plošče. — 20: Bolgarske pesmi. — 20.30: Instrumentalna glasba. — 22: Laha in plesna muzika. — Dunaj 16: Laha glasba. — 18: Stari glasbeni mojstri. — 20.15: Vojaška godba. — 22.20: Laha godba orkestra. — 24.10: Nočni koncert. — Berlin 20.15: Vojaška godba. — 22.30: Laha in plesna muzika. — 24.10: Nočni koncert.

V čolnu okoli sveta

Finski kapitan William Sollsten, ki je svet obplul že nič manj nego 31 krat, se je odpravil na svoje 32. potovanje okrog zemlje z majhnim čolnom z oporniki, kakršne uporabljajo otočani. Izračunal je, da bo to potovanje trajalo tri leta, do Panama pa upa dospeti že ob božiču. Od tam bo nadaljeval svojo pot skozi Tih in Indijski ocean, skozi Rdečo in Sredozemsko morje. Vzdržati obale odpluje do Holandske, nato bo prečkal Atlantski ocean, da dospje v New York, kjer je izhodišče njegovega potovanja.

Vesolja in radosti ZA BOŽIČ

za otroke, je v »Jutrovih« mladinskih knjižicah na pretek. — Letos bo Božiček še posebno lahko obdaroval vse otroke; saj kupuje te priljubljene knjižice po Din 6.— v Tiskovni zadrugi v Ljubljani in v vseh poslovalnicah »Jutra«, po pošti pa jih razpoložila uprava »Jutra«, Ljubljana, Knafljeva 5.

Na zalogi so sledeče knjige:

Kralj Debeluh in sinko Debelinko.
Prigode porednega Bobija.
Skok, Omok in Jokica.
Janko in Stanko.
Prigode gospoda Kozamurnika.
Potovanje in čudovite prigode Tomija Popkina.
Samo in Joka.
Osel gospoda Kozamurnika.
Zgodba o Vrtismrku in šilonski Jelarjevi čuvarji.

Naročite jih še danes!

Zima na zapadnem bojišču

Posnetek v zaledju nemške fronte, kjer je zadnje dni zapadel sneg

Večno sonce

Izredni naravni pojavi na Grumantih

Polnočno sonce na visokem severu je naravni pojav, ki se kaže v različnih oblikah. Na Norveškem sije sonce sicer vse noč, okrog polnoči pa se potopi skoraj popolnoma v morje. Na Grumantih pa lahko nasprotno celo opolnoči lahko izvrstno fotografiramo v soncu. Neki naravoslovec pripoveduje, da je imel na Grumantih neko poletje nekoletkrat po cele tedne »večno« sonce. V takšnih časih je kaj težko razlikovati poedine dneve in ni čudno.

da kmalu ni vedel, ali je sredi ali petek. »Bili so seveda dnevi z meglo, piše, »nikoli pa nisem doživel kaj lepšega, nego so bili ti dnevi brez noči, ko je vedro sonce razsvetljevalo nebo in ko se je v rahli modri svetlobi vsak grič odražal z izredno jasnostjo. Ob lepem vremenu so Grumanti poleti prava pravljica dežela. Po dolinah in na pobočjih cvetijo neštene cvetlice v žarečih barvah. Tu najdemo najlepše rastline in najbolj redke ptice.«

Kakao iz želoda

Novo nemško nadomestilo v prehrani

Poskusi nekega nemškega kemika so odprli za želod novo uporabo. Po primerni predelavi daje ta živilo, ki se odlikuje z okusom po kakavu. Po znanstvenih ugotovitvah pa je to živilo redilnejše od kakava, ker ima večjo kalorijsko vrednost.

V mnogih kemičnih tovarnah, v tovarnah za slaščice in pecivo uporabljajo že

novi »kakao«. Želod najprvo posuše, obsejajo ga z ultravijoličnimi žarki in vsak dan preobračajo z lopatami, da prične enakomerno kliti. V velikih izpiralnih strojih mu odjemljejo potem grenko črnilo. Po dolgi poti po svetlobi vsak grič odražal z izredno jasnostjo. Ob lepem vremenu so Grumanti poleti prava pravljica dežela. Po dolinah in na pobočjih cvetijo neštene cvetlice v žarečih barvah. Tu najdemo najlepše rastline in najbolj redke ptice.«

Razpokane ustnice

Ustnice smemo mazati le z razredčeno arnikovo tinkturo

Za zdravljenje razpokanih ustnic je priporočati v prvi vrsti tesno zapiranje ust pri vsakem bivanju na prostem. S tem se lotimo namreč zla pri korenini in obvarujemo občutljivo sluznico ustnic nadaljnje okvare, ki se mora pojaviti, če se ovlažijo z jezikom na hladnem zraku.

Ustnice moramo mazati z razredčeno arnikovo tinkturo, nikakor pa ne s kremo in mazili, kakor pogosto priporočajo. Maščobe namreč zapirajo luknjice v sluznici, tako da zdravilni zrak ne more do njih. Preprost pripomoček je tudi glicerol.

15.000 letna palma

Ob vznožju gore Tambora v Queenslandu (Avstralija) rase mogočna palma, ki so ji dali ime »Ded Peter« in jo naravoslovci smatrajo za najstarejšo bitje na svetu. Šteje nič manj nego 15.000 let, a je še vedno živa in močna.

Njene sosedice so razmeroma »mlade«, štejejo po 3000 do 8000 let. Pred nekaj časa so vandali najstarejšo drevo tako poškodovali, da so ga morali presaditi. Eksperiment je pod vodstvom vodje botaničnega seminarja queenslandskega vseučilišča zelo dobro uspel, tako da bo »Ded Peter« živel lahko še mnogo, mnogo let.

Estonski general v Moskvi

Danski listi beležijo s posebno pozornostjo vest, da je bil estonski general Laidoner pozvan v Moskvo, kjer je bil sprejet z velikim navdušenjem. Potovanje generala je v zvezi s popolno demobilizacijo estonske vojske. Rusija je zahtevala ta ukrep zaradi tega, ker je znano, da so Estonci v rusko-finskem konfliktu na strani Fincev.

Kokošji svetovni rekord

Iz Okazake na Japonskem poročajo, da je v nek. tamkajšnji vzorni perutninski farmi bela leghornka ob koncu novembra izlegla svoje letošnje 347. jajce in si »pridobila« tako naslov svetovne prvakinje v tem početju. Računajo, da bo do konca tega leta dala skupno 362 jajc. Ima pa isto tako na Japonskem rivalinjo, ki je do istega časa dala 330 jajc. Seveda ni verjetno, da bi jo mogla ta prehiteti.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je ruski parnik »Maksim Gorki« naseljen pri Sahalinu na peščino ter so mu morali poslati na pomoč v Vladivostok več ledolomilcev;

da so v Franciji uvedli po tri brezmesne dneve na teden;

da bo ruski ledolomilec »Sedov«, ki se nahaja skoro tri mesece med lednimi grudami v Arktidi, skoro zaplaval v tople morske struje, kamor mu bo pomagal ledolomilec »David«;

da so italijanske oblasti v Rimu kaznovale več trgovcev in zasebnikov zaradi prodajanja kave;

da so nedavno otvorili v Napoliju angleški inštitut;

da so švicarski listi zaradi vojnih razmer sklenili zvišati naročnino in prodajno ceno za dvajset odstotkov;

da pripravljajo merodajni čimtelji v Nemčiji proglas bojkota francoske in angleške literature, tako v originalu, kakor tudi v prevodih.

Smrt Douglasa Fairbanksa

V Santi Moncl je umrl za srčno kapjo 55. letu svojega življenja znani filmski zvezdnik Douglas Fairbanks, bivši mož igralki Mary Pickfordove

Tulipani krasijo kip kraljice Astride

Gojitev tulipanov, ki je bila nekoč pri vilegij holandskih vrtnarjev se je v zadnjih letih zelo razširila tudi v nekaterih belgijskih ozemljih. Gojitelji pa imajo danes prav tako majhne možnosti razpečati cvetlice, kakor Holandci.

Da bi dragoceni pridelek ne šel popolnoma v nič, so belgijski vrtnarji napravili te dni sklep, ki ga je javnost sprejela z velikim odobravanjem. Podarili so tisoče in tisoče cvetlic raznim mestom s prošnjo, naj bi z njimi okrasili kipe pred nekaterimi leti tragično umrle kraljice Astride. Samo mesto Anversa je dobilo na razpolago 20 tisoč tulipanov. Skupaj krasijo sedaj okrog 100.000 teh cvetlic kipe pokojne kraljice

Zveste ženice iz Sorrenta

Zakonske družice so odkrile pravega tatu

Sorrent, malo mesto ob neapeljskem zalivu, ima nekoliko elegantnih trgovin, med njimi draguljarno. To draguljarno je sklenil neki mladi možak okraštati z odlično gesto si je izbral krasen briljantni prstan, a ko je draguljar samo za malenkost nehal paziti, je možak izginil s tremi briljantnimi prstani.

Komaj je draguljar opazil tatvino, stekel za zločincem, uspešno mu je, da ga je prijel, izročil ga je nekim postopajočim osebam v varstvo, sam je pa tukaj nazaj, da zapre svojo nezaščiten prodajalno. Ko se je potem s policijo vrnil na kraj, kjer

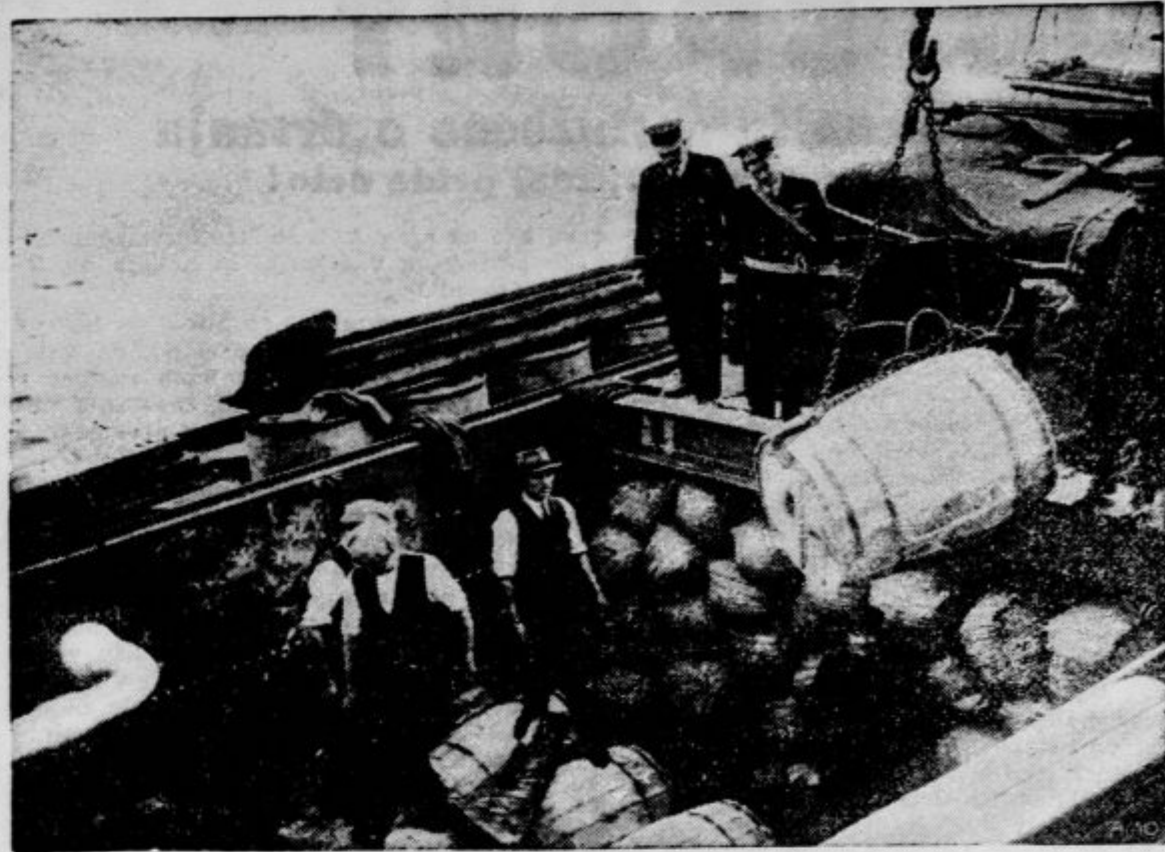
je bil tatu oddal, ni našel ne tega ne oseb, katerim ga je bil izročil. Policija pa je hotela na vsak način dobiti tatu v svoje pest in ker ni šlo drugače, je osumila ter aretirala 30 ljudi. Vsi ti so zatrpali svojo nedolžnost. Aretacije so ranile posebno žene aretirancev. Odločile so se, da bodo same zaigrale policijo ter same ugotovile ter prijete tatu. Res je teh trideset žensk detektivov delovalo tako dobro, da so že po enem tednu zagrabile pravega tatu. V zmagovalnem sprevodu so vrle ženice spremljevale svoje osvobodjene možake domov.

Finska obramba na polotoku Hangö

Obrežna baterija finskega topništva na Hangöju se pripravlja na akcijo proti napadalcem

Tovor mora z ladje

Z neke ladje nevtralnih držav izkladajo sod wolframa, ki rabi pri izdelavi jekla in ga angleške oblasti smatrajo za enega najvažnejših predmetov v svojem seznamu tihotapskega blaga

Nevesta in ženin pravita »ne«
Kako se je razdrla zveza med poročnim obredom

V katedrali v Kristiansundu na Norveškem bi se morala nedavno vršiti posebno svečana in velika poroka. Začelo se je po programu. »Srečna« dvojica je klečala pred oltarjem in prišlo je do odločilnega vprašanja.

V splošno začudenje pa je nevesta odgovorila duhovniku: »Ne, nočem ga imeti za moža!« Komaj je to izgovorila, je raztrgala svoj pajčolan in stekla iz cerkve, za njo pa so svatovski družba.

Ujeli so jo in uspelo jim je pregovoriti jo, da se je vrnila pred oltar. Toda bilo je zaman. Ko se je vsa družba zbrala k nadaljevanju poročnega obreda, so opazili, da manjka ženin. Izginil je bil brez sledu. Sedaj bi se dekle ne branilo izreči usodni »da«, kajti zelo ji je imponiralo, da je prizadeti mladi mož, ko je vsa družba iskala neveste, mirno odšel po svoji poti. Zdi se pa, da ji ne bo hotel več ustreči.

Leteči župan

Poglavar znanega zdraviliškega mesta Wiesbadna

V Nemčiji imajo svojevrstnega župana, ki upravlja svoje mesto, a istočasno ga brani kot vojak. To je dr. Mix, župan znanega zdraviliškega mesta Wiesbadna.

Mix se je že iz svetovne vojne vrnil kot uspešen lovski letalec. Sredi septembra je odšel spet k letalskemu orožju. Njegovo

letalsko krdelo je bilo komaj šest kilometrov od mesta. Že po nekoliko dneh je z nekim tovarišem zbil francosko izvidniško letalo na tla. Kadar ni bil v vojaški službi, je prihajal v Wiesbaden opravljati svoje civilne posle. Pred kratkim je zbil spet dve francoski letali na tla, za kar so mu v drugič podelili železni križec.

Poljski preti lakota

Porast cen življenjskih potrebščin — Ljudje so brez zaslužka

Iz Varšave poročajo, da čaka to mesto, ko se bodo porabile sedanje zaloge živil, in to bo v dveh ali treh mesecih, huda lakota. Cene so se za vse blago popetorile, za premog celo podesetorile. Pomanjkanje je tem večje, ker se je prebivalstvo Varšave zavoljo dotoka beguncev podvojilo. Po drugi strani so vojaške operacije uničile velike zaloge živil.

Nemške oblasti so izvršile množestvene »ekvizicije«. Nemci pokupijo vse, kar mo-

rejo, in pošiljajo blago v Nemčijo, a dve pokrajini, ki sta bili med glavnimi dobaviteljskimi žila Poljski, to je Poznanjska in Pomorjanska, sta bili sploh prikliučeni Nemčiji. Neki sodelavec londonskih »Timesov« piše, da je položaj poljskega prebivalstva tem težji, ker je večina ljudi izgubila vsako možnost zaslužka. Pod razvalinami Varšave so našli trupla 20.000 civilistov.

Vojno razdejavanje

Delavci razkopavajo od bomb porušene hiše v Helsinkih

Mrtvec prekršil prometne predpise

V Ypernu je pred kratkim orožnik ustavi nekega zidarja z Mouscrona, ker je bil prekršil prometne odredbe. Zidar je po pravici povedal svoje ime in druge podatke, sodna oblast pa je bila zelo presenečena, ko je na vprašanje obtoženčev domovinski občini prejela odgovor, da je mož umrl že 1918.

Pozvedovanje je pokazalo, da je zidar 1. 1918. ležal v nekem lazaretu pri Brüggeju ranjen. Ko so pršli novi ranjenci, so ga položili v drugo posteljo. V prejšnji postelji je umrl težko ranjen vojak, a ker je bilo nad posteljo še vedno ime njegovega prednika, so ga z vsemi vojaškimi častmi pokopali po tem imenom, med tem ko je zidar živel dalje. Šele sedaj je zvedel, da je »umrl« ...

Darovi angleških princes za francoske otroke

Angleški princesi Elizabeta in Margareta Roža, hčerki angleške kraljeve dvojice, pošljata francoskemu državnemu predsedniku Lebrunu za božične praznike množične darove. Izrazili sta željo, naj bi se ti darovi razdelili med francoske otroke, ki so njih očete na fronti.

Velik požar v Bergamu

V Bergamu je v parnem mlinu nastal velik požar, ki je petnadstropno stavbo in vse stroje popolnoma uničil. Zgorelo so tudi znatne zaloge moka, škoda cenijo na več nego 3 milijone lir.

A NEKDOTA

Ena izmed posebnosti v Terijokih izkl. cane finske vlade je tudi ta, da je njen šef Oto Kuusinen velik jecljač. Ruski diktator Stalin prav dobro pozna njegove dobre in slabe strani. Jecljanja mu ne zameri, kadar pa pride na vrsto kakšna važna resolucija, ga glasno opominja pred vsemi: »Ti junaški Fince, zdaj moraš glasovati za resolucijo, ali razumeš?«

Nekoč je imel Kuusinen dolgo govor, katerega ni mogel nikakor zaključiti. Stalin je potrpežljivo poslušal. Naposled je rekel: »Revolucija na Finskem pač ne bo izbruhnila prej, nego bo Kuusinen povedal vse, kar namerava. Če pa pride do te revolucije, se bo to zgodilo samo zaradi tega, ker ni več takšnih Kuusinenov na Finskem ...«

VSAK DAN ENA

»Saj sem ti povedala, da moraš zdravilo stresti preden ga naliješ v žilico.« (Judge)

Kulturni pregled

Ob stoletnici Muzejskega društva v Ljubljani Iz razgovorov s predsednikom univ. prof. dr. M. Kosom

Dne 16. t. m. bo Ljubljana zopet proslavila kos svoje kulturne tradicije: stoletnico Muzejskega društva. Nekdanje Muzejsko društvo za Kranjsko, ki je po osvojenju postalo Muzejsko društvo za Slovenijo, je prav za prav zgodovinsko središče naših zgodovinarjev in zgodovinskega raziskavanja. Njegovo ime je postalo nekam anahronistično, njegovo poslanstvo je ostalo živo. Stoletnica tega tradicionalnega središča znanstvenih proučevanj domače zgodovine je stoletnica organiziranega kulturnega dela v centralnem slovenskem mestu.

V zvezi s proslavo tega jubileja smo se obrnili do predsednika Muzejskega društva g. univ. prof. dr. Milka Kosa. Gospod predsednik nam je ljubeznivo dal nekatere podatke, ki nam seznanjajo širšo kulturno javnost s pomenom jubileja naših zgodovinarjev.

Društvo je bilo ustanovljeno točno 18. decembra 1839. Ustanovitelji, ki so se tega dne zbrali na ustanovnem obnem zboru, so imeli pred očmi organizacijo, kakršne so bile takrat dokaj pogoste; namreč društvo, ki naj bi podpiralo težnje domačega muzeja, mu pomagalo pri zbiranju gradiva itd. Bila je določena romantična in v njenem znamenju so ustanovljali taka društva. Muzejsko društvo v Ljubljani je imelo šele v drugi vrsti namen, delovati v znanstvenem smislu in izdajati strokovne publikacije. V času ustanovitve tega društva so še obstajali stanovi in tedajni deželni muzej je bil njihova ustanova. Zaradi tega vidimo tudi med ustanovitvi našega Muzejskega društva predstavljale stanov. Po letu 1848, ko so stanovi izgubili svojo oblast, je nastopil v društvu zastoj, nekoliko pa tudi rivaliteta s Historičnim društvom, ki je bilo ustanovljeno leta 1843. In je prenehalo leta 1885. Muzejsko društvo v tem času ni moglo tekmovati s Historičnim društvom, ki je izdajalo publikacije, medtem ko je Muzejsko društvo le izjemoma izdalo kakšen spis. V petdesetih in šestdesetih letih preteklega stoletja vidimo med njegovimi publikacijami pretežno prirodoslovne spise, kar priča, da je prepuščalo izdajo zgodovinskih spisov Historičnemu društvu. Po njegovi likvidaciji je prevzelo agende Muzejsko društvo, s čimer se je začelo v njegovih vrstah zopet živahnejše življenje. Leta 1888, je bil postavljen sedanji muzej. Skrb za njega in njegovo delovanje je prevzela dežela, tako da posebno Muzejsko društvo res ne bi več imelo vzroka za obstoj, če se ne bi zdaj intenzivneje posvetilo literarno-znanstvenemu delovanju. Leta 1889, je začelo izdajati svoje glasilo »Mitteilungen des Musealvereines in Krain«, a še istega leta so v društvu razpravljali o izdaji slovenskega glasila, ki je pričelo pod imenom »Zvezda Muzejskega društva za Kranjsko« izhajati šele leta 1891. Izšlo je dvajset letnikov »Mitteilungen« in devetnajst letnikov »Zvezda«. »Casopis Carniola« je izhajal od leta 1908, do 1919. Od leta 1919. dalje izhaja »Glasnik Muzejskega

društva za Slovenijo«, ki torej obhaja letos obnem z društvom stoletnico svoje dvajsetletnice. Iz korespondence, ki sem jo našel v arhivu svojega pokojnega očeta, slovenskega zgodovinarja Frana Kosa, posemam, da je imel največ zasluge za ustanovitev »Zvezde« pokojni dekan in zgodovinar Kobler, ki se je z svojim očetom vred mnogo zavzemal za ustanovitev slovenskega zgodovinskega časopisa. Prav tako sta ta dva slovenska zgodovinarja mislila na ustanovitev posebnega slovenskega zgodovinskega društva, ker najbrž nista bila zadovoljna z razmerami v Muzejskem društvu. Iz te korespondence je tudi videti, da so že takrat čutili potrebo sestanka slovenskih zgodovinarjev, vendar se ta ideja ni mogla uresničiti.

Muzejsko društvo je gojilo v svoji preteklosti vse domoznanske vede, t. j. zgodovino, arheologijo, umetnostno zgodovino, literarno zgodovino in vse prirodne vede. Do ustanovitve Prirodoslovnega društva pred nekaj leti so v društvu skupno delovali zgodovinarji in prirodoslovci. Naravno je, da naše društvo vzdržuje dobre stike s ostalimi društvami, ki delujejo za povzdig in poglobitev našega kulturnega življenja in znanstvenega dela. Tako vzdržuje tudi dobre stike s mariborskim Zgodovinskim društvom, ki obdeluje predvsem zgodovino severnega dela Slovenije, dasi taka »razmejitve« seveda ne more biti ostro ločena. Posebno važna je zamena publikacij našega društva s publikacijami drugih znanstvenih društev doma in skoraj po vsej Evropi. Tako pošiljamo svoj »Glasnik« na kakih dvesto naslovov in nam po tej poti doteka obilna in pomenljiva literatura, kakoršne sicer ne bi imeli v Ljubljani. To je za naše zgodovinarje velikega pomena. Glede sedanjega in bodočega delovanja Muzejskega društva je izjavil gospod predsednik med drugim:

Društvo si prizadeva, da ima v evidenci vse, kar se pri nas in drugod piše o zgodovini naših krajev, dalje da ima v evidenci vsa arheološka raziskavanja. K delu za naša zgodovinska proučavanja skušamo pritegniti zlasti mlajše moči. Uresničili smo storoletje o rednih sestankih slovenskih zgodovinarjev. Prvi sestanek je bil februarja letos, drugi sestanek pa bo na dan naše proslave. Te sestanke prireja naše društvo in Zgodovinsko društvo v Mariboru. Na sestanek v Ljubljani so povabljeni vsi, ki se bavijo z zgodovino, posebej še tisti, ki jo poučujejo na srednjih šolah. Sedanji sestanek bo posebno zanimiv in važen glede na referate, ki naj pokažejo sedanje stanje zgodovinskih raziskavanj v Sloveniji. Izmed njih omenjamo: referat o umetnostni zgodovini (univ. prof. dr. Stele), o arheologiji (kustos dr. Ložar), o arhivstvu (prof. Baš in Miklavčič), o stanju historične bibliografije (dr. Melita Pivec-Stele), o zgodovini v naših srednjih šolah (insp. Silvo Kranjec), o konceptiji slovenske zgodovine (docent dr. Zwitter). Take sestanke bomo skušali prirediti vsako leto, in sicer izmenoma v različnih krajih, na primer ob otvoritvi kakšnega muzeja, ali tam, kjer so kakšne večje izkopanine. Če ti sestanki bodo stalna zveza med obema zgodovinskima društvoma v Sloveniji.

Ob stoletnici Muzejskega društva je naša posebna želja, da bi mogli izdajati naš »Glasnik« večkrat na leto. Tako bi nam bilo omogočeno nekoliko aktualizirati kroniko in kritične preglede raznih znanstvenih in poljudnih zgodovinskih spisov, ki izhajajo pri nas ali pa v tujini. Zlasti v tujini opažamo v zadnjem času čedalje živahnejše zanimanje za zgodovino našega ozemlja. Tako izhajajo v nemških časopisih večkrat sestavki, na katere bi bilo treba z naše strani reagirati in zavrniti netočne podatke in trditve. — Nadalje bi hoteli izdajati serijo posebnih razprav domoznanskega značaja, ki ne bi bile na taki znanstveni višini, kakor izdaje Akademije znanosti in umetnosti in ki bi lahko pritegnile pozornost širših kulturnih krogov za vprašanja naše narodne preteklosti in za neresene probleme naših zgodovinskih raziskavanj.

Glasbeno pismo iz Rima

Rim, decembra. Letošnja glasbena sezona v Rimu se je začela s predstavami v raznih manjših gledališčih, od katerih je najpomembnejše in največje Teatro al Circo Massimo, novo, moderno zgrajeno gledališče za nekaj tisoč oseb, ki ima navzlic svojim stvarnim arhitektonskim oblikam odlično akustiko. Kakor je »Jutro« na kratko poročalo, so se odlikovali razni umetniki, predvsem koloraturka Basile (Gilda), mladodramska sopranistka Caniglia (Toska), tenorja Demuro in Bechi (Rigoletto, Cavaradossi), baritona Galeffi in Tagliabue (Barbieri, Rigoletto) in basist Neri (Barbieri). Spored te razmeroma zelo kratke sezone je bil izključno italijanski, čeprav so napovedali med drugim tudi Favista in Carmen. Vsekar so imele te predstave drugovrstne značaj, dasi niso pogrešale niti lepih, znamenovitih glasov pevecv niti blestva v orkestru. Glavna operna sezona se je začela 8. decembra z Verdijevim Falstaffom v kraljevem gledališču.

Governatorato di Roma (mestno načelstvo) prireja skupno z najvišjim italijanskim glasbenim zavodom, s kraljevo akademijo Santa Cecilia, redne koncerte, od katerih se vrše večji v Teatro Adriano, manjši pa v prelepi mali dvorani v poslojpu Akademije ob Corsu Umberto. Od šestih velikih koncertov je doslej dirigiral tri Molinari, dva Guarnieri, eden pa je bil posvečen znanemu rumunskemu violinistu in skladatelju Giorgiu Enescu, ki je orkester tudi sam vodil. Od dirigentov se odlikuje tudi po vsej srednji in severni Evropi znani Bernardino Molinari, ki s čudovito odtentnostjo in z odličnim niansiranjem interpretira zlasti Beethovna. Zanimivo je, da Rimljani mnogo višje cenijo Guarnierija, dasi ni za to neposredno nikakega razloga. Zelo širokogrudno so sestavljeni spondi. Doslej smo slišali dve Straussovi simfoniji (trejo in sedmo), dve Straussovi simfoniji sliki (Don Juan in Don Chisciotte), Čajkovskega četrto simfonijo, nekaj manjših simfoničnih del Mozarta in Wagnerja ter seveda mnogo starejše in sodobne italijanske simfonije glasbe. Od novih skladateljev se zlasti od-

profesorica na konservatoriju v Rimu, Zelo poučno za naše razmere je dejstvo, da na italijanskim glasbenih zavodih ni mesta za učitelja zgoj »pedagoških zmoglosti«, temveč se je vsak maestro prav temeljito udeleževal tudi na koncertnem odru in dobil svoje mesto le po posebnem konkurzu. Jasno je, da tako pridejo na zavode se najboljše moči. Omenjena violinistka je zrela umetnica z veliko tehniko in s prekrasnim tonom. Gosli so zvenele v dvorani kakor zvon! Razen Mozartove sonate in Bachove Clacone je izvajala še tri italijanske dela. — Kot solista sta se med simfoničnimi koncerti v Teatru Adriano izkazala tudi mlada violinistka Carmirelli in komaj 19letni pianist Rigacci. Izvajala sta prva Viotijev, drugi pa Saint-Saensov koncert za instrument in orkester. Značilno za italijanske šole je, da gojenci zelo mladi začnejo študije in da jih končajo večinoma že pred dvajsetim letom starosti. Ko imajo v teh letih vse glavne tehnične probleme za seboj, se lahko z uspehom posvečajo podrobnejšemu študiju in karieri. Zanimivo je, da končajo po ogromni večini svoje študije na konservatorijih najmanj v predpisanih rokih, če ne prej, in pri tem predelajo glavne točke stvarne po večkrat. Razvidna je iz tega neseimentalna, jasna in smotrna šola, ki ve, kaj hoče. Tudi v tem pogledu bi se nam bilo marsičesa naučiti.

Bodoča koncertna in operna sezona obeta še mnogo, dasi je naravno omejena od okoliščin. Ob priliki se k njej še povrnemo. Lipovšek Marijan.

Zapiski

V Francoski akademiji znanosti in umetnosti seveda trenutno štirje akademiki, ki so preživeli tri francosko-nemške vojne v letih 1870, 1914 in 1939. Predvsem je to trojka 80letnikov, ki so bili rojeni 1859 leta. Tvorijo jo Henri Bergson, Maurice Donnay in Henri Lavedan. Kljub 80 letom so ohranili vsi trije polno duševno svežost in se še vedno živahno udeležujejo v francoskem kulturnem življenju. Zanimivo je, da je Maurice Donnay napisal leta 1888 delo »Noči časa«, v katerem je opisal pred pol stoletja izgled in obraz Pariza zatemnjene v zračni vojni. Bilo je to v času, ko so bila letala še predmet Jules Verneovih fantastičnih romanov. Pravijo, da je delo napisano tako dalekovidno, kakor bi ga napisal Maurice Donnay v današnjih zatemnjenih pariških nočeh.

Poleg teh treh novih 80 letnikov pa sedi v Francoski akademiji še četrti nesmrtnik, ki je doživel tri francosko-nemške vojne. Je to 86letni doyen akademikov Gabriel Hanotaux, ki še vedno dela potuje in hodi na lov.

Iz Julijske krajine

Pred rožnim sodiščem je bil pred dnevi proces proti Mirku Kareju, 18 let staremu mehaniku iz Trsta, ki je bil obtožen, da se je brez potnega lista odpravil čez mejo. Po obtožnici je fant še 28. julija t. l. skrivaj odšel čez mejo pri Reki, da bi si našel dela in zasluzka. Obsojen je bil v kontumacijo na 3 mesece zapora in 2000 lir denarne kazni.

Goriška bolnišnica bo, kakor sedaj vse kaže, zares končno dograjena. V gradnji je bila že dolgo, a delo so deloma zaradi pomanjkanja kreditov vedno znova zastavili. Medtem sta bili ob dosežanju bolnišnice stalno prenapolnjeni, a tudi drugače niti zdravila nista bili več v skladu s predpisi o ureditvi bolnišnice. Poročali smo že, da je bil bolniški ustanovi, ki ji je poverjena gradnja nove bolnišnice, zatovljen kredit v znesku 9 milijonov lir. Te dni ji bodo nakazali, tako da se bo gradnja velikega poslojpa mogla pospešeno nadaljevati. V celoti bodo znašali stroški za novo bolnišnico 15 milijonov lir.

Za Italijo jo doblite pri trždi G. PAROVEL, Trst 9, Via F. Demia 3.

Za brezposelne zidarje. Zveza industrijskih delavcev je razglasila, da bodo letos prejeli posebne podpore tudi zidarji, ki ostanejo pozimi brez dela in zasluzka. Pravico do te podpore za sezonsko brezposelnost imajo vsi prizadeti zidarji in ostali gradbeni delavci v času od 1. decembra do 1. februarja.

Veliko posojilo je najela te dni puljska mestna občina pri italijanski poštini hranilnici. Pogojanja so se vršila že nekaj tednov in se sedaj ugodno zaključila. Občina dobi posojilo 3.4 milijona lir pod zelo ugodnimi pogoji, ki jih je odobril sredi preteklega tedna tudi Istrski pokrajinski upravni odbor. Posojilo se bo v prvi vrsti uporabilo za nekatera nova javna dela.

Smrtna nesreča na izletu. Na zadnji praznik se je skupina fantov in deklet iz Ajdovnice pri Podmelcu odpravila na izlet na neko bližnjo goro. Družba je že dosegla vrh, se naučila lepega razgleda in se okrepčala, ko se je sredi najlepšega razpoloženja pripel la huda nesreča. Makučev Tone, ki se je nekoliko oddaljil od družbe, je na lepem strmoglavil z vrha na drugo stran čez prepado steno in je ves krvav obležal precej globoko na tla na produ. Na njegov krik so mu tovariši prihiteli na pomoč. Previdno so ga odnesli v dolino in s prvimi večernimi vlakom je bil odpeljan v Gorico. V goriško bolnico je bil sprejet v obupnem stanju. Imel je prebito lobanjo in močno pretresene možgane, a še druge poškodbe, tako da so zdravniki skrajno rezervirani glede njegove usode. V Podmelcu in okolici pa je vest o hudi nesreči znanega ajdovskega fanta napravila najgloblji vtis.

Za novega poveljnika tržaškega armijskega zbora je bil imenovan general Carlo Vecchiarelli, ki je bil že za časa zadnje svetovne vojne načelnik italijanske obveščevalne službe po vojni pa vojaški ataše v Pragi in na Dunaju. Njegov prednik je bil general Geloso, ki je bil premeščen v Rim.

Nova župana. Pred kratkim je puljski prefekt imenoval Josipa Gabriellija za podžupana v Motovunu in Uga Chiederja v Marezigah. Dosedanji podžupani v Motovunu dr. Manlio Malabotta je podal ostavko na svoj položaj.

Požar v Gočah na Vipavskem. Pred dnevi je nastal na posestvu Rosa Feračionove na Gočah pri Vipavi požar, ki je izbruhnil v dimniku stanovanjske hiše in se v naglici razširil na vse poslopje. Vsačani in tudi vojski so sicer takoj pobili na pomoč, a po štirih urah najpobitih naporov jim je uspelo le, da so sosedna poslopja obvarovali ognja. Ogenj, ki je uničil poslopje, a tudi opremo ter znatne množine ena in žita ter poljsko orodje, je napravil po prvih ocenah za 20.000 lir škodo.

Sokol

Smučarski tečaj za Sokolice. Savez SKJ se zaveda telesnovzgojne in narodno-obrambne važnosti smučarstva. Zato prire di tudi letos savezni smučarski tečaj, in sicer za članice in starejši ženski naraščaj od vštete 28. t. m. do 4. januarja na Jezerakem. V tečaj bodo sprejete smučarke-članice in naraščajnice od 16. do 18. leta, ki se hočejo izpopolniti in pripraviti za tekmovalstvo. Poleg teh bodo sprejete tudi one, ki imajo veselje do dela na organizaciji in propagandi v smučarstvu po župah in društvih. Ker je rok za prijave razmeroma kratek, obveščamo vse one, ki žele biti sprejete v tečaj, naj pošljejo preko svojih edinic župam nastopne podatke: 1. imena, 2. datume rojstva, 3. od kodaj smučajo, 4. ali so tekmovalke, 5. za kaj se pripravljajo za tekmovalko ali za organizacijsko in propagandno delo. Prijave je poslati do 18. decembra. Podrobnejša navodila doblite pri svojih edinicah.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 13.: Kozarec vode. Red B. Četrtek, 14.: Številka 72. Izven. Ljudska predstava. Globoko znizane cene od 16 din navzdol. Petek, 15. ob 15.: Striček Vanja. Dijaška predstava. Globoko znizane cene od 14 din navzdol. Sobota, 16.: Tri komedije. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Križanka št. 115

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11				12					
13				14		15			
16			17					18	
		19						20	
21	22			23		24			
25									

Vodoravno: 1. Čapkova drama; 11. sveta gora v Grčiji; 12. celokupnost pridevkov v naravni časovni dobi; 13. narodna pametnica; 15. posledica težnosti, tudi reka v severni Italiji; 16. globina v tekoči vodi, tudi kemični znak za drago kovino; 17. književna zvrst, tudi moško krstno ime; 18. pogojnik, tudi kemični znak za kovino; 19. odnosenka pridobitev, tudi nedoločena količina; 20. žužkojed; 21. reka v Sibiriji; 24. pokrit jarek; 25. Maupassantov roman.

Navpično: 1. vrsta severnoameriškega medveda; 2. osračje; 3. preprosto orožje, godalnik, tudi krožnična črta; 4. rimska mera in bakren novec, igralna karta, enka na igralni kocki, tudi kemični znak za prvino; 5. pijača starih Slovanov; 6. tiskovina; 7. plin; 8. zgradba; 9. številnik; 10. naziv pijače v slavnostnem trenutku; 14. uradno sporočilo; 17. Seliškarjeva povest;

O P E R A

Sreda, 13.: Sabaka kraljica. Red sreda. Gostuje Josp Gostič. Četrtek, 14.: Gorenjski slavček. Red četrtek. Petek, 15.: Nižava. Premiera. Premierski abonma. Sobota, 16.: Gorenjski slavček. Izven. Slavnostna predstava v proslavo 20 letnice ljubljanske Univerze kralja Aleksandra I.

Mozartova »Figarova svatba« je morala biti zavoljo bolezn gospe Vidaličeve za nekaj časa odstavljena z repertoarja, pa prosi uprava p. n. občinstvo, da vzame to na znanje.

Emil Freligh bo v petek debutiral na našem odru kot režiser v d'Albertovi operi »Nižava«, mojstrskemu delu verističnega stila, ki jo lahko primerjamo samo s »Cavallerio rusticano«. Dejanje, ki se giblje v tipičnem španskem okolju, je zelo dramatično, v glasbenem oziru pa so zlasti vzorno zgrajene posamezne solistične partije. Glasbeni del opere je naštudiral kapelnik dr. švara, inscenacija pa je inž. arh. Franca. V glavni ženski partiji nastopi mlada nadarjena pevka Mira Basičeva ob sodelovanju Janka, Marteca, Banovca, Dolničarja, Orla, Ribičeve, Španove, Poličeve, Polajnarjeve.

Narodno gledališče v Ljubljani bo proslavilo 150letnico prve slovenske vesele igre »Županova Mica«; ki jo je napisal Anton Linhart, dne 28. decembra t. l. O tem obvešča Uprava slovensko občinstvo in gledališke kroge.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20. Sreda, 13.: Prodana nevesta. (Gostovanje mariborskega gledališča).

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 13.: zaprti. (Gostovanje v Celju). Četrtek, 14. decembra, ob 20. uri: »Lepa Vida«. Red B.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Rešitev križanke št. 114

Vodoravno: 1. Moje življenje; 12. Abel; 13. Ravel; 14. ar. (Ar = argon); 15. ček; 16. nož; 17. Omo; 18. Iran; 20. liv; 21. vrst; 22. čer; 23. sel; 24. oda; 25. ep; 26. Desin; 28. očak; 30. Kalamandarija.

Navpično: 1. Matiček (se ženi); 2. Ob; 3. ječar; 4. elen; 5. ir (2. Ir = iridi); 6. vanilin; 7. Lvov; 8. jež; 9. El; 10. jama (2. Jama); 11. Erotika; 17. Orači; 19. repa; 20. lesa; 21. vdor; 23. Sem; 26. da; 27. ud; 29. aj.

ZAHVALA

Vsem, ki ste našega ljubega ateka, dedeka, strica in tasta

CVETKA FRANJA

SOLSKEGA UPRAVITELJA V POKOJU

spremlili na poti k večnemu počitku, mu okrasili krsto s prekrasnim cvetjem in nam ob njegovem slovesu izrazili sožalje se iskreno zahvaljujemo.

Posebej pa se zahvaljujemo gg. zdravnikom in čč. sestram, ki so mu lajšali poslednje ure, čč. duhovščini, malemu solarju za prirčni zadnji pozdrav, vsem gospodnikom kot zastopnikom krčevinskega učiteljskega zbora ter Rdečega križa, Ciril-Metodove družbe in Zveze kulturnih društev, Sokola Maribor III ter mariborskega Učiteljskega društva in Sokolom, ki so mu tvorili ob krsti častno stražo in spremstvo.

Vsem, prav vsem prisrčna hvala za globoke izraze ob smrti moža, ki mu je bil poleg družine čili življenja skrb za uboge in za kulturno rast njegovega naroda. Naj mu bo miren dom v onostranstvu, nam pa bo ostal spomin nanj vedno svež, prisrčen in ljub.

MARIBOR, dne 13. decembra 1939.

ŽALUJOČI OTROCI IN SORODSTVO

Pogrebni svod

Gostje Ivan, Ljubljana

Umrl mi je mož, gospod

Edvard Černic

stavbenik in posestnik

dne 12. decembra 1939 ob 8.30 v Leonišču.

Pogreb pokojnika bo v četrtek, dne 14. decembra ob 16. uri iz hiše žalosti Dravilje-Ljubljana, Celovška cesta št. 246, na domače pokopališče v Dravljah.

Ljubljana, Dravilje, 12. decembra 1939.

Žalujoča soproga in ostalo sorodstvo

Zane Grey:

37

Zakon zapada

Roman

Cal se je zaradi tega spet splazil iz hiše in poiskal skrivališče na gozdnem parobku, ki si ga je bil že prej izbral. Mahoma so se mu oglašili pomisleki: kaj, če Tuck pridigarja ni našel doma, ali če se je ta branil iti z njim? Kaj, če Georgia ne pojde na izprehod?

Mrzel pot mu je orosil čelo, ko je premišljeval o vseh teh možnostih. Obšlo ga je, kakor da preži tu že mnogo ur, in pravkar ga je imelo, da bi se vrnil pogledat, ali je Georgia še v svoji sobi — izgovor, da jo zvabi venkaj, bi mu v danem trenutku gotovo prišel na misel — kar je zagledal jezdeca, ki se je bližal po cesti.

»Kdo bi utegnil biti?« je srdito pomislil. »Ta človek mi res utegne vse pokvariti! Nu, upam, da bo jahal mimo.«

»Človek« je res storil tako — preden je prijezdil do hiše, je zaval na levo proti gozdu, skoraj natančno tja, kjer je bil Cal skril svojega konja. Cal se je komaj upal verjeti svojim očem, kajti ta mah je bil spoznal v jezdecu — Bida Hatfielda.

Ali je moglo biti naključje? Težko da — in po tem takem je tudi Bid tukaj prežal na Georgijo! Z njenim soglasjem ali brez njenega soglasja?

Ko je še ugal in premišljeval, kaj naj stori, je stopila Georgia iz hiše, napeto pogledala po ce-

sti, kakor da bi nekoga iskala, nato pa stekla — proti gozdu.

Cal je udrl kletvico — ta je bila res lepa! Nu, to si mora bliže ogledati, in potem naj zlato dete izbira med njima — ako je sploh še govora o izbiranju.

Ko je izginila, je krenil za njo, neslišno kakor Indijanec se je plazil po hosti, in kmalu ji je bil za petami. Zdaj je moral biti previden, kajti na bližnji jasi je že videl Hatfielda, ki je sedel na posekanem drevesu in čakal — najprej je hotel vendarle videti, v kakšnem razmerju sta drug do drugega.

Georgia, ki je stopala dotlej precej hitro, je jela udrezovati korake, čim bolj se je bližala Hatfieldu. Ko jo je zagledal, je poskočil, ji planil naproti in jo hotel objeti, toda Georgia ga je pahnila od sebe. Kaj je pri tem rekla in kaj ji je odgovoril, Cal ni mogel razumeti, vsekakor pa je bil videl dovolj: zaročena zaljubljenca nista bila — torej je bilo še upanje zanj.

Previdno se je splazil še bliže in izlekel samokres. Hatfield svojega ni imel za pasom, in če tudi v žepu ni skrival orožja, se je utegnula stvar urediti brez prelivanja krvi.

»Ali, Georgia, to vendar ne more biti tvoja resna misel,« je zdaj začel Bida Hatfielda.

»Pač, pač,« je odgovorila zelo odločno. »blazno je, da sem privolila v to — niti ko bi vas imela rada, ne bi bilo prava pot. Nikoli vas nočem.«

Tega stavka ni utegnila končati, zakaj tisti mah je planil Cal iz zasede in kriknil:

»Roke kvišku, Hatfield — pa hitro!«

Ker je merila coltova cev naravnost nanj, se ni Bid niti za trenutek obotavljal — kar vrglo mu je roke navzgor.

Georgia je v grozi zavreščala.

»Molči,« jo je nahlulil Cal, natanko po svoji vlogi, »če ne, Bog mi je priča.«

»Ne stori se nesrečnega, Cal, nikar ga ne ubij!« je tiho zaprosila.

»Zakaj ne bi ubil človeka, s katerim se tu skrivaj shajaš?« je zakrčal nanjo. »Ali veš, da si s tem razžalila vso mojo rodbino in osramotila svojo sestro?«

»Ne, ne, to ni res,« je zaječala. »Prvikrat je bilo zgolj slučaj, da sem ga srečala, in samo ker sem se čutila nesrečno in zapuščeno, sem bila tako slepa, da sem mu obljubila novo svidenje. Nič, prav nič mi ne pomeni — tak verjemi mi in spravi že ta strašni samokres!«

Tako govoreč se je izkušala okleniti njegove iztegnjene roke, ki je držala orožje, toda Cal jo je z levico surovo pahnil od sebe.

»Spravi se na svojega konja in glej, da izgineš,« je s smrtno resnim obrazom ukazal Bida Hatfieldu, »podarim ti življenje, ker ona prosi zate, a pazi, da mi ne prideš več na oči!«

Bid Hatfield, ki je zaljubljenemu človeku očitno vse prisojal in je bil kar vznemirljivo blede v obraz, si tega ni dal dvakrat reči; hitro je prijel svojega konja za uzdo in jo odkuril — kmalu nato se je s ceste začul peket njegovega konja.

Cal se je zdaj obrnil h Georgiji, ki je še vedno vsa prestrašena strmela vanj.

»Trpeti boš morala posledice svojega nezasišča-

nega vedenja,« jo je nahlulil in porinil samokres nazaj v tok, »aló, z menoj!«

»Niti na misel mi ne hodi,« je odgovorila, »kaj pa misliš, da takole —?«

Obmolknila je, kajti oči so se mu grozeče zablašale. Molče je stopala nekaj časa ob njegovi strani, ko je pa videla, da ne vodi nazaj proti hiši, in je celó zagledala osedlanega konja, je obstala.

»Ne grem dalje,« je trmasto dejala.

Ker se je spomnil Tuckovega sveta, naj pri vsej stvari kar moči malo govori, jo je brez besede zgrabil za komolec in jo potegnil s seboj. Obupno se je branila.

»Kaj se ti meša, ali si mar pijan?« je sigala. »Izpusti me! Jej, boli — ti si pa res še hujski od Hatfielda!«

Ko sta prišla do konja, jo je popadel strah.

»Če me ne izpustiš, zakličem na pomoč!« je siknila vanj.

»Predrzi se!«

Njegov obraz je bil dozdevno tako spačen od besnosti, da se ni upala zavpiti, posebno še, ker je sama vedela, da je ne bi nihče slišal.

Z levico jo držeč za roko, je z desnico odvezal uzdo, nato jo je zgrabil okrog pasu in jo hotel vzdigniti na konja, toda upirala se je tolikanj, da je moral poizkusiti drugače. Izpustil jo je za trenutek, po bliskovito skočil na konja, segel po nji, jo s silo potegnil kvišku in jo posadil predse na odejo, ki jo je bil pripravil v ta namen.

Da vaša postelja v zimi ne bo mrzla,

si preskrbite tople flanel odeje, prešite odeje v svilu in klotu, pernice, plimoje itd. pri

F. I. GORIČAR

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

kjer ima v svojem specialnem oddelku največjo zalogo po najnižjih cenah!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dupli in trinitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglaš se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Službo dobi

Krojaškega pomočnika

za fino damsko delo, sprejem takoj, delo stalno. — Škofic, Gospodarska c. 12. 32450-1

Čevlarskega

pomočnika

mlajšega, takoj sprejem. Karol Zalaznik, Star. trg 17. št. 32451-1

Krojaškega

pomočnika

dobro izurjenega v velikih kosih, vajenega tudi v damskem delu, sprejem takoj, delo stalno. — Josip Sečon, krojaštvu, Cerkljica, pri Raketu, 32452-1

Potrebujem

natakarice, služkinje, postrežnice in gostilniško kuharico. Za odgovor din 2. Posredovalnica Ogrinc, Aleksandrova cesta 7, II. 32464-1

Vsakdo lahko

zasluži s postranskim delom kot krajevni zastopnik pri ljudskem zavarovanju. Potrebujemo ljudi iz vseh krajev in vseh krogov. Pošljite svoje ponudbe zavarovalnici »Draava« v Mariboru. 32459-1

Krojaškega

pomočnika

dobrega, sprejme takoj — Rozman, Podjunska ul. 32443-1

Mlado postrežnico

iščem za dopolnilne. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 32448-1

Absolventko

trgovske šole

začetnico, ki dobro obvlada strojeopisje, sprejemem. Ponudbe lastnoročno na ogl. odd. Jutra pod »Pomožna«. 32456-1

Brivski pomočnik

dobro delavec, lahko nastopi takoj ali z 28. decembrom stalno službo. Dolar Stane, Dolenci Logatec. 32457-1

Štomerje

za takojšen nastop iščem. Ponudbe na Tivartovo vagonov, Slavovski Brod. 32453-1

Službe išče

Sobar več vseh hišnih del, ser. viranja, likanja itd., išče službe za takoj ali s 1. januarjem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 32454-2

Manufakturst

z večletno prakso, agilno, pošten, premenli mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Novo leto«. 32466-2

Pouk

italijanščino

poučujem. Stiška ul. 1 pri Lavrenciču. 32447-4

G. Th. Rotman
SAMBO IN PETER POTUJETA

11

Čez nekaj sekund je bila razjarjena zver že pri njih. Očitno si je bila izbrala za cilj tisti dve palmi, za katerima sta bila skrita Sambo in Peter, in naša prijateljca sta komaj še utegnili vzeti podplate pod pazduho, med tem ko je bil Grbin za časa izginil v poslopje.

Radio

Seibt Super radio

za razvijena poslušalca, 9 cevi, 7 okrožij, 3 valovne dolžine po din 3.300, model 1940. Zastopstvo: Ljubljana, Rimska cesta 13. 330-9

Pohištvo

V Celju

prodam kompletno jedilnico, orohova korenina, za 6 oseb, spalnico, modro lakirano, kuhinjsko opremo, radio aparat itd. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 32462-12

Kapital

Radi odpotovanja

prodam veliko naklado inženirskih literatur. Potrebni kapital din 50.000. Ko razpečate to literaturo, lahko zaslužite v kratkem času cca din 100.000. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod znakom »50.000«. 32461-16

Hranilne knjižice

vrednostne papirje

kupujemo stalno in po najvišjih cenah in takojšnemu plačilu

Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka 12. 32456-16

Kupim

4-8 stolov

enaki, dobro ohranjenih, staronemški slog, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Stole«. 32459-7

Generator

trifazni, 380-220 voltov, 50 period do 100 KS, kupim takoj. Ponudbe na tovarno Vidmar, Ljubljana, Savija 18. 32411-7

Kolesa

Puch kolo

(damsko in moško) aspro. Cena 850 din in mali pisalni stroj. Cena 650 din. Gostilna, Sv. Petra c. 85. 32463-11

Lokali

Delavnico

v Copovi ulici, oddam. — Vprašati: Kolodvorska 18 v mlekarni. 32455-19

Sobo odda

Lepo sobo

s številnim oddam za takoj stranki brez otrok — Starotova 26, Trnovo. 32430-23

Opremljeno sobo

zračno in svetlo z jatrkom, takoj oddam. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 32458-23

Sobo

lepo opremljeno, oddam po zmerni ceni gospodu ali gospodični. Židovska ul. 3. II. nadstropje. 32458-23

Malo sobico

čisto, s souporabo kopalnice, oddam boljšemu gozdu ali gospodični s hrano 15. decembra. Medvedova c. 5, III. nadstropje, levo. 32409-23

Sobe išče

Opremljeno sobo

z uporabo kopalnice, iščem v bližini Kolodvorske ulice. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Soba 50«. 32444-23a

Prazno sobico

iščem za 1. januar. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Ugodno«. 32435-23a

Lepo solnčno sobo

za 15. januar, s tekočo vodo ali vsaj souporabo kopalnice, iščem v bližini opere. Plačam dobro. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Solnčno«. 32404-23a

Stanovanje

oddam

Dvosob. stanovanje parketirano z malo kuhinjo oddam dvema ali trem osebam, Cena 400 din. Florjanska 22, I. 3243-21

Parcela

4000 kv. m tik ob Celovški cesti, blizu zemlje po 35. drevu v neposredni bližini mestnega vodovoda 6000 kv. m po 14 prodam. Brez hipoteke. Samo za gotovino. Izključeni vsi posredovalci. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prvi dobi«. 32446-20

Posrest

4000 kv. m tik ob Celovški cesti, blizu zemlje po 35. drevu v neposredni bližini mestnega vodovoda 6000 kv. m po 14 prodam. Brez hipoteke. Samo za gotovino. Izključeni vsi posredovalci. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prvi dobi«. 32446-20

INERIRAJ

V »JUTRU«

Živali

Nemško dogo

psico, črno-belo, izborni čuvaj, poceni prodaja ali zamenja za kratkotalnega fokselna Albin Vreček, Ljubljana VII, Medvedova ul. 30 32445-27

Električni mlin

za kavo, skoro nov, nemški fabrikat, za trgovine, radio Philips, petcevi. Le-krikon Mayer, 15 knjig. — Razno pohištvo, vse naprave. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Elektr«. 32311-27

Stroji

Kupim mizarski stroj

univerzalni, v dobro ohranjenem stanju. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Plačam takoj«. 32465-29

Lokomobila

polstabilna, 50/60 HP., ogr. površina 34 kv. m, izdelek I. madri, tvornice gospodarskih strojev, Budapest, u odličnem stanju in izvršnim revizijami proda Miroslav Kraš, »Jugofurda«, Zagreb, Heinzeova ulica 54 D. Tel. 22-265. 32142-29

Pridelki

Trgovci!

Orehova jedra, ajdov in cvečični med kupite na cene v Medarni, Ljubljana, Židovska ulica 6. 32329-33

POZOR!

Kljub povišanju cen na surovine, dobite vedno priznana najmodernejša

OTOMANO

za DIN 360.— pri E. ZAKRAJŠEK

Ljubljana, Miklošičeva 34.

Nailepše božično dari'o

so lepe in zanimive knjige, ki bodo prijetno skrajšale dolgočasne zimске dneve. Doslej smo izdali te-le:

RAVLJEN: ZGODBE BREZ GROZE

KLABUND: PJOTR - RASPUTIN

RAVLJEN: ČRNA VOJNA

THOMPSON: SIVKO

MAJERJEVA: RUDARSKA BALADA

Naše cene potrjujejo, da so knjige založbe »CESTE« v resnici

najcenejše slovenske knjige

Kljub temu pa so vsebinsko odlične — zelo okusno pa so tudi opremljene.

Broširana knjiga stane din 10. — Vezana knjiga stane din 15.

Pri broširanih knjigah računamo za oмот in poštnino samo 1 din, pri vezanih v celo platno pa 1.50 din. — Naročila sprejema in jih takoj izvršuje:

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA ULICA 5.

ZAHVALA

Vsem, ki so najino ljubljeno in nepozabno soprogo in mamico, gospo

ANGELO WEBER

obsuli s prekrasnimi venci in cvetjem, naju tolažili in z nama sočustvovali v najbridkejših urah ter spremili najino najdražjo na njen poslednji dom, se najiskreneje zahvaljujemo.

V LJUBLJANI, dne 12. decembra 1939.

WEBER RUDOLF in sin BRANKO

ZAHVALA

Ob nenadni smrti naše ljubljene sestre

Slavke Burnik

upraviteljice pomožne šole v Mariboru,

se prisrčno zahvaljujemo g. notarju J. Kogejju za požrtvovalno delo in skrb, dalje č. duhovščini, učiteljskemu zboru pomožne šole, učitelju g. Cvetku in nadzorniku g. Tomažiču za poslovlne govore, vodstvu obrtno nadaljevalne šole in vsem prijateljem in znancem za spremstvo na zadnji poti. Zahvaljujemo se za poklonjene vence, Mariborski podružnici C. in Metodove družbe, učiteljskemu zboru strokovne nadaljevalne šole in zboru pomožne šole, društvu učiteljev v Mariboru ter vsem ostalim za krasne šopke.

Nadalje se zahvaljujemo vsem idrijskim tovarišicam in sorojakom, ki so se udeležili pogreba v Ljubljani.

Vsem iskrena hvala.

ZALUJOČI OSTALI